

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ

*ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ
ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ*



ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ : ΠΕΤΡΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ : ΓΑΛΑΝΗ ΜΑΡΙΑ
ΚΑΤΣΑΛΑ ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ

ΠΑΤΡΑ, ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1999

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ
ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ
ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ, ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ
ΕΙΣΑΓΟΓΗΣ 2836

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ : ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ

Εισαγωγή

Κεφάλαιο 1ο :

Βασικές γνώσεις περί προβλέψεων

1 - 6

- | | |
|--|---|
| 1.1 Έννοια των προβλέψεων | 1 |
| 1.2 Σκοπός διενέργειας των προβλέψεων | 2 |
| 1.3 Διάκριση των προβλέψεων | 3 |
| 1.4 Αιτία δημιουργίας των προβλέψεων | 3 |
| 1.5 Λογαριασμοί με τους οποίους παρακολουθούνται οι προβλέψεις | 4 |

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ : ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ

Κεφάλαιο 2ο :

Γενικά περί προβλέψεων εκμεταλλεύσεως

7 - 16

- | | |
|---|----|
| 2.1 Σχηματισμός των προβλέψεων εκμεταλλεύσεως | 7 |
| 2.2 Λογιστικοί χειρισμοί για τη χρησιμοποίηση των σχηματισμένων προβλέψεων | 7 |
| 2.2.1 Πρώτος λογιστικός χειρισμός | 8 |
| 2.2.2 Δεύτερος λογιστικός χειρισμός | 8 |
| 2.2.3 Τρίτος λογιστικός χειρισμός | 9 |
| 2.3 Κριτική των λογιστικών χειρισμών | 9 |
| 2.4 Παράδειγμα εφαρμογής των προβλέψεων εκμεταλλεύσεως με τους τρεις Λογιστικούς χειρισμούς | 11 |

Κεφάλαιο 3ο :

Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία

17 - 35

- | | |
|--|----|
| 3.1 Υποχρέωση διενέργειας των προβλέψεων για αποζημίωση προσωπικού λόγω Εξόδου από την υπηρεσία λόγω συνταξιοδότησης | 17 |
| 3.2 Η ερμηνευτική γνωμοδότηση 205/1988 της Ολομέλειας των Νομικών Συμβούλων Διοικήσεως | 18 |
| 3.3 Υπολογισμός πρόβλεψης για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία για συνταξιοδότηση | 19 |
| 3.4 Σχηματισμός πρόβλεψης για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία για συνταξιοδότηση | 20 |
| 3.5 Χρησιμοποίηση των προβλέψεων για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία για συνταξιοδότηση | 21 |
| 3.6 Φορολογική αναγνώριση των προβλέψεων για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία για συνταξιοδότηση | 22 |
| 3.7 Αναπροσαρμογή των προβλέψεων για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία στο τέλος της χρήσεως | 22 |
| 3.8 Παράδειγμα εφαρμογής των προβλέψεων για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία για συνταξιοδότηση | 23 |

Κεφάλαιο 4ο :

Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών και χρεογράφων **36 - 46**

4.1 Έννοια των συμμετοχών και χρεογράφων	36
4.2 Η παρακολούθηση των συμμετοχών & χρεογράφων στα βιβλία της επιχείρησης	38
4.3 Η λογιστική αποτίμηση των συμμετοχών & χρεογράφων κατά τον εμπορικό νόμο	38
4.4 Αποτίμηση των συμμετοχών και χρεογράφων κατά τον φορολογικό νόμο	40
4.5 Παράδειγμα εφαρμογής προβλέψεων για υποτιμήσεις συμμετοχών & χρεογράφων	42

Κεφάλαιο 5ο :

Λοιπές Προβλέψεις Εκμεταλλεύσεως **47 - 54**

5.1 Σχηματισμός και χρησιμοποίηση του λογαριασμού 44.09 “Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως”	47
	48
5.2 Παράδειγμα εφαρμογής λοιπών προβλέψεων εκμεταλλεύσεως	48

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ : ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΕΚΤΑΚΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ

Κεφάλαιο 6ο :

Γενικά περί προβλέψεων για έκτακτους κινδύνους **52 - 54**

6.1 Σχηματισμός των προβλέψεων για έκτακτους κινδύνους	52
6.2 Χρησιμοποίηση των προβλέψεων για έκτακτους κινδύνους	52
6.3 Παράδειγμα εφαρμογής των προβλέψεων για έκτακτους κινδύνους	53

Κεφάλαιο 7ο :

Προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων πάγιων στοιχείων **55 - 60**

7.1 Σχηματισμός και χρησιμοποίηση προβλέψεων απαξιώσεων και υποτιμήσεων πάγιων στοιχείων	55
7.2 Παράδειγμα εφαρμογής προβλέψεων απαξιώσεων & υποτιμήσεων πάγιων στοιχείων	57

Κεφάλαιο 8ο :

Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις **61 - 82**

8.1 Διάκριση των απαιτήσεων	61
8.2 Οι προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις στα πλαίσια του Ε.Γ.Α.Σ. και του Ν. 2190/20 περί Α.Ε.	62
8.2.1 Σχηματισμός των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις	62
8.2.2 Διαγραφή των επισφαλών απαιτήσεων	63
8.2.3 Είσπραξη αποσβεσμένων απαιτήσεων και μη χρησιμοποίηση σχηματισμένων προβλέψεων	63
8.2.4 Παράδειγμα σχηματισμού προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις και συναφή θέματα με τις προβλέψεις	64
8.3 Απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων με βάση τη φορολογική νομοθεσία	68
8.4 Ακαθάριστα έσοδα επί των οποίων υπολογίζονται οι προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	70
8.5 Ανώτατο όριο σχηματισμού πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις	71

8.6 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις από λιανικές πωλήσεις διαρκών καταναλωτικών αγαθών	72
8.7 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις για πωλήσεις μέσω αντιπροσώπου	73
8.8 Παράδειγμα εφαρμογής σχηματισμού προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις	74
8.9 Παράδειγμα εφαρμογής απόσβεσης επισφαλών απαιτήσεων	78
8.10 Παράδειγμα εφαρμογής προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις από πώληση διαρκών καταναλωτικών αγαθών	81

Κεφάλαιο 9ο :

Λοιπές προβλέψεις **83 - 87**

9.1 Σχηματισμός και χρησιμοποίηση των προβλέψεων για εξαιρετικούς κινδύνους, έκτακτα έξοδα και έξοδα προηγούμενων χρήσεων	83
9.2 Παράδειγμα εφαρμογής προβλέψεων για εξαιρετικούς κινδύνους & έκτακτα έξοδα	84
9.3 Παράδειγμα εφαρμογής προβλέψεων για έξοδα προηγούμενων χρήσεων	85
9.4 Παράδειγμα εφαρμογής λοιπών έκτακτων προβλέψεων	86

Κεφάλαιο 10ο :

Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων **88 - 105**

10.1 Η αποτίμηση των απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων σε Ξ.Ν.	88
10.2 Συναλλαγματικές διαφορές αποτίμησης βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων σε Ξ.Ν.	90
10.3 Συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση μακροπρόθεσμων απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων σε Ξ.Ν.	91
10.4 Παράδειγμα εφαρμογής προβλέψεων για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων σε Ξ.Ν.	93
10.5 Παράδειγμα εφαρμογής προβλέψεων για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση μακροπρόθεσμων απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων σε Ξ.Ν.	99

Κεφάλαιο 11ο :

Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων **106 - 124**

11.1 Γενικά περί συναλλαγματικών διαφορών από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	106
11.2 Ο χειρισμός των χρεωστικών συναλλαγματικών διαφορών του λογ. 16.15 "Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις & δάνεια για κτήσεις Π.Σ."	107
11.3 Ο χειρισμός των πιστωτικών συναλλαγματικών διαφορών του λογ. 16.15 "Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις Π.Σ."	108
11.4 Παράδειγμα εφαρμογής προβλέψεων για συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	110

Κεφάλαιο 12ο :

Η εμφάνιση των προβλέψεων στις Οικονομικές Καταστάσεις **125 - 128**

12.1 Η εμφάνιση των προβλέψεων στον ισολογισμό και τα Αποτελέσματα Χρήσεως	125
12.2 Γενικά συμπεράσματα για τις προβλέψεις	128

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην πτυχιακή εργασία που αναλάβαμε να εκπονήσουμε, ασχοληθήκαμε με την αναλυτική εξέταση των προβλέψεων στα πλαίσια της λογιστικής, φορολογικής και εμπορικής νομοθεσίας.

Το θέμα των προβλέψεων είναι ένα κομμάτι της λογιστικής που έχει απασχολήσει ιδιαίτερα τους λογιστές, τις επιχειρήσεις, τους συγγραφείς λογιστικών βιβλίων και γενικά όσους ασχολούνται με την επιστήμη της λογιστικής.

Οι προβλέψεις παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον διότι συμβάλλουν στην βιωσιμότητα της επιχείρησης και στον προσδιορισμό σωστής οικονομικής κατάστασης (ισολογισμού) και σωστού αποτελέσματος (αποτελέσματα χρήσης) στο τέλος της χρήσεως. Γι' αυτό η νομοθεσία με διάφορες διατάξεις έχει αντιμετωπίσει αυτό το θέμα. Συγκεκριμένα, ο εμπορικός νόμος 2190/1920 εναρμονισμένος με τις διατάξεις της 4ης Οδηγίας της ΕΟΚ επιβάλλει στις επιχειρήσεις τη διενέργεια των απαραίτητων προβλέψεων. Επίσης, το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο σε άρθρα του αναφέρει την έννοια των προβλέψεων καθώς και τους τρόπους διενέργειάς τους. Τέλος, η φορολογική νομοθεσία δεν παροτρύνει τις οικονομικές μονάδες στη διενέργεια προβλέψεων αφού αναγνωρίζει ορισμένες μόνο από τις προβλέψεις προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων.

Για την εκπόνηση αυτής της εργασίας συμβουλευτήκαμε διάφορα λογιστικά βιβλία και περιοδικά. Την εργασία την χωρίσαμε σε τρία μέρη. Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει κάποιες γενικές γνώσεις σχετικά με τις προβλέψεις. Στο δεύτερο μέρος ασχοληθήκαμε με τις προβλέψεις εκμετάλλευσης και στο τρίτο μέρος για τις προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους και την εμφάνιση των προβλέψεων στις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης.

Η ανάλυση των προβλέψεων έγινε από θεωρητική και πρακτική σκοπιά. Στο θεωρητικό μέρος παρουσιάζονται οι προβλέψεις σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και γίνεται ανάλυση αυτών. Στο πρακτικό μέρος παραθέτουμε σχετικά παραδείγματα για την καλύτερη παρουσίαση και κατανόηση του θέματος.

Η συγγραφή της πτυχιακής εργασίας ήταν μια σημαντική εμπειρία για μας, διότι ως σπουδάστριες του τμήματος λογιστικής μας δόθηκε για πρώτη φορά η ευκαιρία να ασχοληθούμε αναλυτικότερα με το δύσκολο θέμα των προβλέψεων.

Τέλος, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον εισηγητή μας, καθηγητή κ.Ν.Πετρίδη, για τη βοήθεια που μας πρόσφερε και για τις γνώσεις που μας μετέδωσε κατά τη διάρκεια της συνεργασίας μας.

Πάτρα, Απρίλιος 1999

Γαλάνη Μαρία
Κατσαλά Σπυριδούλα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΒΑΣΙΚΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ

1.1. Έννοια Προβλέψεων

Σύμφωνα με το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο, §2.2.405, πρόβλεψη είναι η κράτηση ορισμένου ποσού που γίνεται κατά το κλείσιμο του ισολογισμού της οικονομικής μονάδας σε βάρος του λογαριασμού της γενικής εκμετάλλευσης ή του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως. Η κράτηση αυτή αποβλέπει στην κάλυψη εξόδων ή ζημίας ή ενδεχόμενης υποτιμήσεως στοιχείων του ή υπερτιμήσεως στοιχείων του παθητικού, όταν κατά την ημερομηνία συντάξεως του ισολογισμού είναι πιθανή η πραγματοποίησή τους, χωρίς να είναι βέβαιο το μέγεθος ή ο χρόνος πραγματοποιήσεώς τους ή και τα δυο.

Η εμπορική νομοθεσία υιοθετεί τον παραπάνω ορισμό του Ε.Γ.Λ.Σ. και στην παράγραφο 14 του άρθρου 42ε του Ν.2190/1920 ορίζει ότι οι προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα προορίζονται να καλύψουν ζημίες ή δαπάνες ή υποχρεώσεις της κλειόμενης και των προηγούμενων χρήσεων, που διαφαίνονται σαν πιθανές κατά την ημέρα σύνταξης του ισολογισμού, αλλά δεν είναι γνωστό το ακριβές μέγεθός τους ή ο χρόνος στον οποίο θα προκύψουν. Οι προβλέψεις αυτές σχηματίζονται κάθε χρόνο σε ύψος που καλύπτει τα αναγκαία όρια.

Όπως βλέπουμε σύμφωνα με τους παραπάνω ορισμούς για να διενεργήσει μια οικονομική μονάδα πρόβλεψη πρέπει να συντρέχουν δυο βασικές προϋποθέσεις :

α) Να είναι πιθανή η πραγματοποίηση της ζημίας ή του εξόδου ή της υποτιμήσεως στοιχείων του ενεργητικού. Θα πρέπει δηλαδή κατά την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού να υπάρχει αμφιβολία σχετικά με την πραγματοποίησή τους.

β) Να μην είναι δυνατόν να καθοριστεί το ακριβές μέγεθος ή η ημερομηνία πραγματοποίησης της ζημίας ή του εξόδου ή της υποτιμήσεως στοιχείων του ενεργητικού.

Είναι φανερό ότι στον παραπάνω ορισμό της πρόβλεψης είναι περιττό να αναφέρεται ότι ο χρόνος πραγματοποίησεως της ζημίας ή του εξόδου πρέπει να μην είναι γνωστός, διότι εάν προσδιοριζόταν ο χρόνος, το γεγονός θα έπαυε να ήταν πιθανό και θα ήταν βέβαιο.

Επίσης θα πρέπει να τονιστεί ότι ο χαρακτηρισμός ως ‘πρόβλεψη’ διαφόρων οφειλόμενων εξόδων, δηλαδή εξόδων που πραγματοποιήθηκαν στην κλειόμενη χρήση και θα εξοφληθούν στην επόμενη, είναι λανθασμένος. Τα έξοδα αυτά είναι οριστικά ως προς το ποσό και το χρόνο εξοφλήσεώς τους, δηλαδή δουλεμένα και πρέπει να βαραίνουν τα αποτελέσματα της χρήσης. Επίσης εδώ να σημειώσουμε ότι “δουλεμένο” γίνεται το έξοδο κατά το χρόνο που γεννάται η σχετική υποχρέωση στην οικονομική μονάδα, άσχετα από το χρόνο της εξοφλήσεως της υποχρεώσεως. Για το λόγο αυτό τα δουλεμένα έξοδα καταχωρούνται στους μεταβατικούς λογαριασμούς και ειδικότερα στον υπολογαριασμό 56.01 “ Έξοδα χρήσεως δουλεμένα ”, όπως π.χ. οφειλόμενο ρεύμα και τηλεφωνικά του τελευταίου διμήνου της χρήσης, οφειλόμενοι τόκοι δανείου που αναλογούν στην κλειόμενη χρήση, κλπ.

1.2 Υποχρεωτικός χαρακτήρας & Σκοπός διενέργειας των προβλέψεων

Η διενέργεια των προβλέψεων είναι υποχρεωτική ανεξάρτητα αν η χρήση κλείνει με κέρδος ή ζημία. Η υποχρέωση αυτή πηγάζει από την διεθνώς αναγνωρισμένη βασική λογιστική αρχή της συντηρητικότητας. Η λογιστική αυτή αρχή που περιλαμβάνεται στο άρθρο 31, παράγραφος 1γ’ της 4ης Οδηγίας της Ε.Ο.Κ., καθιερώθηκε στην χώρα μας με τη νέα διάταξη του άρθρου 43, παράγραφος 1, περίπτωση γ’, του Ν.2190/1920.

Σύμφωνα με την αρχή της συντηρητικότητας σε κάθε χρήση :

- Περιλαμβάνονται μόνο τα κέρδη που έχουν πραγματοποιηθεί μέσα σ’ αυτή.
- Λαμβάνονται υπόψη όλοι οι πιθανοί κίνδυνοι και όλες οι πιθανές ζημίες που αφορούν την κλειόμενη ή τις προηγούμενες χρήσεις.
- Λογίζονται οι απαραίτητες αποσβέσεις και προβλέψεις, ανεξάρτητα από το αν κατά τη χρήση προκύπτει καθαρό κέρδος ή ζημία.

Από τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι επιβάλλεται η διενέργεια προβλέψεων για όλα τα πιθανά έξοδα και ζημίες, ενώ αντίθετα επειδή σε κάθε χρήση καταχωρούνται μόνο τα κέρδη που είναι βέβαια και πραγματικά, απαγορεύεται ρητά η πρόβλεψη εσόδων.

Η θεμελιώδης αρχή της συντηρητικότητας πρέπει να κυριαρχεί κατά τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων τέλους χρήσεως, δηλαδή του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσεως, ώστε να εμφανίζεται η πραγματική εικόνα της περιουσίας της επιχείρησης. Οι προβλέψεις που διενεργούνται και βασίζονται στην αρχή της συντηρητικότητας έχουν σαν κύριο σκοπό την εξασφάλιση βιωσιμότητας για την οικονομική μονάδα, αφού αποφεύγεται η εμφάνιση ανύπαρκτων κερδών και η διανομή τους στη συνέχεια στους μετόχους με τη μορφή μερίσματος ή στο δημόσιο με τη μορφή της φορολογίας, μέσω της επιβάρυνσης των αποτελεσμάτων χρήσης με όλους τους πιθανούς κινδύνους ή έξοδα ή υποτιμήσεις στοιχείων για τα οποία υπάρχουν ενδείξεις μέσα στη χρήση, ανεξάρτητα αν τα αίτια δημιουργίας τους αφορούν προηγούμενες χρήσεις.

1.3 Διάκριση των προβλέψεων

Οι προβλέψεις που διενεργούνται κατά το κλείσιμο του ισολογισμού της οικονομικής μονάδας διακρίνονται, σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. , στις εξής δυο κατηγορίες :

α) Στις προβλέψεις για κινδύνους εκμεταλλεύσεως οι οποίες προορίζονται να καλύψουν έξοδα της χρήσεως που είναι πιθανά να πραγματοποιηθούν μετά τη σύνταξη του ισολογισμού. Εννοείται ότι αν τα έξοδα αυτά είχαν πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια της χρήσης, θα είχαν καταχωρηθεί στους αντίστοιχους υπολογαριασμούς της ομάδας 6.

Οι προβλέψεις εκμεταλλεύσεως σχηματίζονται με χρέωση των υπολογαριασμών του 68 “Προβλέψεις Εκμεταλλεύσεως” και πίστωση των υπολογαριασμών του 44 “Προβλέψεις” από 44.00 έως και 44.09.

β) Στις προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους (έκτακτες ζημίες και έξοδα) οι οποίες προορίζονται να καλύψουν έκτακτες ζημίες και έκτακτα έξοδα που είναι πιθανόν να πραγματοποιηθούν μετά τη σύνταξη του ισολογισμού. Εάν τα έκτακτα αυτά έξοδα είχαν πραγματοποιηθεί μέσα στη χρήση, θα είχαν καταχωρηθεί στους υπολογαριασμούς των 81 “Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα ” και 82 “ Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων ”.

Οι προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους σχηματίζονται με χρέωση των υπολογαριασμών του 83 “Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους” σε πίστωση των επόμενων υπολογαριασμών του 44 “Προβλέψεις”, από 44.10 έως και 44.98.

Εξαίρεση αποτελούν οι προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών και χρεογράφων, οι οποίες καταχωρούνται στην χρέωση του λογαριασμού 68.01 “Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών και χρεογράφων”, με πίστωση του λογαριασμού 18.00.99 “Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις” ή του λ.18.01.99 “Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λουπές επιχειρήσεις” και του λ.34.99 “Προβλέψεις για υποτιμήσεις χρεογράφων”.

1.4 Αιτία δημιουργίας των προβλέψεων

Οι προβλέψεις σχηματίζονται για να παρουσιάσουν κάποια ζημιογόνα γεγονότα που δεν έχουν ακόμα οριστικοποιηθεί και τα οποία αφορούν την κλειόμενη ή προηγούμενες χρήσεις.

Τέτοια ζημιογόνα γεγονότα μπορεί να αποτελούν οι δικαστικές αγωγές τρίτων για διεκδίκηση αποζημιώσεων λόγω φθορών που τους προξένησε η επιχείρηση. Επίσης προβλέψεις σχηματίζονται λόγω εργατικών διεκδικήσεων ή διαφορών όπως είναι η πληρωμή αναδρομικών ή πρόσθετων επιδομάτων, ή εξαιτίας των υποχρεώσεων της επιχείρησης για καταβολή αποζημιώσεων στο προσωπικό λόγω εξόδου από την υπηρεσία.

Μερικές ακόμη αιτίες διενέργειας προβλέψεων είναι ο κίνδυνος που εμφανίζεται από υποχρεώσεις και απαιτήσεις σε ξένο νόμισμα, καθώς και οι κίνδυνοι από απαξιώσεις των πάγιων στοιχείων, από υποτιμήσεις συμμετοχών σε άλλες επιχειρήσεις και από υποτιμήσεις χρεογράφων.

Τέλος, ένας από τους πιο σοβαρούς κινδύνους που πρέπει να καλύψει η επιχείρηση με το σχηματισμό προβλέψεων είναι η αφερεγγυότητα που ενδεχομένως θα παρουσιάσουν ορισμένοι πελάτες της. Πάντα υπάρχει η αμφιβολία ρευστοποίησης των απαιτήσεων της επιχείρησης και αυξάνεται όταν δεν υπάρχουν εγγυήσεις για την εξασφάλισή τους. Έτσι μέσω των προβλέψεων δίνεται η δυνατότητα στην επιχείρηση να καλύψει ένα μέρος των απωλειών της από επισφαλείς απαιτήσεις.

1.5 Λογαριασμοί με τους οποίους παρακολουθούνται οι προβλέψεις

Παρακάτω, παραθέτουμε τους ειδικούς λογαριασμούς των Ομάδων 1 έως 8 του Ε.Γ.Λ.Σ. με τους οποίους διενεργούνται οι προβλέψεις ή γενικά εμπλέκονται στην απεικόνιση γεγονότων σχετικών με τις προβλέψεις.

ΟΜΑΔΑ 1^η

16 Ασώματες Ακίνητοποιήσεις και Έξοδα Πολυετούς Απόσβεσης

16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις παγίων στοιχείων
(Υποχρεωτική ανάπτυξη κατά πίστωση ή δάνειο)

18 Συμμετοχές και Λοιπές Μακροπρόθεσμες Απαιτήσεις

18.00 Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις

18.00.99 Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις

18.01 Συμμετοχές σε λοιπές επιχειρήσεις

18.01.99 Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λοιπές επιχειρήσεις

ΟΜΑΔΑ 3^η

30 Πελάτες

30.97 Επισφαλείς πελάτες

34 Χρεόγραφα

34.99 Προβλέψεις για υποτιμήσεις χρεογράφων

ΟΜΑΔΑ 4^η

44 Προβλέψεις

44.00 Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία

44.00.00 Σχηματισμένες προβλέψεις

44.00.01 Χρησιμοποιημένες προβλέψεις

- 44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως
- 44.09.00 Σχηματισμένες προβλέψεις
- 44.09.01 Χρησιμοποιημένες προβλέψεις
- 44.10 Προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων παγίων στοιχείων
(Ανάπτυξη σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε ομάδας)
- 44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις
- 44.11.00 Προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών πελατών (άρθρο 31 παρ. 1 θ Ν.2238/1994)
- 44.12 Προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα
(Ανάπτυξη σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε μονάδας)
- 44.13 Προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων
(Ανάπτυξη σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε μονάδας)
- 44.14 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και υποχρεώσεων
(Ανάπτυξη κατά ξένο νόμισμα)
- 44.15 Προβλέψεις για συν/κές διαφορές από πιστώσεις & δάνεια για κτήσεις παγίων στοιχείων
(Ανάπτυξη κατά δάνειο ή πίστωση)
- 44.98 Λοιπές έκτακτες προβλέψεις

ΟΜΑΔΑ 6^η

- 68 Προβλέψεις Εκμεταλλεύσεως
- 68.00 Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία
(Ανάπτυξη σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε μονάδας)
- 68.01 Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών και χρεογράφων
- 68.01.00 Προβλέψεις για υποτίμηση συμμετοχών
- 68.01.01 Προβλέψεις για υποτίμηση χρεογράφων
- 68.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως

ΟΜΑΔΑ 7^η

- 78 Ιδιοπαραγωγή Παγίων και Χρησιμοποιημένες Προβλέψεις Εκμεταλλεύσεως
- 78.05 Χρησιμοποιημένες προβλέψεις προς κάλυψη εξόδων εκμετάλλευσης
- 78.05.00 Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία
- 78.05.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως

ΟΜΑΔΑ 8^η

- 81 Έκτακτα και Ανόργανα Αποτελέσματα
- 81.02 Έκτακτες ζημιές
- 81.02.06 Ζημιές από ανεπίδεκτες εισπράξεως απαιτήσεις

82 Έξοδα και Έσοδα Προηγούμενων Χρήσεων

82.00 Έξοδα προηγούμενων χρήσεων

82.00.60 Αποζημιώσεις απολύσεως ή εξόδου από την υπηρεσία
(Γνωμ. 91/1683/1992)

82.01 Έσοδα προηγούμενων χρήσεων

82.01.03 Εισπράξεις αποσβεσμένων απαιτήσεων

83 Προβλέψεις Για Έκτακτους Κινδύνους

83.10 Προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων παγίων στοιχείων
(Ανάπτυξη σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε μονάδας)

83.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις
(Ανάπτυξη σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε μονάδας)

83.12 Προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα
(Ανάπτυξη σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε μονάδας)

83.13 Προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων
(Ανάπτυξη σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε μονάδας)

83.98 Λοιπές έκτακτες προβλέψεις

84 Έσοδα Από Προβλέψεις Προηγούμενων Χρήσεων

84.00 Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων

84.00.00 Από προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία

84.00.01 Από προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών και χρεογράφων

84.00.09 Από λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως

84.00.10 Από προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων παγίων στοιχείων

84.00.11 Από προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις

84.00.12 Από προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα

84.00.13 Από προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων

84.00.99 Από λοιπές έκτακτες προβλέψεις

84.01 Έσοδα από χρησιμοποιημένες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων για
έκτακτους κινδύνους

84.01.12 Από προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα

84.01.13 Από προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων

84.91 Έσοδα από χρησιμοποιημένες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων προς
κάλυψη εξόδων εκμεταλλεύσεως (Γνωμ. 91/1683/1992)

84.91.00 Από προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία

84.91.09 Από λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

2.1. Σχηματισμός των Προβλέψεων Εκμετάλλευσης

Η διενέργεια προβλέψεων εκμετάλλευσης αφορά την κάλυψη εξόδων που απορρέουν από τη δραστηριότητα της επιχείρησης στην κλειόμενη χρήση, που εμφανίστηκαν μέσα σ' αυτή και που δεν έχουν ακόμη οριστικοποιηθεί. Εάν τα έξοδα αυτά είχαν οριστικοποιηθεί μέσα στη χρήση, θα είχαν καταχωρηθεί στους οικείους υπολογαριασμούς της ομάδας 6 και θα επιβάρυναν τα Αποτελέσματα της Χρήσεως.

Ο σχηματισμός των προβλέψεων εκμετάλλευσης γίνεται με χρέωση των υπολογαριασμών του 68 "Προβλέψεις Εκμεταλλεύσεως" και πίστωση αντίστοιχων υπολογαριασμών του 44 "Προβλέψεις". Ειδικότερα χρησιμοποιούνται οι δευτεροβάθμιοι λογαριασμοί του 44 από 44.00 έως 44.09.

Στις προβλέψεις εκμεταλλεύσεως συμπεριλαμβάνονται και οι προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών και χρεογράφων. Αυτές σχηματίζονται με χρέωση του λογαριασμού 68.01 "Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών και χρεογράφων" και πίστωση του 18.00.99 "Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις", του 18.01.99 "Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λοιπές επιχειρήσεις" και του 34.99 "Προβλέψεις για υποτιμήσεις χρεογράφων".

2.2. Λογιστικοί Χειρισμοί για τη χρησιμοποίηση των σχηματισμένων προβλέψεων

Για τα έξοδα που οριστικοποιούνται μέσα σε κάποια χρήση και για τα οποία είχαν σχηματιστεί προβλέψεις εκμεταλλεύσεως σε προηγούμενες χρήσεις το Ε.Γ.Λ.Σ. προβλέπει στην §2.2.405, περίπτωση 5, εδάφιο β, τους δύο πρώτους από τους παρακάτω τρεις λογιστικούς χειρισμούς.

Αργότερα το Εθνικό Συμβούλιο Λογιστικής με τη γνωμοδότησή του 91/1683/1992 παρουσιάζει και έναν τρίτο λογιστικό χειρισμό για τη χρησιμοποίηση των σχηματισμένων προβλέψεων εκμετάλλευσης, ο οποίος όπως θα αναφέρουμε στη συνέχεια είναι και σωστότερος και πιο εύκολος στη χρήση από τους άλλους δύο.

Εξαίρεση αποτελεί η ζημία από αποτίμηση συμμετοχών και χρεογράφων για την οποία θα αναφερθούμε σε επόμενο κεφάλαιο. Θα δούμε ότι δεν ακολουθείται κανένας από τους τρεις λογιστικούς χειρισμούς που αναπτύσσουμε στη συνέχεια αφού υπάρχει ιδιαίτερος χειρισμός της σχηματισμένης πρόβλεψης για υποτίμηση συμμετοχών και χρεογράφων.

Σήμερα, σύμφωνα με την πιο πάνω γνωμάτευση, στα πλαίσια του Ε.Γ.Λ.Σ. οι επιχειρήσεις μπορούν να εφαρμόσουν έναν από τους πιο κάτω τρεις λογιστικούς χειρισμούς, σε περίπτωση χρησιμοποίησης των προβλέψεων, με προτίμηση τον τρίτο που είναι ταυτόχρονα και ο πιο σωστός και ο πιο εύκολος :

2.2.1. Πρώτος Λογιστικός Χειρισμός

Τα καταβαλλόμενα ποσά εξόδων, για τα οποία έξοδα είχαν διενεργηθεί προβλέψεις σε προηγούμενες χρήσεις, δεν είναι πάντα ίσα με τα ποσά των αντίστοιχων σχηματισμένων προβλέψεων. Έτσι υπάρχει περίπτωση να έχει σχηματιστεί πρόβλεψη μεγαλύτερη ή μικρότερη από το ποσό που καταβλήθηκε, και

- Εάν είχε σχηματισθεί πρόβλεψη μεγαλύτερη από το ποσό που πληρώθηκε ακολουθείται η παρακάτω διαδικασία. Ολόκληρο το καταβαλλόμενο ποσό καταχωρείται στη χρέωση των αντίστοιχων υπολογαριασμών του 44 με τίτλο “Χρησιμοποιημένες προβλέψεις” με πίστωση αρμόδιων κατά περίπτωση λογαριασμών διαθεσίμων. Με το επιπλέον ποσό της σχηματισμένης πρόβλεψης χρεώνονται αντίστοιχοι υπολογαριασμοί του 44 με τίτλο “Σχηματισμένες προβλέψεις” και πιστώνεται ο λογαριασμός 84.00 “Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων”.

- Εάν είχε σχηματιστεί πρόβλεψη μικρότερη από το ποσό που τελικά πληρώθηκε διενεργούνται οι εξής εγγραφές : Χρεώνονται οι υπολογαριασμοί του 44 με τίτλο “Χρησιμοποιημένες προβλέψεις” με το ποσό που είχε σχηματιστεί πρόβλεψη. Το μέρος του εξόδου το οποίο δεν καλύπτει η σχηματισμένη πρόβλεψη καταχωρείται στην χρέωση του λογαριασμού 82.00 “Έξοδα προηγούμενων χρήσεων”. Όπως παρατηρούμε ο πρώτος λογιστικός χειρισμός επιβάλλει την δημιουργία ιδιαίτερων υπολογαριασμών για τους λογαριασμούς 44.00 - 44.09 με τους τίτλους “Σχηματισμένες Προβλέψεις” και “Χρησιμοποιημένες Προβλέψεις”.

Οι λογαριασμοί των προβλέψεων εκμεταλλεύσεως με τίτλο “Σχηματισμένες προβλέψεις” δημιουργούνται όταν διενεργούνται προβλέψεις ενώ στους λογαριασμούς προβλέψεων με τίτλο “Χρησιμοποιημένες προβλέψεις” καταχωρούνται τα ποσά των εξόδων που τελικά καταβάλλονται.

Να συμπληρώσουμε ότι στο τέλος της χρήσεως τα χρεωστικά υπόλοιπα των υπολογαριασμών του 44 με τίτλο “Χρησιμοποιημένες Προβλέψεις” μεταφέρονται στους ιδίους υπολογαριασμούς του 44 με τίτλο “Σχηματισμένες Προβλέψεις” και έτσι κλείνουν οι υπολογαριασμοί “Σχηματισμένες προβλέψεις” και “Χρησιμοποιημένες προβλέψεις” των υπολογαριασμών του 44 από 44,00 έως 44,09.

2.2.2. Δεύτερος Λογιστικός Χειρισμός

Ο Δεύτερος Λογιστικός Χειρισμός ο οποίος αναφέρεται και αυτός στην παράγραφο 2.2.405, περίπτωση 5, εδάφιο β', του Ε.Γ.Λ.Σ., προβλέπει έναν διαφορετικό τρόπο αντιμετώπισης των σχηματισμένων προβλέψεων.

Έχουμε και εδώ να αντιμετωπίσουμε το ενδεχόμενο η σχηματισμένη πρόβλεψη να είναι μεγαλύτερη ή να είναι μικρότερη από το ποσό του εξόδου που τελικά καταβλήθηκε .

- Στην περίπτωση που είχε σχηματιστεί πρόβλεψη μεγαλύτερη, ολόκληρο το ποσό του εξόδου καταχωρείται στην χρέωση αντίστοιχων λογαριασμών της ομάδας 6 με πίστωση κάποιου λογαριασμού διαθεσίμων. Στη συνέχεια ποσό της πρόβλεψης ίσο με το ποσό του καταβαλλόμενου εξόδου μεταφέρεται από τον αντίστοιχο υπολογαριασμό του 44 “Προβλέψεις” με τίτλο “Σχηματισμένες προβλέψεις” στην πίστωση του λογαριασμού 78.05 “Χρησιμοποιημένες προβλέψεις προς κάλυψη εξόδων εκμετάλλευσης”. Το επιπλέον ποσό της σχηματισμένης πρόβλεψης με χρέωση

των αντίστοιχων υπολογαριασμών του 44 μεταφέρεται στην πίστωση του λογαριασμού 84.00 “ Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων ”. Υπάρχει η δυνατότητα ολόκληρο το ποσό της σχηματισμένης πρόβλεψης να μεταφερθεί στον λογαριασμό 78.05 “Χρησιμοποιημένες προβλέψεις προς κάλυψη εξόδων εκμετάλλευσης”. Τότε το επιπλέον ποσό της πρόβλεψης με χρέωση του λογαριασμού 78.05 μεταφέρεται στο λογαριασμό 84.00 “ Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων ”.

- Στην περίπτωση που είχε σχηματισθεί πρόβλεψη μικρότερη, ποσό του εξόδου ίσο με τη σχηματισμένη πρόβλεψη καταχωρείται στην χρέωση λογαριασμών της ομάδας 6.

Όσον αφορά το ακάλυπτο τμήμα του εξόδου μπορεί να ακολουθηθούν δύο διαδικασίες :

- είτε να καταχωρηθεί στη χρέωση του λογαριασμού 82.00 “ Έξοδα προηγούμενων χρήσεων ”.

- είτε να σχηματισθεί συμπληρωματική πρόβλεψη με χρέωση του λογαριασμού 83.13 “Προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων” και πίστωση του 78.05 “Χρησιμοποιημένες προβλέψεις προς κάλυψη εξόδων εκμετάλλευσης”. Ολόκληρη η σχηματισμένη πρόβλεψη μεταφέρεται με χρέωση αντίστοιχων υπολογαριασμών του 44 στην πίστωση του λογαριασμού 78.05.

2.2.3. Τρίτος Λογιστικός Χειρισμός

Σύμφωνα με τον Τρίτο Λογιστικό Χειρισμό ολόκληρο το καταβαλλόμενο ποσό του εξόδου καταχωρείται στην χρέωση υπολογαριασμών του 82.00 “ Έξοδα προηγούμενων χρήσεων ”.

Κρίνεται σκόπιμο ο λογαριασμός 82.00 να αναλύεται σε τριτοβάθμιους αντίστοιχους με αυτούς της ομάδας 6.

Κατόπιν ολόκληρη η σχηματισμένη πρόβλεψη μεταφέρεται με χρέωση των αρμόδιων υπολογαριασμών του 44 στον υπολογαριασμό 84.91 “ Έσοδα από χρησιμοποιημένες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων προς κάλυψη εξόδων εκμετάλλευσης ”. Ο λογαριασμός αυτός δημιουργήθηκε με την Γνωμάτευση 91/1683/1992, για την εξυπηρέτηση του τρίτου λογιστικού χειρισμού, και αναλύεται σε τριτοβάθμιους αντίστοιχους με τους δευτεροβάθμιους του λογαριασμού 44.44.00 έως και 44.09.

2.3. Κριτική των Λογιστικών Χειρισμών

Κάθε οικονομική μονάδα έχει τη δυνατότητα να επιλέξει έναν από τους τρεις προηγούμενους λογιστικούς χειρισμούς εφόσον μέχρι σήμερα δεν υπάρχει κάποια νομοθετική τροποποίηση του Ε.Γ.Λ.Σ. που να επιβάλλει κάποιον από τους τρεις αυτούς λογιστικούς χειρισμούς.

Εξετάζοντας τους τρεις χειρισμούς από λογιστική και φορολογική πλευρά, παρατηρούμε ότι παρουσιάζουν κάποια μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα.

Ο πρώτος λογιστικός χειρισμός προβλέπει την καταχώρηση του καταβαλλόμενου ποσού του εξόδου απευθείας στον λογαριασμό 44, και ειδικά σε υπολογαριασμούς με τίτλο “Χρησιμοποιημένες Προβλέψεις”. Το μειονέκτημα αυτού του λογιστικού χειρισμού εντοπίζεται στο γεγονός ότι το καταβληθέν ποσό δεν καταχωρείται σε κάποιο λογαριασμό εξόδων για να επιβαρυνθούν τελικά και τα

αποτελέσματα χρήσεως. Επίσης με την καταχώρηση του εξόδου στην χρέωση του λογαριασμού 44, δηλαδή ενός λογαριασμού ισολογισμού, δημιουργούνται δυσκολίες στην κατάρτιση του ταμειακού απολογισμού και του πίνακα πηγών και διάθεσης κεφαλαίων, αφού μέσα από τον λογαριασμό 44 δεν φαίνεται το είδος του εξόδου για το οποίο δαπανήθηκαν χρήματα. Παρόλα αυτά ο χειρισμός αυτός θεωρείται απλούστερος από τον δεύτερο χειρισμό.

Ο δεύτερος λογιστικός χειρισμός είναι πιο πολύπλοκος από τους άλλους δυο και με τη χρησιμοποίησή του δημιουργείται κίνδυνος για λογιστικά λάθη. Το καταβαλλόμενο ποσό του εξόδου καταχωρείται σε υπολογαριασμούς της ομάδας 6 και επιβαρύνει έτσι τα οργανικά έξοδα της χρήσης, αν και αφορά δραστηριότητα προηγούμενων χρήσεων. Επίσης, χρησιμοποιείται ένας λογαριασμός οργανικών εσόδων, ο λογαριασμός 78.05 “Χρησιμοποιημένες προβλέψεις προς κάλυψη εξόδων εκμετάλλευσης”, για τη μεταφορά των χρησιμοποιημένων προβλέψεων, ενώ θα ήταν πιο σωστό η χρησιμοποιημένη πρόβλεψη να μεταφέρεται στο λογαριασμό 84 “Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων”.

Να σημειώσουμε ότι από τη μεταφορά των λογαριασμών αυτών των οργανικών εσόδων και εξόδων, δεν επηρεάζεται ο Λογαριασμός Γενικής Εκμετάλλευσης, αφού μεταφέρεται ίσο ποσό στη χρέωση (από τα οργανικά έξοδα) και ίσο στην πίστωση (από το λογαριασμό 78.05).

Στην γνωμάτευση 91/1686/1992 το Εθνικό Συμβούλιο Λογιστικής προτείνει τον τρίτο λογιστικό χειρισμό ως τον απλούστερο, δίχως μειονεκτήματα, άρα και σωστότερο.

Η λύση που προτείνεται από τον τρίτο χειρισμό, από λογιστική άποψη, είναι πιο σωστή από τους άλλους δυο χειρισμούς.

Καταρχήν γιατί το καταβαλλόμενο ποσό του εξόδου καταχωρείται σ'έναν αποτελεσματικό λογαριασμό, ο οποίος επιβαρύνεται με όλα τα έξοδα που πραγματοποιούνται μέσα στη χρήση και αφορούν προηγούμενες χρήσεις, δηλαδή στον λογαριασμό 82.00 “Έξοδα προηγούμενων χρήσεων”. Επίσης, ολόκληρη η σχηματισμένη πρόβλεψη μεταφέρεται σε αποτελεσματικό λογαριασμό που αφορά έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων. Συγκεκριμένα ο τρίτος λογιστικός χειρισμός προβλέπει την χρησιμοποίηση του νεοδημιουργημένου δευτεροβάθμιου λογαριασμού 84.91 “Έσοδα από χρησιμοποιημένες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων προς κάλυψη εξόδων εκμεταλλεύσεως”.

Από φορολογική άποψη κρίνονται ως πιο σωστοί ο δεύτερος και ο τρίτος λογιστικός χειρισμός. Ο πρώτος χειρισμός δεν κατοχυρώνει την επιχείρηση ότι το έξοδο θα εκπέσει φορολογικώς εφόσον δεν έχει καταχωρηθεί σε αποτελεσματικό λογαριασμό, αλλά σε λογαριασμό ισολογισμού, τον λογαριασμό 44 “Προβλέψεις”. Για να εκπέσει φορολογικά μια δαπάνη, σύμφωνα με το άρθρο 31 του Ν.2238/1994, πρέπει στα τηρούμενα βιβλία της επιχείρησης που ορίζονται από τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, να αναγράφεται το ποσό της δαπάνης και να γίνεται η σχετική εγγραφή του εξόδου. Ο δεύτερος και ο τρίτος χειρισμός κατοχυρώνουν την επιχείρηση φορολογικώς αφού το ποσό του εξόδου, που έχει γίνει πλέον βέβαιο και εκκαθαρισμένο, καταχωρείται σε αποτελεσματικούς λογαριασμούς και διενεργείται η εγγραφή στα βιβλία της επιχείρησης.

2.4. Παράδειγμα Εφαρμογής των Προβλέψεων Εκμετάλλευσης με τους τρεις λογιστικούς χειρισμούς

Το προσωπικό της επιχείρησης «Γ. Γεωργίου» Α.Ε. που ασχολείται με την εκμετάλλευση οινοποιείου, διεκδικεί δικαστικώς πρόσθετο επίδομα ανθυγιεινής εργασίας για τη χρήση 1997.

Στο τέλος της χρήσης 1997 ο λογιστής της επιχείρησης σε συνεργασία με το νομικό σύμβουλο εκτιμούν ότι το προσωπικό θα δικαιωθεί τελικά και ότι το ποσό του επιδόματος που θα καταβληθεί συνολικά είναι 5.000.000 δρχ. Κατά το κλείσιμο του ισολογισμού διενεργείται πρόβλεψη με αυτό το ποσό.

Τον Αύγουστο του 1998 εκδικάζεται η υπόθεση και δικαιώνεται το προσωπικό. Στις 20-8-1998 η επιχείρηση καταβάλλει στο προσωπικό της συνολικά 7.000.000 δρχ.

A. Λογιστική εγγραφή σχηματισμού πρόβλεψης στις 31/12/97.

_____ 31/12/97 _____		
68 Προβλέψεις εκμετάλλευσης		5.000.000
68.09 Λοιπές προβλέψεις εκμετάλλευσης	<u>5.000.000</u>	
68.09.00 Επίδομα προσωπικού οινοποιείου	<u>5.000.000</u>	
44 Προβλέψεις		5.000.000
44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμετάλλευσης	<u>5.000.000</u>	
44.09.00 Σχηματισμένες προβλέψεις	<u>5.000.000</u>	
44.09.00.00 Πρόβλεψη για επίδομα προσωπικού οινοποιείου	<u>5.000.000</u>	
Σχηματισμός πρόβλεψης για επίδομα προσωπικού οινοποιείου.		

B. Λογιστικές Εγγραφές χρησιμοποίησεως της σχηματισμένης πρόβλεψης στις 20/8/98.

ΠΡΩΤΟΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ

_____ 20/8/98 _____		
44 Προβλέψεις		5.000.000
44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	<u>5.000.000</u>	
44.09.01 Χρησιμοποιημένες προβλέψεις	<u>5.000.000</u>	
44.09.01.00 Προβλέψεις για επίδομα προσωπικού οινοποιείας	<u>5.000.000</u>	
82 Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων		2.000.000
82.00 Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>2.000.000</u>	
82.00.90 Επίδομα προσωπικού οινοποιείου	<u>2.000.000</u>	
38 Χρηματικά Διαθέσιμα		7.000.000
38.00 Ταμείο	<u>7.000.000</u>	
Καταβολή του επιδόματος στο προσωπικό		

Do		
44 Προβλέψεις		5.000.000
44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμετάλλευσης	<u>5.000.000</u>	
44.09.00 Σχηματισμένες προβλέψεις	<u>5.000.000</u>	
44.09.00.00 Προβλέψεις για επίδομα προσωπικού οινοποιείου	<u>5.000.000</u>	
44 Προβλέψεις		5.000.000
44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμετάλλευσης	<u>5.000.000</u>	
44.09.01 Χρησιμοποιημένες προβλέψεις	<u>5.000.000</u>	
44.09.01.00 Προβλέψεις για επίδομα προσωπικού οινοποιείου	<u>5.000.000</u>	
Μεταφορά του 44.09.01 στον 44.09.00		

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ

20/8/98		
60 Αμοιβές και έξοδα προσωπικού		5.000.000
60.00 Αμοιβές έμμισθου προσωπικού	<u>5.000.000</u>	
60.00.13 Επίδομα προσωπικού οινοποιείου προηγούμενων χρήσεων	<u>5.000.000</u>	
82 Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων		2.000.000
82.00 Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>2.000.000</u>	
82.00.90 Επίδομα προσωπικού οινοποιείου	<u>2.000.000</u>	
38 Χρηματικά Διαθέσιμα	·	7.000.000
38.00 Ταμείο	<u>7.000.000</u>	
Καταβολή του επιδόματος στο προσωπικό		
20/8/98		
44 Προβλέψεις		5.000.000
44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	<u>5.000.000</u>	
44.09.00 Σχηματισμένες προβλέψεις	<u>5.000.000</u>	
44.09.00.00 Προβλέψεις για επίδομα προσωπικού οινοποιείου	<u>5.000.000</u>	
78 Ιδιοπαραγωγή παγίων και χρησιμοποιημένες προβλέψεις εκμεταλλεύσεως		5.000.000
78.05 Χρησιμοποιημένες προβλέψεις προς κάλυψη εξόδων εκμεταλλεύσεως	<u>5.000.000</u>	
78.05.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	<u>5.000.000</u>	
78.05.09.00 Επίδομα προσωπικού οινοποιείου	<u>5.000.000</u>	
Μεταφορά του λογαριασμού 44.09 στον 78.05		

Για το ποσό του εξόδου που δεν καλύπτεται από την σχηματισμένη πρόβλεψη υπάρχει η δυνατότητα, αντί να καταχωρηθεί στο λογαριασμό 82.00 " Έξοδα προηγούμενων χρήσεων " όπως και έγινε στην πρώτη λογιστική εγγραφή, να σχηματιστεί συμπληρωματική πρόβλεψη με το ποσό αυτό.

20/8/98		
83 Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους		2.000.000
83.13 Προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>2.000.000</u>	
83.13.00 Πρόβλεψη για επίδομα προσωπικού οινοποιείου	<u>2.000.000</u>	
78 Ιδιοπαραγωγή παγίων και χρησιμοποιημένες προβλέψεις εκμεταλλεύσεως		2.000.000
78.05 Χρησιμοποιημένες προβλέψεις προς κάλυψη εξόδων εκμεταλλεύσεως	<u>2.000.000</u>	
78.05.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	<u>2.000.000</u>	
78.05.09.00 Επίδομα προσωπικού οινοποιείου	<u>2.000.000</u>	
Σχηματισμός συμπληρωματικής πρόβλεψης		

ΤΡΙΤΟΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ

20/8/98		
82 Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων		7.000.000
82.00 Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>7.000.000</u>	
82.00.60 Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	<u>7.000.000</u>	
82.00.60.00 Επίδομα προσωπικού οινοποιείου	<u>7.000.000</u>	
38 Χρηματικά Διαθέσιμα		7.000.000
38.00 Ταμείο	<u>7.000.000</u>	
Καταβολή επιδόματος στο προσωπικό οινοποιείου		
20/8/98		
44 Προβλέψεις		5.000.000
44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	<u>5.000.000</u>	
44.09.00 Σχηματισμένες προβλέψεις	<u>5.000.000</u>	
44.09.00.00 Προβλέψεις για επίδομα προσωπικού οινοποιείου	<u>5.000.000</u>	
84 Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων		5.000.000
84.91 Έσοδα από χρησιμοποιημένες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων προς κάλυψη εξόδων εκμ/σης.	<u>5.000.000</u>	
84.91.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	<u>5.000.000</u>	
84.91.09.00 Από προβλέψεις για επίδομα προσωπικού οινοποιείου	<u>5.000.000</u>	
Μεταφορά του λογαριασμού 44.09 στον 84.91		

Στην περίπτωση που το προσωπικό του οινοποιείου δικαιωνόταν για ποσό λιγότερο από τη σχηματισμένη πρόβλεψη, έστω για 4.000.000 δρχ., οι εγγραφές των λογιστικών χειρισμών θα είχαν ως εξής :

ΠΡΩΤΟΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ

————— 20/8/98 —————		
44 Προβλέψεις		4.000.000
44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	<u>4.000.000</u>	
44.09.01 Χρησιμοποιημένες προβλέψεις	<u>4.000.000</u>	
44.09.01.00 Προβλέψεις για επίδομα προσωπικού οινοποιείου	<u>4.000.000</u>	
38 Χρηματικά Διαθέσιμα		4.000.000
38.00 Ταμείο	<u>4.000.000</u>	
Καταβολή του επιδόματος στο προσωπικό οινοποιείου		
————— 20/8/98 —————		
44 Προβλέψεις		1.000.000
44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	<u>1.000.000</u>	
44.09.00 Σχηματισμένες προβλέψεις	<u>1.000.000</u>	
44.09.00.00 Προβλέψεις για επίδομα προσωπικού οινοποιείου	<u>1.000.000</u>	
84 Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων		1.000.000
84.00 Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων	<u>1.000.000</u>	
84.00.09 Από λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	<u>1.000.000</u>	
84.00.09.00 Από προβλέψεις για επίδομα προσωπικού οινοποιείου	<u>1.000.000</u>	
Μεταφορά του 44.09 στον 84.00		
————— 20/8/98 —————		
44 Προβλέψεις		4.000.000
44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	<u>4.000.000</u>	
44.09.00 Σχηματισμένες προβλέψεις	<u>4.000.000</u>	
44.09.00.00 Προβλέψεις για επίδομα προσωπικού οινοποιείου	<u>4.000.000</u>	
44 Προβλέψεις		4.000.000
44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	<u>4.000.000</u>	
44.09.01 Χρησιμοποιημένες προβλέψεις	<u>4.000.000</u>	
44.09.01.00 Προβλέψεις για επίδομα προσωπικού οινοποιείου	<u>4.000.000</u>	
Μεταφορά του 44.09.01 στον 44.09.00		

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ

<hr/>		
20/8/98		
60 Αμοιβές και έξοδα προσωπικού		4.000.000
60.00 Αμοιβές έμμισθου προσωπικού	<u>4.000.000</u>	
60.00.13 Επίδομα προσωπικού οινοποιείου προηγούμενων χρήσεων	<u>4.000.000</u>	
38 Χρηματικά Διαθέσιμα		4.000.000
38.00 Ταμείο	<u>4.000.000</u>	
Καταβολή επιδόματος στο προσωπικό οινοποιείου		
<hr/>		
20/8/98		
44 Προβλέψεις		4.000.000
44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	<u>4.000.000</u>	
44.09.00 Σχηματισμένες προβλέψεις	<u>4.000.000</u>	
44.09.00.00 Προβλέψεις για επίδομα προσωπικού οινοποιείου	<u>4.000.000</u>	
78 Ιδιοπαραγωγή παγίων και χρησιμοποιημένες προβλέψεις εκμετάλλευσης		4.000.000
78.05 Χρησιμοποιημένες προβλέψεις προς κάλυψη εξόδων εκμετάλλευσης	<u>4.000.000</u>	
78.05.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	<u>4.000.000</u>	
78.05.09.00 Επίδομα προσωπικού οινοποιείου	<u>4.000.000</u>	
Μεταφορά του λογαριασμού 44.09 στον 78.05		
<hr/>		
20/8/98		
44 Προβλέψεις		1.000.000
44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	<u>1.000.000</u>	
44.09.00 Σχηματισμένες προβλέψεις	<u>1.000.000</u>	
44.09.00.00 Προβλέψεις για επίδομα προσωπικού οινοποιείου	<u>1.000.000</u>	
84 Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων		1.000.000
84.00 Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων	<u>1.000.000</u>	
84.00.09 Από λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	<u>1.000.000</u>	
84.00.09.00 Από προβλέψεις για επίδομα προσωπικού οινοποιείου	<u>1.000.000</u>	
Μεταφορά του 44.09 στον 84.00		
<hr/>		

ΤΡΙΤΟΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ

Στον τρίτο λογιστικό χειρισμό δεν υπάρχει καμιά αλλαγή όσον αφορά τους λογαριασμούς που χρεώνονται και πιστώνονται αντίστοιχα. Η μόνη αλλαγή είναι στο ποσό της πρώτης εγγραφής που από 7.000.000 δρχ. γίνεται 4.000.000 δρχ. αφού και το ποσό του καταβαλλόμενου εξόδου είναι 4.000.000 δρχ. . Οι εγγραφές θα είναι :

20/8/98		
82 Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων		4.000.000
82.00 Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>4.000.000</u>	
82.00.60 Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	<u>4.000.000</u>	
82.00.60.00 Επίδομα προσωπικού οиноποιείου	<u>4.000.000</u>	
38 Χρηματικά Διαθέσιμα		4.000.000
38.00 Ταμείο	<u>4.000.000</u>	
Καταβολή του επιδόματος στο προσωπικό οиноποιείου		
20/8/98		
44 Προβλέψεις		5.000.000
44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	<u>5.000.000</u>	
44.09.00 Σχηματισμένες προβλέψεις	<u>5.000.000</u>	
44.09.00.00 Προβλέψεις για επίδομα προσωπικού οиноποιείου	<u>5.000.000</u>	
84 Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων		5.000.000
84.91 Έσοδα από χρησιμοποιημένες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων προς κάλυψη εξόδων εκμ/σης.	<u>5.000.000</u>	
84.91.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	<u>5.000.000</u>	
84.91.09.00 Από προβλέψεις για επίδομα προσωπικού οиноποιείου	<u>5.000.000</u>	
Μεταφορά του λογαριασμού 44.09 στον 84.91		

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΛΟΓΩ ΕΞΟΔΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

3.1. Υποχρέωση διενέργειας των προβλέψεων για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία.

Με τα άρθρα 9 και 10 της 4ης οδηγίας της Ε.Ο.Κ. επιβάλλεται να εμφανίζονται στο μέρος του Παθητικού και στην κατηγορία “Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη” και οι “προβλέψεις για συντάξεις και παρόμοιες περιπτώσεις”. Αναφέρονται προβλέψεις για συντάξεις επειδή στις περισσότερες χώρες της Ε.Ο.Κ., οι επιχειρήσεις υποχρεούνται να χορηγούν συντάξεις στο προσωπικό που αποχωρεί από την υπηρεσία.

Στην χώρα μας ισχύει το σύστημα των αποζημιώσεων προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία.

Έτσι η Ελληνική Νομοθεσία, προσαρμοσμένη στην 4η οδηγία της Ε.Ο.Κ., με τις διατάξεις του άρθρου 42ε, παράγραφος 14 του Ν.2190/1920 προβλέπει τα εξής :

«Οι προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία που υπολογίζονται και σχηματίζονται στο τέλος κάθε χρήσης καλύπτουν τουλάχιστον τις αποζημιώσεις εξόδου από την υπηρεσία λόγω συνταξιοδότησης.

Κατά την πρώτη χρήση εφαρμογής των διατάξεων αυτού του νόμου παρέχεται η δυνατότητα στις εταιρείες να καταχωρήσουν στον λογαριασμό “Λοιπά έξοδα πολυετούς απόσβεσης” τις σωρευμένες προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία που αντιστοιχούν στην προϋπηρεσία του προσωπικού κατά τις προηγούμενες χρήσεις.

Οι προβλέψεις αυτές αποσβένονται τμηματικά και ισόποσα μέσα σε μια πενταετία».

Η αποζημίωση είναι ένα δικαίωμα που αποκτά ο εργαζόμενος με την πάροδο του χρόνου και εξαρτάται από το χρόνο προϋπηρεσίας στον ίδιο εργοδότη. Το δικαίωμα αυτό το έχουν όλοι οι εργαζόμενοι και έχει σαν σκοπό την αντιμετώπιση των δυσάρεστων συνεπειών που απορρέουν από τη λύση της συμβάσεως εργασίας.

Παράλληλα με το δικαίωμα του εργαζόμενου για αποζημίωση γεννάται και η αντίστοιχη υποχρέωση του εργοδότη για καταβολή αυτής της αποζημίωσης. Με την πρόσληψη ενός εργαζομένου, ο εργοδότης αναλαμβάνει αυτή την υποχρέωση, η οποία αποτελεί έξοδο πιθανό και αβέβαιο όσον αφορά την ημερομηνία και το τελικό ποσό που θα καταβληθεί.

Έτσι, κατά την σύνταξη του ισολογισμού η επιχείρηση πρέπει να λαμβάνει υπόψη της την υποχρέωση που έχει απέναντι σε κάθε εργαζόμενο για την καταβολή αποζημίωσης εάν αυτός αποχωρήσει από την υπηρεσία. Η υποχρέωση, όμως, αυτή είναι πιθανή διότι η επιχείρηση δεν γνωρίζει ποιοι εργαζόμενοι θα αποχωρήσουν και σε ποια χρονική στιγμή θα συμβεί αυτό. Σε αυτή την περίπτωση δεν είναι γνωστό στην επιχείρηση το συγκεκριμένο ποσό της αποζημίωσης που θα καταβάλλει και η ημερομηνία λύσεως των συμβάσεων εργασίας. Εφόσον λοιπόν η αποζημίωση είναι ένα αβέβαιο έξοδο η επιχείρηση πρέπει στο τέλος της χρήσης να σχηματίζει πρόβλεψη προς κάλυψη αυτού του εξόδου.

Εάν η επιχείρηση δεν σχηματίζει αυτή την πρόβλεψη, τότε τα αποτελέσματα χρήσεως θα είναι αυξημένα κατά το ποσό των αποζημιώσεων που οφείλει στο προσωπικό της βάση του χρόνου προϋπηρεσίας τους.

Με το σχηματισμό της πρόβλεψης αποζημίωσης προσωπικού προστατεύονται τα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης διότι εάν σε επόμενη χρήση υποχρεωθεί να καταβάλλει αποζημίωση δεν θα χρειαστεί να αντλήσει το ποσό της αποζημίωσης από αυτά. Επίσης εμφανίζεται το πραγματικό αποτέλεσμα της χρήσεως και αποτρέπεται η διανομή εικονικών κερδών με τις περαιτέρω αρνητικές συνέπειες για τη βιωσιμότητα της επιχείρησης.

3.2 Η ερμηνευτική γνωμοδότηση 205/1998 της Ολομέλειας των Νομικών Συμβούλων Διοικήσεως.

Σύμφωνα με όσα ορίζει το άρθρο 42ε του Ν.2190/1920 που αναφέραμε στην προηγούμενη παράγραφο οι προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία που υπολογίζονται και σχηματίζονται στο τέλος κάθε χρήσης καλύπτουν τουλάχιστον τις αποζημιώσεις εξόδου από την υπηρεσία λόγω συνταξιοδότησης.

Για το σημείο αυτό του άρθρου δόθηκαν δυο διαφορετικές ερμηνείες :

Κατά την πρώτη άποψη, που διατυπώθηκε από τα μέλη της «Επιτροπής Γενικού Λογιστικού Σχεδίου και Λογιστικής Τυποποίησης», πρέπει να σχηματίζεται πρόβλεψη για όλους τους εργαζόμενους με το σύνολο των δουλεμένων αποζημιώσεων μέχρι την ημέρα σύνταξης του ισολογισμού.

Κατά τη δεύτερη άποψη, που διατύπωσε η Ολομέλεια των Νομικών Συμβούλων Διοικήσεως με τη γνωμοδότηση 205/1988, οι προβλέψεις για αποζημίωση πρέπει να περιλαμβάνουν μόνο τις αποζημιώσεις που αφορούν τους εργαζόμενους που πληρούν τις προϋποθέσεις για συνταξιοδότηση.

Η γνωμοδότηση 205/1988 αναφέρει ρητά ότι οι προβλέψεις πρέπει να περιλαμβάνουν μόνο αποζημιώσεις που θα καταβάλλονται στους εργαζόμενους λόγω εξόδου από την υπηρεσία λόγω συνταξιοδότησης. Επίσης προσδιορίζει ότι οι προβλέψεις πρέπει να είναι μεν πιθανές κατά την ημερομηνία σύνταξης του ισολογισμού, αλλά αβέβαιες ως προς το ποσό ή την ημερομηνία πραγματοποίησής τους. Παράλληλα, αποσαφηνίζει ότι δεν περιλαμβάνονται στις σχηματιζόμενες προβλέψεις αποζημίωση από άλλη αιτία εξόδου του προσωπικού από την επιχείρηση όπως παραίτηση, καταγγελία σύμβασης εργασίας, κλπ.

Συγκεκριμένα στο κείμενο της γνωμοδότησης αναφέρονται τα εξής :

«Πραγματικά στις περιπτώσεις αυτές, μετά τη συμπλήρωση από τους μισθωτούς ανώνυμης εταιρείας των προς συνταξιοδότηση απαιτούμενων προϋποθέσεων, οπότε και μπορούν να αποχωρήσουν από την ενεργό υπηρεσία με την καταβολή σε αυτούς αποζημιώσεως, διαφαίνεται μεν σαν πιθανή η σχετική δαπάνη ή η υποχρέωση για την παραπάνω καταβολή της σχετικής αποζημιώσεως, αλλά δεν είναι βέβαιο, ούτε το μέγεθος της τελευταίας, ούτε ο χρόνος που θα αποχωρήσει ο μισθωτός που έχει συμπληρώσει τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης.

Κατά συνέπεια οι ανώνυμες εταιρείες από τότε και εφεξής υποχρεώνονται να διαλαμβάνουν σχετική πρόβλεψη για τις σχετικές από την πιο πάνω αιτία (πιθανές) δαπάνες για κάλυψη των σχετικών υποχρεώσεών τους για αποζημίωση.»

Σύμφωνα με τις απόψεις εγκρίτων συγγραφέων, όπως π.χ. του Θ.Γρηγοράκου και Γ.Αληφαντή, η πιο πάνω γνωμοδότηση ερμηνεύει εσφαλμένα το άρθρο 42ε του Ν.2190/1920.

Στο συγκεκριμένο άρθρο δεν αναφέρεται ρητά ότι για το σχηματισμό πρόβλεψης για αποζημίωση προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης πρέπει κατά την ημερομηνία σύνταξης του ισολογισμού να έχουν επέλθει οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης του προσωπικού.

Αναφέρεται μόνο ότι οι σχηματιζόμενες προβλέψεις για αποζημίωση πρέπει να καλύπτουν τουλάχιστον τις αποζημιώσεις εξόδου από την υπηρεσία λόγω συνταξιοδότησης.

Αν η επιχείρηση εφάρμοζε ρητά όσα ορίζονται στην γνωμοδότηση και στο τέλος κάποιας χρήσης κανένας από τους εργαζόμενους της δεν κάλυπτε τις προϋποθέσεις για συνταξιοδότηση, τότε δεν θα ήταν υποχρεωμένη να διενεργήσει προβλέψεις.

Παράλληλα όμως, υπάρχει η απαίτηση από το σύνολο του προσωπικού για αποζημίωση λόγω πιθανής λύσεως της σύμβασης εργασίας χωρίς να είναι γνωστό το μέγεθος και ο χρόνος που θα προκύψει.

Θα πρέπει, λοιπόν, να σχηματίζεται πρόβλεψη για το σύνολο του προσωπικού αφού κάθε εργαζόμενος από την ημέρα πρόσληψής του έχει το δικαίωμα να του καταβληθεί αποζημίωση είτε απολυθεί από την επιχείρηση, είτε παραμείνει μέχρι τη συνταξιοδότησή του.

3.3 Υπολογισμός Πρόβλεψης για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία.

Στα πλαίσια του Ν.2190/20 και της ορθής εφαρμογής της αρχής της συντηρητικότητας κατά τον υπολογισμό της πρόβλεψης για αποζημίωση προσωπικού η επιχείρηση θα πρέπει να προβεί στις παρακάτω ενέργειες :

Καταρχήν πρέπει εξετάζοντας προσεκτικά τις μισθοδοτικές καταστάσεις της, να προσδιορίσει τον αριθμό των εργαζομένων της που δικαιούνται αποζημίωση λόγω εξόδου από την υπηρεσία. Για όσους εργαζόμενους έχουν προσληφθεί τους τελευταίους δύο μήνες δεν θα υπολογιστεί πρόβλεψη αφού το δικαίωμα για αποζημίωση αποκτάται μετά τους δύο μήνες προϋπηρεσίας στον ίδιο εργοδότη. Επίσης όσοι αποχώρησαν από την εργασία κατά τη διάρκεια της χρήσης δεν θα

ληφθούν υπόψη για τον υπολογισμό των προβλέψεων αφού η αποχώρησή τους έχει προηγηθεί και αποτελεί γεγονός πραγματικό και τετελεσμένο.

Στη συνέχεια θα πρέπει να υπολογίσει ξεχωριστά τις προβλέψεις για το έμμισθο προσωπικό και ξεχωριστά τις προβλέψεις για το ημερομίσθιο προσωπικό. αφού είναι υποχρεωτικό από τις διατάξεις του Ε.Γ.Α.Σ. οι προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού να καταχωρούνται σε ιδιαίτερους υπολογαριασμούς με τίτλους :

- Προβλέψεις για αποζημίωση έμμισθου προσωπικού.
- Προβλέψεις για αποζημίωση ημερομίσθιου προσωπικού.

Για τον υπολογισμό της πρόβλεψης λαμβάνονται υπόψη οι συνολικές αποδοχές του τελευταίου μήνα της χρήσης οι οποίες αποτελούνται από το βασικό μισθό προσαυξημένο με όλα τα νόμιμα επιδόματα, αποδοχές λόγω υπερεργασίας ή υπερωριακής απασχόλησης καθώς και με την αναλογία των επιδομάτων εορτών και αδειάς. Επίσης λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος προϋπηρεσίας του εργαζόμενου στον ίδιο εργοδότη. Ανάλογα με το χρόνο προϋπηρεσίας έχουν καθοριστεί αντίστοιχοι μήνες αποζημίωσης για τους υπαλλήλους με βάση το Νόμο 2112/1920.

Για τον υπολογισμό της πρόβλεψης για αποζημίωση τίθεται σαν κατώτατο όριο από τον Νόμο το ποσό για αποζημίωση του προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στο 50% της συνολικής αποζημίωσης λόγω καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας και αν το προσωπικό είναι ασφαλισμένο και επικουρικά στο 40% της συνολικής αποζημίωσης. Το ανώτατο όριο των προβλέψεων είναι το 100% της συνολικής αποζημίωσης που θα πλήρωνε η επιχείρηση αν απέλυε ολόκληρο το προσωπικό της κατά την ημερομηνία σύνταξης του ισολογισμού.

Στην περίπτωση που κάποιος εργαζόμενος δικαιούται μεγαλύτερη αποζημίωση βάση κάποιων νόμων, τότε υπάρχει η δυνατότητα να σχηματιστεί πρόβλεψη μεγαλύτερη από αυτή του 100% της νόμιμης αποζημίωσης λόγω καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας.

3.4 Σχηματισμός Πρόβλεψης για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία

Οι επιχειρήσεις οι οποίες διενεργούν για πρώτη φορά προβλέψεις σύμφωνα με την παράγραφο 14 του άρθρου 42ε του νόμου 2190/1920 θα ακολουθήσουν την παρακάτω διαδικασία :

α) Κατά την σύνταξη του ισολογισμού η επιχείρηση υπολογίζει της συσσωρευμένες αποζημιώσεις μέχρι το τέλος αυτής της χρήσης και τις συσσωρευμένες αποζημιώσεις μέχρι το τέλος της προηγούμενης χρήσης. Η διαφορά που προκύπτει αντιστοιχεί στο ποσό των αποζημιώσεων που αφορούν την κλειόμενη χρήση. Το ποσό αυτό θα καταχωρηθεί στη χρέωση του λογαριασμού 68.00 “Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία” και πίστωση του λογαριασμού 44.00 “Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία”.

β) Για το ποσό των σωρευμένων αποζημιώσεων που αφορά τις προηγούμενες χρήσεις υπάρχει η δυνατότητα να επιβαρυνθεί η κλειόμενη χρήση ή οι επόμενες χρήσεις. Εάν η επιχείρηση επιλέξει να επιβαρύνει την κλειόμενη χρήση, τότε με ολόκληρο το ποσό των αποζημιώσεων θα χρεωθεί ο λογαριασμός 82.00 “Εξόδα

προηγούμενων χρήσεων” και θα πιστωθεί ο λογαριασμός 44.00 “Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία”.

Σύμφωνα με την διευκρίνιση που δίνεται και στη γνωμάτευση 935/1987 στην παραπάνω περίπτωση δεν χρεώνεται ο λογαριασμός 83 “Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους” γιατί η πρόβλεψη για αποζημίωση του προσωπικού δεν είναι έκτακτος κίνδυνος αλλά κίνδυνος εκμετάλλευσης επειδή όμως η συγκεκριμένη περίπτωση αφορά προηγούμενες χρήσεις δεν επιτρέπεται να επιβαρυνθεί ο λογαριασμός 68 «Προβλέψεις Εκμετάλλευσης» γιατί σ’ αυτόν καταχωρούνται τα έξοδα εκμετάλλευσης της κλειόμενης χρήσης.

Η άλλη δυνατότητα που δίνεται από το Νόμο στις επιχειρήσεις είναι τις σωρευμένες αποζημιώσεις από τις προηγούμενες χρήσεις να τις καταχωρήσει σε λογαριασμό πολυετούς απόσβεσης και να τις αποσβέσει τμηματικά και ισόποσα μέσα σε μια πενταετία. Το σύνολο των αποζημιώσεων που αντιστοιχούν στις προηγούμενες χρήσεις καταχωρείται στην χρέωση του λογαριασμού 16.19 “Λοιπά έξοδα πολυετούς αποσβέσεως” με πίστωση του λογαριασμού 44.00 “Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία”.

Η ετήσια απόσβεση των συσσωρευμένων αποζημιώσεων που έχουν επιβαρύνει τον λογαριασμό 16.19 καταχωρείται στη χρέωση του λογαριασμού 85.05.19 “Αποσβέσεις λοιπών εξόδων πολυετούς αποσβέσεως” και πίστωση του λογαριασμού 16.99.19 “Αποσβεσμένα λοιπά έξοδα πολυετούς αποσβέσεως”. Ο συντελεστής απόσβεσης των συσσωρευμένων αποζημιώσεων μπορεί να είναι 1/5 ή 1/4 ή 1/3 ή 1/2 ανάλογα με την επιλογή της επιχείρησης να τις αποσβέσει σε 5 ή 4 ή 3 ή 2 έτη αντίστοιχα.

3.5 Χρησιμοποίηση των προβλέψεων για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία

Όταν κατά τη διάρκεια της χρήσης σημειωθεί έξοδος κάποιου εργαζόμενου από την υπηρεσία, η επιχείρηση υποχρεούται να του καταβάλλει την νόμιμη αποζημίωση που δικαιούται. Για το ποσό που θα καταβληθεί και για το οποίο είχε σχηματιστεί πρόβλεψη κατά τις προηγούμενες χρήσεις, το Εθνικό Συμβούλιο Λογιστικής με τη γνωμάτευση 91/1992, συστήνει στις επιχειρήσεις τον 3ο λογιστικό χειρισμό για την χρησιμοποίηση των σχηματισμένων προβλέψεων.

Σύμφωνα μ’ αυτόν ολόκληρο το καταβαλλόμενο ποσό του εξόδου για το οποίο είχε σχηματιστεί πρόβλεψη σε προηγούμενες χρήσεις, καταχωρείται στη χρέωση του λογαριασμού 82.00 “ Έξοδα προηγούμενων χρήσεων” και ειδικότερα σε τριτοβάθμιους αντίστοιχους των κατ’ είδος εξόδων της ομάδας 6.

Στη συνέχεια το ποσό των σχηματισμένων προβλέψεων που αφορούν το συγκεκριμένο έξοδο μεταφέρεται με χρέωση του 44.00 “Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία” στην πίστωση του λογαριασμού 84.91 “ Έσοδα από χρησιμοποιημένες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων προς κάλυψη εξόδων εκμεταλλεύσεως” και ειδικότερα στον λογαριασμό 84.91.00 “Από προβλέψεις για αποζημιώσεις προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία”.

3.6 Φορολογική αναγνώριση των προβλέψεων για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία.

Η φορολογική νομοθεσία στο άρθρο 31, παράγραφος 1, περίπτωση ιε' του Ν.2238/1994 ορίζει ότι από το ακαθάριστο εισόδημα εκπίπτουν τα «τα ποσά των προβλέψεων για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία που σχηματίζεται στο τέλος κάθε διαχειριστικής χρήσης και καλύπτουν τις αποζημιώσεις προσωπικού λόγω συνταξιοδότησής του κατά το επόμενο έτος». Δηλαδή η φορολογική νομοθεσία αναγνωρίζει προς έκπτωση από το φορολογητέο εισόδημα μόνο τα ποσά των προβλέψεων αποζημιώσεων εκείνων των εργαζομένων που θα αποχωρίσουν το επόμενο έτος από την επιχείρηση λόγω συνταξιοδότησης. Οι εργαζόμενοι αυτοί θα πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις για συνταξιοδότηση δηλαδή να έχουν συμπληρώσει το όριο ηλικίας και τον αριθμό των ημερών εργασίας. Αν και η εργατική νομοθεσία υποχρεώνει τις επιχειρήσεις να καταβάλουν αποζημίωση και στις περιπτώσεις εξόδου από την υπηρεσία λόγω καταγγελίας της σύμβασης εργασίας η φορολογική νομοθεσία δεν έχει ακόμη προχωρήσει στην αναγνώριση αυτών των προβλέψεων.

3.7 Αναπροσαρμογή των προβλέψεων για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία στο τέλος της χρήσης.

Κατά το κλείσιμο του ισολογισμού η επιχείρηση με βάση τα καινούργια δεδομένα που έχει στη διάθεσή της, αναπροσαρμόζει τις σχηματισμένες προβλέψεις. Υπολογίζει πρόβλεψη για τους εργαζόμενους που προσέλαβε σ' αυτήν τη χρήση και έχουν συμπληρώσει δύο μήνες προϋπηρεσίας στην επιχείρηση οπότε και δικαιούνται αποζημίωση λόγω εξόδου από την υπηρεσία.

Επίσης γίνεται επανεκτίμηση των σχηματισμένων προβλέψεων σε προηγούμενες χρήσεις με βάση τα νέα στοιχεία για τις ακαθάριστες αποδοχές και το χρόνο προϋπηρεσίας των εργαζομένων.

Στην περίπτωση που κάποιοι εργαζόμενοι αποχώρησαν από την επιχείρηση χωρίς να τους καταβληθεί αποζημίωση, η σχηματισμένη πρόβλεψη για τους συγκεκριμένους εργαζόμενους θα μεταφερθεί στο λογαριασμό 84.00 “ Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων”. Για τα ποσά αυτά, επειδή έχουν φορολογηθεί στη χρήση που σχηματίστηκε η πρόβλεψη, θα πρέπει να γίνουν οι σχετικές ενέργειες ώστε να μην φορολογηθούν ξανά. Πιο συγκεκριμένα, κατά τη σύνταξη της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος του νομικού προσώπου της επιχείρησης, το ποσό του 84.00 θα πρέπει να αφαιρεθεί από το λογιστικό αποτέλεσμα της χρήσης (υπόλοιπο του 86.99), ώστε να μη φορολογηθεί, αφού και κατά τις χρήσεις που είχαν σχηματιστεί τα σχετικά ποσά των προβλέψεων, στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος είχαν προστεθεί στο υπόλοιπο του 86.99 ως λογιστική διαφορά, αφού δεν αναγνωριζόντουσαν προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα.

3.8. Παράδειγμα εφαρμογής προβλέψεων για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία.

Η επιχείρηση «ΦΥΤΡΟ» Α.Ε. απασχολεί τους παρακάτω εργαζόμενους, οι οποίοι είναι όλοι ασφαλισμένοι στο Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ..

Στις 31-12-1996 η Διοίκηση της επιχείρησης αποφάσισε να σχηματιστεί πρόβλεψη για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, για πρώτη φορά.

Συγκεκριμένα, οι εργαζόμενοι της επιχείρησης με τις αποδοχές τους έχουν ως εξής :

A. Υπάλληλοι	Ημερομηνία Πρόσληψης	Μισθός 31/12/95	Μισθός 31/12/96
Α.Ανδρέου	23/7/1987	150.700	164.759
Μ.Αθανασίου	1/9/1991	146.000	159.651

B. Εργατοτεχνίτες	Ημερ/νία Πρόσληψης	Ημερομίσθιο 31/12/95	Ημερομίσθιο 31/12/96
Δ.Δήμου (Τεχνίτης)	25/2/1995	5.500	6.000
Κ.Λοΐζος (Εργάτης)	10/5/1993	5.416	5.860

Κατά τη διάρκεια της επόμενης χρήσης 1997 συνέβησαν τα παρακάτω γεγονότα :

1. Στις 16/4/97 προσλήφθηκε από την επιχείρηση ο Ι.Παπαδάκης ως υπάλληλος με μισθό 156.000.
2. Στις 30/6/97 απολύθηκε από την επιχείρηση ο τεχνίτης Δ. Δήμου. Το ημερομίσθιο την ημέρα της απόλυσής του είναι 6.250δρχ.
3. Στις 20/10/97 αποχώρησε ο υπάλληλος Α.Ανδρέου για συνταξιοδότηση. Ο μισθός του κατά την ημέρα της αποχώρησης είναι 178.000δρχ.
4. Στις 13/11/97 προσλήφθηκε ο Σ.Σταυρόπουλος ως εργάτης.

Στις 31/12/97 οι μισθοί των εργαζομένων διαμορφώθηκαν ως εξής :

Μ.Αθανασίου μισθός 172.000 δρχ.

Κ.Λοΐζος ημερομίσθιο 6.144 δρχ.

Σύμφωνα με το Ν.2112 άρθρο 1, όπως τροποποιήθηκε με το Ν.4558/30 άρθ.1,

Αποζημίωση απολύσεως υπαλλήλων :

Χρόνος Υπηρεσίας	Ποσό Αποζημίωσης	Χρόνος Υπηρεσίας	Ποσό Αποζημίωσης
2 μήνες έως 1 έτος	1 μήνας	17 έτη συμπλ.	13 μήνες
1 έτος συμπλ. έως 4 έτη	2 μήνες	18 έτη συμπλ.	14 μήνες
4 έτη συμπλ. έως 6 έτη	3 μήνες	19 έτη συμπλ.	15 μήνες
6 έτη συμπλ. έως 8 έτη	4 μήνες	20 έτη συμπλ.	16 μήνες
8 έτη συμπλ. έως 10 έτη	5 μήνες	21 έτη συμπλ.	17 μήνες
10 έτη συμπλ.	6 μήνες	22 έτη συμπλ.	18 μήνες
11 έτη συμπλ.	7 μήνες	23 έτη συμπλ.	19 μήνες
12 έτη συμπλ.	8 μήνες	24 έτη συμπλ.	20 μήνες
13 έτη συμπλ.	9 μήνες	25 έτη συμπλ.	21 μήνες
14 έτη συμπλ.	10 μήνες	26 έτη συμπλ.	22 μήνες
15 έτη συμπλ.	11 μήνες	27 έτη συμπλ.	23 μήνες
16 έτη συμπλ.	12 μήνες	28 έτη συμπλ.	24 μήνες

Σύμφωνα με το άρθρο 3§1 περ. α' του Β.Δ. της 16/18.7.1920, όπως ισχύει με την τελευταία Ε.Γ.Σ.Σ.Ε της 18/5/98,

Αποζημίωση απολύσεως εργατοτεχνιτών :

Χρόνος Υπηρεσίας	Ποσό Αποζημίωσης
2 μήνες έως 1 έτος	5 ημερομίσθια
1 έτος συμπλ. έως 2 έτη	7 ημερομίσθια
2 έτη συμπλ. έως 5 έτη	15 ημερομίσθια
5 έτη συμπλ. έως 10 έτη	30 ημερομίσθια
10 έτη συμπλ. έως 15 έτη	60 ημερομίσθια
15 έτη συμπλ. έως 20 έτη	90 ημερομίσθια
20 έτη συμπλ. και άνω	105 ημερομίσθια

Καταρχήν γίνεται από το λογιστήριο της επιχείρησης ο υπολογισμός των προβλέψεων για αποζημίωση προσωπικού λόγω καταγγελίας της σύμβασης και λόγω συνταξιοδότησης ξεχωριστά για κάθε έναν υπάλληλο και εργάτη. Για τον υπολογισμό αυτό λαμβάνονται υπόψη όλα τα επιδόματα και οι προσαυξήσεις που έχουν γίνει στον τελευταίο μισθό του κάθε εργαζομένου.

1. Υπάλληλος : Α.Ανδρέου.

α) Υπολογισμός μηνιαίου μισθού αποζημίωσης	<u>1995</u>	<u>1996</u>
Βασικός μισθός Δεκεμβρίου	150.700	164.759
Πλέον : επίδομα γάμου	15.070	16.476
Πλέον : Λοιπά επιδόματα	11.540	10.000
Πλέον : προσαύξηση για υπερεργασία	<u>5.800</u>	<u>4.000</u>
Σύνολο αποδοχών	183.110	195.235
Πλέον : προσαύξηση επιδομάτων εορτών και αδείας (183.110 x 16,66%)	<u>30.506</u>	
(195.235 x 16,66%)		<u>32.526</u>
Σύνολο τακτικών αποδοχών Δεκεμβρίου	213.616	227.761
β) Μήνες αποζημίωσης που δικαιούται βάση του χρόνου προϋπηρεσίας του στον ίδιο εργοδότη	5 μήνες	5 μήνες
γ) Υπολογισμός της πρόβλεψης για αποζημίωση προσωπικού (213.616 x 5)	1.068.080	
(227.761 x 5)		1.138.805
Εργοδοτικές Εισφορές χαρτοσήμου και Ο.Γ.Α. (1.068.080 x 0,6%)	<u>6.408</u>	
(1.138.805 x 0,6%)		<u>6.833</u>
Συνολικό ποσό αποζημίωσης που δικαιούται	1.074.488	1.145.638
Αποζημίωση που δικαιούνται λόγω συνταξιοδότησης (1.074.488 x 40%)	429.795	
(1.145.638 x 40%)		458.255

2. Υπάλληλος : Μ.Αθανασίου

α) Υπολογισμός μηνιαίου μισθού αποζημίωσης	<u>1995</u>	<u>1996</u>
Βασικός μισθός Δεκεμβρίου	146.000	154.651
Πλέον : Λοιπά επιδόματα	8.750	7.000
Πλέον : προσαύξηση για υπερεργασία	<u>2.300</u>	<u>6.000</u>
Σύνολο αποδοχών	157.050	172.651
Πλέον : προσαύξηση επιδομάτων εορτών και αδείας (157.050 x 16,66%)	<u>26.165</u>	
(172.651 x 16,66%)		<u>28.764</u>
Σύνολο τακτικών αποδοχών Δεκεμβρίου	183.215	201.415
β) Μήνες αποζημίωσης που δικαιούται βάση του χρόνου προϋπηρεσίας του στον ίδιο εργοδότη	3 μήνες	3 μήνες
γ) Υπολογισμός της πρόβλεψης για αποζημίωση προσωπικού (183.215 x 3)	549.645	
(201.415 x 3)		604.245
Εργοδοτικές Εισφορές χαρτοσήμου και Ο.Γ.Α. (549.645 x 0,6%)	<u>3.298</u>	
(604.245 x 0,6%)		<u>3.625</u>
Συνολικό ποσό αποζημίωσης που δικαιούται	552.943	607.870
Αποζημίωση που δικαιούνται λόγω συνταξιοδότησης (552.943 x 40%)	221.177	
(607.870 x 40%)		243.148

3. Εργάτης : Δ.Δήμου

α) Υπολογισμός ημερομισθίου αποζημίωσης	<u>1995</u>	<u>1996</u>
Βασικό ημερομίσθιο Δεκεμβρίου	5.500	6.000
Πλέον : επίδομα γάμου	550	600
Πλέον : Λοιπά επιδόματα	<u>825</u>	<u>900</u>
Σύνολο αποδοχών	6.875	7.500
Πλέον : προσαύξηση επιδομάτων εορτών και αδείας (6.875 x 16,66%)	<u>1.145</u>	
(7.500 x 16,66%)		<u>1.250</u>
Σύνολο ημερομισθίου	8.020	8.750
β) Ημερομίσθια αποζημίωσης που δικαιούται βάση του χρόνου προϋπηρεσίας του στον ίδιο εργοδότη	5 ημερομίσθια	7 ημερομίσθια

γ) Υπολογισμός της πρόβλεψης για αποζημίωση προσωπικού		
(8.020 x 5)	40.100	
(8.750 x 7)		61.250
Εργοδοτικές Εισφορές χαρτοσήμου και Ο.Γ.Α.		
(40.100 x 0,6%)	<u>240</u>	
(61.250 x 0,6%)		<u>368</u>
Συνολικό ποσό αποζημίωσης που δικαιούται	40.340	61.618
Αποζημίωση που δικαιούνται λόγω συνταξιοδότησης		
(40.340 x 40%)	16.136	
(61.618 x 40%)		24.647

4. Εργάτης : Κ.Λοΐζος

α) Υπολογισμός ημερομισθίου αποζημίωσης	<u>1995</u>	<u>1996</u>
Βασικό ημερομίσθιο	5.416	5.860
Πλέον : επίδομα γάμου	542	586
Πλέον : Λοιπά επιδόματα	<u>271</u>	<u>293</u>
Σύνολο αποδοχών	6.229	6.739
Πλέον : προσαύξηση επιδομάτων εορτών και αδείας		
(6.229 x 16,66%)	<u>1.378</u>	
(6.739 x 16,66%)		<u>1.223</u>
Σύνολο ημερομισθίου	7.267	7.862
β) Ημερομίσθια αποζημίωσης που δικαιούται βάση του χρόνου προϋπηρεσίας του στον ίδιο εργοδότη	15 ημ/σθια	15 ημ/σθια
γ) Υπολογισμός της πρόβλεψης για αποζημίωση προσωπικού		
(7.267 x 15)	109.005	
(7.862 x 15)		117.930
Εργοδοτικές Εισφορές χαρτοσήμου και Ο.Γ.Α.		
(109.005 x 0,6%)	<u>654</u>	
(117.930 x 0,6%)		<u>708</u>
Συνολικό ποσό αποζημίωσης που δικαιούται	109.659	118.638
Αποζημίωση που δικαιούνται λόγω συνταξιοδότησης		
(109.659 x 40%)	43.864	
(118.638 x 40%)		47.455

Η επιχείρηση έχει την δυνατότητα να σχηματίσει πρόβλεψη με το κατώτατο όριο, το ποσό δηλαδή της αποζημίωσης που θα κατέβαλε στο προσωπικό της αν την 31/12/96 αποχωρούσε από την υπηρεσία λόγω συνταξιοδότησης ή με το ανώτατο

όριο, στο ποσό δηλαδή της αποζημίωσης που θα κατέβαλε στο προσωπικό της αν την 31/12/96 αποχωρούσε λόγω καταγγελίας της σύμβασης εργασίας.

Το ελάχιστο ποσό στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι το 40% των συνολικών αποζημιώσεων αφού οι εργαζόμενοι απολαμβάνουν και επικουρική ασφάλιση.

Συνολικά μέχρι την 31/12/96 πρέπει να έχουν σχηματιστεί :

Προβλέψεις έμμισθου προσωπικού : 701.403

Προβλέψεις ημερομίσθιου προσωπικού : 62.102

Από αυτά τα ποσά η χρήση του 1996 θα πρέπει να επιβαρυνθεί με τη διαφορά των σωρευμένων προβλέψεων στο τέλος του 1996 και των σωρευμένων προβλέψεων στο τέλος του 1995. Δηλαδή :

Προβλέψεις έμμισθου προσωπικού : $701.403 - 650.972 = 50.431$

Προβλέψεις ημερομίσθιου προσωπικού : $62.102 - 60.000 = 12.102$

Τα ποσά των συσσωρευμένων αποζημιώσεων μέχρι 31/12/95, δηλαδή :

Προβλέψεις έμμισθου προσωπικού : 650.972

Προβλέψεις ημερομίσθιου προσωπικού : 60.000

θα καταχωρηθούν στον λογαριασμό 82.00 “Έξοδα προηγούμενων χρήσεων” και θα επιβαρύνουν τη χρήση 1996 ή θα καταχωρηθούν σε λογαριασμό πολυετούς απόσβεσης για να αποσβεστούν τμηματικά και ισόποσα σε μια πενταετία.

Το μέγιστο ποσό με το οποίο μπορεί να σχηματιστεί πρόβλεψη είναι το 100% της νόμιμης αποζημίωσης που δικαιούται το προσωπικό λόγω καταγγελίας της σύμβασης εργασίας.

Συγκεκριμένα μέχρι την 31/12/96 πρέπει να έχουν σχηματιστεί :

Προβλέψεις έμμισθου προσωπικού : 1.753.508

Προβλέψεις ημερομίσθιου προσωπικού : 180.256

Από αυτά, τα ποσά που αφορούν τη χρήση του 1996 είναι :

Προβλέψεις έμμισθου προσωπικού : $1.753.508 - 1.627.431 = 126.077$

Προβλέψεις ημερομίσθιου προσωπικού : $180.256 - 149.999 = 30.257$

Τα ποσά των συσσωρευμένων προβλέψεων μέχρι 31/12/95 είναι :

Προβλέψεις έμμισθου προσωπικού : 1.627.431

Προβλέψεις ημερομίσθιου προσωπικού : 149.999

Προσωπικό	Σύνολικό ποσό Αποζημίωσης Έως		Αποζημίωση λόγω συνταξιοδότησης (40%) Έως	
	31/12/95	31/12/96	31/12/95	31/12/96
<u>Έμμισθο</u>				
Α.Ανδρέου	1.074.488	71.150	429.795	28.460
Μ.Αθανασίου	552.943	54.927	21.177	21.971
Σύνολα	1.627.431	126.077	650.972	50.431
<u>Ημερομίσθιο</u>				
Δ.Δήμου	40.340	21.278	16.136	8511
Κ.Λοΐζος	109.659	8.979	43.864	3591
Σύνολα	149.999	30.257	60.000	12.102

Η διοίκηση της επιχείρησης αποφάσισε να σχηματίσει προβλέψεις με το κατώτατο όριο των αποζημιώσεων.

Λογιστικές Εγγραφές :

_____ 31/12/96 _____	
68 Προβλέψεις εκμετάλλευσης	62.533
68.00 Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού	
λόγω εξόδου από την υπηρεσία	<u>62.533</u>
68.00.00 Έμμισθου προσωπικού	50.431
68.00.01 Ημερομίσθιου προσωπικού	<u>12.102</u>
44 Προβλέψεις	62.533
44.00 Προβλέψεις για αποζημίωση προσω-	
πικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	<u>62.533</u>
44.00.00 Σχηματισμένες προβλέψεις	<u>62.533</u>
44.00.00.00 Έμμισθου προσωπικού	<u>50.431</u>
44.00.00.00.00 Α.Ανδρέου	28.460
44.00.00.00.02 Μ.Αθανασίου	<u>21.971</u>
44.00.00.01 Ημερομίσθιου προσωπικού	<u>12.102</u>
44.00.00.01.03 Κ.Λοΐζος	3.591
44.00.00.01.10 Δ.Δήμου	<u>8.511</u>

Σχηματισμός πρόβλεψης για αποζημίωση προσωπικού έτους 1996.

Το σύνολο των σωρευμένων προβλέψεων (μέχρι την 31/12/95) η επιχείρηση το μεταφέρει είτε (Α) στα αποτελέσματα της χρήσεως 1996, είτε (Β) το καταχωρεί στον λογαριασμό 16.19 "Λοιπά έξοδα πολυετούς απόσβεσης" και το αποσβένει τμηματικά και ισόποσα.

A. Το σύνολο των σωρευμένων προβλέψεων μεταφέρεται στα αποτελέσματα χρήσης.

31/12/96		
82 Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων		710.972
82.00 Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>710.972</u>	
82.00.60 Αποζημιώσεις απολύσεως ή εξόδου από την υπηρεσία	<u>710.972</u>	
82.00.60.00 Αποζημιώσεις έμμισθου προσωπικού	650.972	
82.00.60.01 Αποζημιώσεις ημερομίσθιου προσωπικού	<u>60.000</u>	
44 Προβλέψεις		710.972
44.00 Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	<u>710.972</u>	
44.00.00 Σχηματισμένες προβλέψεις	<u>710.972</u>	
44.00.00.00 Έμμισθου προσωπικού	650.972	
44.00.00.00.00 Α.Ανδρέου	429.795	
44.00.00.00.02 Μ.Αθανασίου	<u>221.177</u>	
44.00.00.01 Ημερομίσθιου προσωπικού	<u>60.000</u>	
44.00.00.01.03 Κ.Λοΐζος	43.864	
44.00.00.01.10 Δ.Δήμου	<u>16.136</u>	
Σχηματισμός των σωρευμένων προβλέψεων προηγούμενων χρήσεων.		

B. Το σύνολο των σωρευμένων προβλέψεων καταχωρείται στον 16.19 "Λοιπά έξοδα πολυετούς απόσβεσης".

31/12/96		
16 Ασώματες κινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς αποσβέσεως		710.972
16.19 Λοιπά έξοδα πολυετούς αποσβέσεως	<u>710.972</u>	
16.19.00 Προβλέψεις αποζημιώσεως προσωπικού προηγούμενων χρήσεων	<u>710.972</u>	
16.19.00.00 Προβλέψεις αποζημιώσεως έμμισθου προσωπικού	650.972	
16.19.00.00 Προβλέψεις αποζημιώσεως ημερομίσθιου προσωπικού	<u>60.000</u>	
44 Προβλέψεις		710.972
44.00 Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	<u>710.972</u>	
44.00.00 Σχηματισμένες προβλέψεις	<u>710.972</u>	
44.00.00.00 Έμμισθου προσωπικού	650.972	
44.00.00.00.00 Α.Ανδρέου	429.795	
44.00.00.00.02 Μ.Αθανασίου	<u>221.177</u>	
44.00.00.01 Ημερομίσθιου προσωπικού	<u>60.000</u>	
44.00.00.01.03 Κ.Λοΐζος	43.864	
44.00.00.01.10 Δ.Δήμου	<u>16.136</u>	
Σχηματισμός των σωρευμένων προβλέψεων προηγούμενων χρήσεων.		

————— 31/12/96 —————	
85 Αποσβέσεις παγίων μη ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	142.194
85.05 Αποσβέσεις ασώματων ακινητοποιήσεων και εξόδων πολυετούς αποσβέσεως	<u>142.194</u>
85.05.19 Αποσβέσεις λοιπών εξόδων πολυετούς αποσβέσεως <u>142.194</u>	
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς αποσβέσεως	142.194
16.99 Αποσβεσμένες ασώματες ακινητοποιήσεις και αποσβεσμένα έξοδα πολυετούς αποσβέσεως	<u>142.194</u>
16.99.19 Αποσβεσμένα λοιπά έξοδα πολυετούς αποσβέσεως	<u>142.194</u>
16.99.19.00 Αποσβεσμένες προβλέψεις αποζημιώσεως προσωπικού προηγούμενων χρήσεων	<u>142.194</u>
Απόσβεση των συσσωρευμένων αποζημιώσεων προηγούμενων χρήσεων 710.972 x 20%	

Κατά τις 30/6/97 απολύθηκε από την επιχείρηση ο εργάτης Δ.Δήμου και ο λογιστής, με βάση τη μισθοδοτική κατάσταση και τις αποδοχές του τον τελευταίο μήνα, υπολογίζει την νόμιμη αποζημίωση που δικαιούται.

α) Υπολογισμός ημερομισθίου αποζημίωσης	<u>1997</u>
Βασικό ημερομίσθιο Ιουνίου	6.250
Πλέον : επίδομα γάμου	625
Πλέον : Λοιπά επιδόματα	<u>938</u>
Σύνολο αποδοχών	7.813
Πλέον : προσαύξηση επιδομάτων εορτών και αδείας (7.813 x 16,66%)	<u>1.302</u>
Σύνολο ημερομισθίου	9.115
β) Ημερομίσθια αποζημίωσης που δικαιούται βάση του χρόνου προϋπηρεσίας του στον ίδιο εργοδότη	15 ημερομίσθια
γ) Υπολογισμός της πρόβλεψης για αποζημίωση προσωπικού (9.115 x 15)	136.725
Εργοδοτικές εισφορές χαρτοσήμου και Ο.Γ.Α. (136.725 x 0.6%)	<u>720</u>
Συνολικό ποσό αποζημίωσης	137.445
Καθαρό ποσό αποζημίωσης που τελικά καταβάλλεται :	
Συνολική αποζημίωση	136.725
Μείον : χαρτόσημο και Ο.Γ.Α. εργαζομένου	720
Ποσό που καταβάλλεται στον Δ.Δήμου	136.005

Δεν γίνεται παρακράτηση φόρου αποζημίωσης γιατί το ποσό της αποζημίωσης εντάσσεται στο αφορολόγητο εισόδημα.

Το τμήμα της αποζημίωσης που αφορά τη χρήση 1997 προκύπτει από τη διαφορά της συνολικής αποζημίωσης την 30/6/97 μείον την συνολική αποζημίωση μέχρι 31/12/96 δηλαδή : 137.445 - 61.618 = 75.827.

Η αποζημίωση του Ν.2112/1920 και του Β.Δ.16/18-7-1920 καταβάλλεται στον απολυμένο μισθωτό κατά τη στιγμή της κοινοποίησης της καταγγελίας της σύμβασης εργασίας. Αν η οφειλόμενη αποζημίωση είναι μεγαλύτερη από τις αποδοχές έξι μηνών ο εργοδότης έχει την ευχέρεια να την καταβάλει ως εξής :

- Με την κοινοποίηση της καταγγελίας καταβολής της αποζημίωσης που ισούται με μισθούς έξι μηνών.
- Το υπόλοιπο μέρος μπορεί να καταβληθεί σε τριμηνιαίες δόσεις που η κάθε μια δεν μπορεί να είναι κατώτερη των αποδοχών τριών μηνών.

_____ 30/6/97 _____		
60 Αμοιβές και έξοδα προσωπικού		75.827
60.05 Αποζημιώσεις απολύσεως ή εξόδου από την υπηρεσία	<u>75.827</u>	
60.05.01 Αποζημιώσεις απολύσεως ή εξόδου από την υπηρεσία ημερομίσθιου προσωπικού	<u>75.827</u>	
60.05.01.10 Δ.Δήμου	<u>75.827</u>	
82 Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων		61.618
82.00 Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>61.618</u>	
82.00.60 Αποζημιώσεις απολύσεως ή εξόδου από την υπηρεσία	<u>61.618</u>	
82.00.60.01 Αποζημιώσεις απολύσεως ή εξόδου από την υπηρεσία ημερομίσθιου προσωπικού	<u>61.618</u>	
82.00.60.01.10 Δ.Δήμου	<u>61.618</u>	
53 Πιστωτές Διάφοροι		136.005
53.00 Αποδοχές προσωπικού πληρωτέες	<u>136.005</u>	
53.00.10 Δ.Δήμου	<u>136.005</u>	
54 Υποχρεώσεις από Φόρους-Τέλη		1.440
54.03 Φόροι-Τέλη αμοιβών προσωπικού	<u>1.440</u>	
54.03.06 Χαρτόσημο και Ο.Γ.Α. αποζημιώσεων απολυμένων	<u>1.440</u>	
Αποζημίωση απολυμένου Δ.Δήμου.		
_____ 30/6/97 _____		
53 Πιστωτές Διάφοροι		136.005
53.00 Αποδοχές προσωπικού πληρωτέες	<u>136.005</u>	
53.00.10 Δ.Δήμου	<u>136.005</u>	
38 Χρηματικά διαθέσιμα		136.005
38.00 Ταμείο	<u>136.005</u>	
Εξόφληση αποζημίωσης Δ.Δήμου.		

30/6/97		
44 Προβλέψεις		24.647
44.00 Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	<u>24.647</u>	
44.00.00 Σχηματισμένες προβλέψεις	<u>24.647</u>	
44.00.00.01 Ημερομίσθιου προσωπικού	<u>24.647</u>	
44.00.00.01.10 Δ.Δήμου	<u>24.647</u>	
84 Έσοδα από προβλέψεις προηγ. χρήσεων		24.647
84.91 Έσοδα από χρησιμοποιημένες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων προς κάλυψη εξόδων εκμεταλλεύσεως	<u>24.647</u>	
84.91.00 Από προβλέψεις για αποζημίωση προσω- πικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	<u>24.647</u>	
84.91.00.01 Από προβλέψεις για αποζημίωση ημερομίσθιου προσωπικού	<u>24.647</u>	
Μεταφορά του λογαριασμού 44.00 στον λογαριασμό 84.91.		

Στις 20/10/97 αποχώρησε λόγω συνταξιοδότησης ο Α.Ανδρέου και ο λογιστής υπολογίζει την αποζημίωση που δικαιούται βάση των αποδοχών του τελευταίου μήνα και του χρόνου προϋπηρεσίας του στον ίδιο εργοδότη.

α) Υπολογισμός μηνιαίου μισθού αποζημίωσης	<u>1997</u>
Βασικός μισθός	178.000
Πλέον : επίδομα γάμου	17.800
Πλέον : Λοιπά επιδόματα	12.500
Πλέον : Υπερεργασία	<u>3.500</u>
Σύνολο αποδοχών	211.800
Πλέον : προσαύξηση επιδομάτων εορτών και αδειάς (211.800 x 16,66%)	<u>35.285</u>
Σύνολο τακτικών αποδοχών	247.085
β) Μήνες αποζημίωσης που δικαιούται βάση του χρόνου προϋπηρεσίας στον ίδιο εργοδότη	6 μήνες
γ) Υπολογισμός της πρόβλεψης για αποζημίωση προσωπικού (247.085 x 6)	1.482.510
Αποζημίωση που δικαιούται λόγω συνταξιοδότησης (1.482.510 x 40%)	593.004
Εργοδοτικές εισφορές χαρτοσήμου και Ο.Γ.Α. (593.004 x 0.6%)	<u>3.558</u>
Συνολικό ποσό αποζημίωσης	596.562
Καθαρό ποσό αποζημίωσης που τελικά καταβάλλεται :	
Συνολική αποζημίωση	593.004
Μείον : χαρτόσημο και Ο.Γ.Α. εργαζομένου	3.558
Ποσό που καταβάλλεται στον Α.Ανδρέου	589.446

Δεν θα γίνει παρακράτηση φόρου αποζημίωσης αφού το ποσό της αποζημίωσης εντάσσεται στο αφορολόγητο εισόδημα.

Το ποσό της καταβαλλόμενης αποζημίωσης που αφορά την κλειόμενη χρήση 1997 είναι η διαφορά της συνολικής αποζημίωσης λόγω συνταξιοδότησης που καταβάλλεται μείον τις συσσωρευμένες αποζημιώσεις μέχρι 31/12/96, δηλαδή $596.562 - 458.255 = 138.307$.

20/10/97		
60 Αμοιβές και έξοδα προσωπικού		138.307
60.05 Αποζημιώσεις απολύσεως ή εξόδου από την υπηρεσία	138.307	
60.05.00 Αποζημιώσεις απολύσεως ή εξόδου από την υπηρεσία έμμισθου προσωπικού	<u>138.307</u>	
60.05.00.00 Α.Ανδρέου	<u>138.307</u>	
82 Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων		<u>458.255</u>
82.00 Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>458.255</u>	
82.00.60 Αποζημιώσεις απολύσεως ή εξόδου από την υπηρεσία	<u>458.255</u>	
82.00.60.00 Αποζημιώσεις απολύσεως ή εξόδου από την υπηρεσία έμμισθου προσωπικού	<u>458.255</u>	
82.00.60.00.00 Α.Ανδρέου	<u>458.255</u>	
53 Πιστωτές Διάφοροι		589.446
53.00 Αποδοχές προσωπικού πληρωτέες	<u>589.446</u>	
53.00.10 Α.Ανδρέου	<u>589.446</u>	
54 Υποχρεώσεις από Φόρους-Τέλη		7.116
54.03 Φόροι-Τέλη αμοιβών προσωπικού	<u>7.116</u>	
54.03.06 Χαρτόσημο και Ο.Γ.Α. αποζημιώσεων απολυμένων	<u>7.116</u>	
Αποζημίωση λόγω συνταξιοδότησης Α.Ανδρέου.		
20/10/97		
53 Πιστωτές Διάφοροι		<u>589.446</u>
53.00 Αποδοχές προσωπικού πληρωτέες	<u>589.446</u>	
53.00.00 Α.Ανδρέου	<u>589.446</u>	
38 Χρηματικά διαθέσιμα		589.446
38.00 Ταμείο	<u>589.446</u>	
Εξόφληση αποζημίωσης Α.Ανδρέου.		
20/10/97		
44 Προβλέψεις		458.255
44.00 Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	<u>458.255</u>	
44.00.00 Σχηματισμένες προβλέψεις	<u>458.255</u>	
44.00.00.00 Έμμισθου προσωπικού	<u>458.255</u>	
44.00.00.00.00 Α.Ανδρέου	<u>458.255</u>	

84 Έσοδα από προβλέψεις προηγ. χρήσεων		458.255
84.91 Έσοδα από χρησιμοποιημένες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων προς κάλυψη προηγούμενων χρήσεων	<u>458.255</u>	
84.91.00 Από προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	<u>458.255</u>	
84.91.00.00 Από προβλέψεις για αποζημίωση έμμισθου προσωπικού	<u>458.255</u>	

Μεταφορά του λογαριασμού 44.00 στον λογαριασμό 84.91.

Στις 31/12/97 ο λογιστής υπολογίζει τα ποσά των αποζημιώσεων που δικαιούται το προσωπικό λόγω καταγγελίας της σύμβασης εργασίας και λόγω συνταξιοδότησης.

Μ.Αθανασίου Κ.Λοΐζος Ι.Παπαδάκης

α) Υπολογισμός μηνιαίου μισθού ή ημερομισθίου			
Βασικός μισθός ή ημερομίσθιο Δεκεμβρίου	172.000	6.344	156.000
Πλέον : επίδομα γάμου		634	
Πλέον : Λοιπά επίδοματα	8.300	317	23.400
Πλέον : προσαύξηση για υπερεργασία	<u>7.500</u>		<u>2.600</u>
Σύνολο αποδοχών	197.800	7.295	182.000
Πλέον : προσαύξηση επιδομάτων εορτών και αδειάς			
(187.800 x 16,66%)	<u>31.287</u>		
(7.295 x 16,66%)		<u>1.215</u>	
(182.000 x 16,66%)			<u>30.321</u>
Σύνολο τακτικών αποδοχών Δεκεμβρίου	219.089	8.510	212.321
β) Μήνες ή ημερομίσθια αποζημίωσης που δικαιούται βάση του χρόνου προϋπηρεσίας στον ίδιο εργοδότη	4 μήνες	15 ημ/μίσθια	1 μήνας
γ) Υπολογισμός της πρόβλεψης για αποζημίωση προσωπικού			
(219.087 x 4)	876.348		
(8.510 x 15)		127.650	
(212.321 x 1)			212.321
Εργοδοτικές εισφορές χαρτοσήμου και Ο.Γ.Α.			
(876.348 x 0,6%)	<u>5.558</u>		
(127.650 x 0,6%)		<u>766</u>	
(212.321 x 0,6%)			<u>1.274</u>
Συνολικό ποσό αποζημίωσης που δικαιούται	881.606	128.416	213.595

Αποζημίωση που δικαιούται λόγω συνταξιοδότησης			
(881.606 x 40%)	352.642		
(128.416 x 40%)		51.366	
(213.595 x 40%)			85.438

Σημειώνεται ότι για τον Σ.Σταυρόπουλο που προσλήφθηκε στις 13/11/97 δεν υπολογίζεται πρόβλεψη για αποζημίωση λόγω εξόδου από την υπηρεσία αφού μέσα στο 1997 δεν δικαιούται αποζημίωση γιατί δεν έχει συμπληρώσει δυο μήνες προϋπηρεσίας στον ίδιο εργοδότη.

_____ 31/12/97 _____			
68 Προβλέψεις εκμεταλλεύσεως			198.843
68.00 Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία		<u>198.843</u>	
68.00.00 Έμμισθου προσωπικού		<u>194.932</u>	
68.00.00.02 Μ.Αθανασίου		109.494	
68.00.00.05 Ι.Παπαδάκης		<u>85.438</u>	
68.00.01 Ημερομίσθιου προσωπικού		<u>3.911</u>	
68.00.01.03 Κ.Λοϊζος		<u>3.911</u>	
44 Προβλέψεις			198.843
44.00 Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία		<u>198.843</u>	
44.00.00 Σχηματισμένες προβλέψεις		<u>198.843</u>	
44.00.00.00 Έμμισθου προσωπικού		<u>194.932</u>	
44.00.00.00.02 Μ.Αθανασίου		109.494	
44.00.00.00.05 Ι.Παπαδάκης		<u>85.438</u>	
44.00.00.01 Ημερομίσθιου προσωπικού		3.911	
44.00.00.01.03 Κ.Λοϊζος		<u>3.911</u>	
Σχηματισμός πρόβλεψης για αποζημίωση προσωπικού έτους 1997.			

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΥΠΟΤΙΜΗΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΧΡΕΟΓΡΑΦΩΝ

4.1. Έννοια των συμμετοχών και των χρεογράφων

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 5, άρθρο 42ε του Ν.2190/1920 «ως συμμετοχές, που καταχωρούνται στους λογαριασμούς της κατηγορίας “συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις”, ορίζονται τα δικαιώματα συμμετοχής στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων, οποιασδήποτε νομικής μορφής, τα οποία αντιπροσωπεύουν ποσοστό τουλάχιστον 10% του κεφαλαίου των επιχειρήσεων αυτών και αποκτούνται με σκοπό διαρκούς κατοχής τους. Οι συμμετοχές και οι απαιτήσεις και οι υποχρεώσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις, καθώς και οι μετοχές της εταιρείας που κατέχονται από την ίδια (ίδιες μετοχές) σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά, καταχωρούνται μόνο στους λογαριασμούς που έχουν προβλεφθεί για τις περιπτώσεις αυτές στο υπόδειγμα ισολογισμού του άρθρου 42γ».

Τα δικαιώματα συμμετοχών στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων καταχωρούνται στους υπολογαριασμούς του λογαριασμού 18 “Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις”.

Το Ε.Γ.Λ.Σ. στην παράγραφο 2.2.112, περίπτωση 1, προβλέπει ότι «στους λογαριασμούς 18.00 “Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις” παρακολουθούνται οι μερίδες ανωνύμων εταιρειών, τα εταιρικά μερίδια Ε.Π.Ε. και οι εταιρικές μερίδες των άλλης νομικής μορφής εταιρειών, που η διαρκής κατοχή τους κρίνεται ιδιαίτερα χρήσιμη για την δραστηριότητα της οικονομικής μονάδας, κυρίως γιατί της εξασφαλίζει άσκηση επιρροής στις αντίστοιχες εταιρείες. Οι συμμετοχές χαρακτηρίζονται σαν μορφή πάγιας επενδύσεως όταν κατά την απόκτησή τους υπάρχει σκοπός για διαρκή κατοχή τους και επιπλέον το ποσοστό συμμετοχής υπερβαίνει το 10% του κεφαλαίου κάθε εταιρείας».

Από τις παραπάνω διατάξεις απορρέουν δυο βασικές προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν για να καταχωρηθούν τα δικαιώματα συμμετοχών στο πάγιο ενεργητικό και συγκεκριμένα στον λογαριασμό 18 “Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις”. Οι δύο αυτές προϋποθέσεις είναι :

- α) Το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο της επιχείρησης να αντιπροσωπεύει τουλάχιστον το 10% του συνολικού κεφαλαίου της.
- β) Η απόκτηση των δικαιωμάτων συμμετοχών να έχει σαν σκοπό τη διαρκή κατοχή τους.

Εάν δεν συντρέχουν οι δύο αυτές προϋποθέσεις τότε η συμμετοχή στο κεφάλαιο μίας επιχείρησης χαρακτηρίζεται σαν «χρεόγραφο» και καταχωρείται στο κυκλοφορούν ενεργητικό και συγκεκριμένα στον λογαριασμό 34 “Χρεόγραφα”.

Οι συμμετοχές στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων διακρίνονται σε δυο κατηγορίες :

- Σε συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις και παρακολουθούνται στον λογαριασμό 18.00 “Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις”, και
- Σε συμμετοχές σε μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις και παρακολουθούνται στον λογαριασμό 18.01 “Συμμετοχές σε λοιπές επιχειρήσεις”.

Σύμφωνα με το άρθρο 42ε του Ν.2190/20 και το Ε.Γ.Λ.Σ. ως συνδεδεμένες χαρακτηρίζονται οι επιχειρήσεις :

- α) Εκείνες μεταξύ των οποίων υπάρχει σχέση μητρικής προς θυγατρική.
- β) Καθεμιά από τις θυγατρικές ή οι θυγατρικές των θυγατρικών των συνδεδεμένων επιχειρήσεων.
- γ) Οι θυγατρικές των συνδεδεμένων επιχειρήσεων μεταξύ των οποίων δεν υπάρχει απευθείας δεσμός συμμετοχής.

Να διευκρινιστεί ότι σχέση μητρικής επιχείρησης προς θυγατρική υπάρχει όταν μια επιχείρηση που χαρακτηρίζεται ως μητρική :

- έχει την πλειοψηφία του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης επιχείρησης που χαρακτηρίζεται ως θυγατρική.
- συμμετέχει στο κεφάλαιο μιας άλλης επιχείρησης και έχει το δικαίωμα είτε άμεσα, είτε μέσω τρίτων, να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών των οργάνων διοικήσεως της θυγατρικής.
- ασκεί δεσπόζουσα επιρροή στην θυγατρική (*).

(*) Δεσπόζουσα επιρροή υπάρχει όταν η μητρική επιχείρηση διαθέτει, άμεσα ή έμμεσα, δηλαδή μέσω τρίτων που ενεργούν για λογαριασμό της επιχείρησης αυτής, τουλάχιστον το 20% του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου της θυγατρικής και ταυτόχρονα, ασκεί κυριαρχική επιρροή στη διοίκηση ή τη λειτουργία της τελευταίας.

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, από την έννοια των συμμετοχών στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων, διαχωρίζεται η έννοια των χρεογράφων. Το Ε.Γ.Λ.Σ. στην παράγραφο 2.2.305, περίπτωση 1, ορίζει ότι ως χρεόγραφο θεωρούνται «οι μετοχές ανωνύμων εταιρειών, ομολογίες, έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων, ομόλογα Τραπεζών, τα οποία αποκτούνται από την οικονομική μονάδα με σκοπό την τοποθέτηση κεφαλαίων της και την πραγματοποίηση από αυτά άμεσης προσόδου».

4.2 Η παρακολούθηση των συμμετοχών και των χρεογράφων στα βιβλία της επιχείρησης

Σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. οι συμμετοχές παρακολουθούνται στους υπολογαριασμούς των 18.00 “Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις” και 18.01 “Συμμετοχές σε λοιπές επιχειρήσεις”, ενώ τα χρεόγραφα παρακολουθούνται στους υπολογαριασμούς του λογαριασμού 34 “Χρεόγραφα”. Η καταχώρηση των συμμετοχών και των χρεογράφων στους αντίστοιχους υπολογαριασμούς γίνεται με την αξία κτήσεώς τους.

Ως αξία κτήσεως ορίζεται το ποσό που καταβάλλεται είτε απευθείας στην εταιρεία κατά τη συγκρότηση του κεφαλαίου της, είτε για αγορά της συμμετοχής, καθώς και η ονομαστική αξία των τίτλων που δίνονται στην οικονομική μονάδα χωρίς αντάλλαγμα λόγω νόμιμης αναπροσαρμογής των περιουσιακών στοιχείων της εκδότριας εταιρείας ή κεφαλαιοποιήσεως αποθεματικών.

4.3 Η λογιστική Αποτίμηση των συμμετοχών και χρεογράφων κατά τον Εμπορικό Νόμο

Το άρθρο 43 παρ. 6 του Ν.2190/20 (όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 3 του Π.Δ.367/1994 και την παρ. 12 του άρθρου 20 του Ν.2386/1996) ορίζει τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να γίνεται η αποτίμηση των συμμετοχών και των χρεογράφων ως εξής :

«Για την αποτίμηση των συμμετοχών και χρεογράφων εφαρμόζονται τα ακόλουθα :

- α) Οι μετοχές ανωνύμων εταιρειών, οι ομολογίες και τα λοιπά χρεόγραφα, καθώς και οι συμμετοχές σε επιχειρήσεις που δεν έχουν τη μορφή ανώνυμης εταιρείας, αποτιμούνται στην κατ'είδος χαμηλότερη τιμή, μεταξύ της τιμής κτήσεώς τους και της τρέχουσας τιμής τους.
- β) Ως τρέχουσα τιμή, για την εφαρμογή αυτού του νόμου, θεωρείται:
 - βα) Για τους εισηγμένους στο Χρηματιστήριο τίτλους (μετοχές, ομολογίες, κ.λ.π.), ο μέσος όρος της χρηματιστηριακής τιμής τους κατά τον τελευταίο μήνα της χρήσεως.
 - ββ) Για τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων, ο μέσος όρος της καθαρής τιμής τους κατά τον τελευταίο μήνα της χρήσεως.
 - βγ) Για τις μετοχές ανωνύμων εταιρειών, που δεν είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, τις συμμετοχές σε άλλες (πλὴν Α.Ε.) επιχειρήσεις και τους τίτλους με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων των άλλων αυτών επιχειρήσεων, που συντάσσουν οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του νόμου, η εσωτερική λογιστική αξία των μετοχών ή των συμμετοχών ή των τίτλων των επιχειρήσεων αυτών, όπως προκύπτει από το νόμιμα συνταγμένο τελευταίο ισολογισμό τους.

Στην περίπτωση που ο τελευταίος νόμιμα συνταγμένος ισολογισμός των πιο πάνω επιχειρήσεων, με βάση τα δεδομένα του οποίου προσδιορίστηκε η τρέχουσα τιμή των μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο μετοχών ή συμμετοχών σε λοιπές (πλὴν Α.Ε.) επιχειρήσεις, δεν έχει

ελεγχθεί από αναγνωρισμένο κατά νόμο ελεγκτή, αναγράφεται σημείωση στον Ισολογισμό και στο προσάρτημα στην οποία αναφέρεται ότι, στους αντίστοιχους λογαριασμούς του ενεργητικού περιλαμβάνονται και μετοχές ανωνύμων εταιρειών ή συμμετοχές σε λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχειρήσεις συγκεκριμένης αξίας κτήσεως (ή αποτιμήσεως) αντίστοιχα μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο και ότι ο Ισολογισμός (ή οι ισολογισμοί), με βάση τον οποίο έγινε ο προσδιορισμός της εσωτερικής λογιστικής αξίας αυτών των μετοχών και συμμετοχών, δεν έχει ελεγχθεί από αναγνωρισμένο κατά νόμο ελεγκτή.

- γ) Για την τιμή (αξία) κτήσεως των συμμετοχών και χρεογράφων εφαρμόζονται τα οριζόμενα στις περιπτ. 2 και 3 της παραγρ. 2.2.112 του άρθρου 1 του Π.Δ. 1123/1980.

Ειδικά για τους τίτλους σταθερού εισοδήματος (ομολογιών, ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου, Τραπεζικών ομολόγων και εντόκων γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου) των οποίων η διαπραγμάτευση στο Χρηματιστήριο γίνεται στην καθαρή τιμή τους, δίχως το δεδουλευμένο μέχρι την αγορά τους τόκο, αξία (τιμή) κτήσεώς τους είναι η καθαρή τιμή τους αυτή, που καταχωρείται σε ιδιαίτερους υπολογαριασμούς με την ονομασία «αξία κτήσεως τίτλων» ενταγμένους στους λογαριασμούς κάθε είδους τίτλων σταθερού εισοδήματος.

Για τη μέθοδο υπολογισμού της τιμής κτήσεως των συμμετοχών και χρεογράφων, εφαρμόζεται η περίπτ. β' της επόμενης παραγρ. 7.

- δ) Όταν η τρέχουσα τιμή είναι χαμηλότερη της τιμής κτήσεως, η διαφορά χρεώνεται στο λογαριασμό 68.01 «Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών και χρεογράφων» του Γ.Λ.Σ. του Π.Δ. 1123/1980, με πίστωση αντίστοιχων αντίθετων λογαριασμών προβλέψεων κατά κατηγορία τίτλων, που δημιουργούνται στους λογαριασμούς 18.00.99, 18.01.99 και 34.99 του ίδιου Π.Δ.

Κατά τον επανυπολογισμό των προβλέψεων, που γίνεται στο τέλος κάθε επόμενης χρήσεως, σύμφωνα με τα παραπάνω αναπροσαρμόζονται τα ποσά των προβλέψεων, που εμφανίζονται στους πιο πάνω αντίθετους λογαριασμούς, με βάση τα δεδομένα της νέας χρήσεως, είτε με χρέωση των υπολογαριασμών του λογαριασμού 68 (σχηματισμός συμπληρωματικής πρόβλεψης), είτε με πίστωση των υπολογαριασμών του λογαριασμού 84.00 « Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων» του Π.Δ. 1123/1980.

- ε) Για τον προσδιορισμό της δραχμικής τρέχουσα αξίας των κινητών αξιών (χρεογράφων και άλλων τίτλων) σε ξένο νόμισμα, εφαρμόζονται αναλόγως οι σχετικές διατάξεις της υποπαραγράφου 2.3.301 του άρθρου 1 του Π.Δ. 1123/1980, όπως ισχύει.
- στ) Τα κάθε φύσεως χρεόγραφα και τίτλοι, που έχουν χαρακτήρα προθεσμιακής κατάθεσης και δεν έχουν εισαχθεί στο Χρηματιστήριο, αποτιμούνται στην κατ'είδος παρούσα αξία τους κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού, η οποία προσδιορίζεται με βάση το επιτόκιο του κάθε χρεογράφου ή τίτλου ».

Όπως ορίζει και το κείμενο του νόμου, η αποτίμηση των συμμετοχών και χρεογράφων, εκτός από τα χρεόγραφα και τους τίτλους που έχουν χαρακτήρα προθεσμιακής κατάθεσης και δεν έχουν εισαχθεί στο Χρηματιστήριο, γίνεται στην κατ'είδος χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσεως και της τρέχουσας.

Στην περίπτωση που η τρέχουσα τιμή είναι μικρότερη από την τιμή κτήσεως, με τη διαφορά τους χρεώνεται ο λογαριασμός 68.01 “Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών και χρεογράφων” με πίστωση των αντίθετων υπολογαριασμών του 18 «Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις» και του 34 “Χρεόγραφα” και συγκεκριμένα των λογαριασμών 18.00.99 “Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λοιπές επιχειρήσεις” και 34.99 “Προβλέψεις για υποτιμήσεις χρεογράφων”.

Με το Π.Δ.367/1994 έγιναν ορισμένες τροποποιήσεις στους λογαριασμούς του Ε.Γ.Λ.Σ. που χρησιμοποιούνται για την απεικόνιση των διαφορών από την αποτίμηση συμμετοχών και χρεογράφων. Πριν την ισχύ του διατάγματος αυτού, οι διαφορές αποτιμήσεων καταχωρούνταν στην χρέωση του λογαριασμού 64.11 “Διαφορές αποτιμήσεως συμμετοχών και χρεογράφων” ή του λογαριασμού 68.01 “Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λοιπές πλην Α.Ε. επιχειρήσεις” με πίστωση των οικείων λογαριασμών των συμμετοχών και χρεογράφων. Συγκεκριμένα για τις συμμετοχές πιστώνονται οι λογαριασμοί 18.00.19 “Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχειρήσεις” και 18.01.19 “Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λοιπές (πλην Α.Ε.) επιχειρήσεις”.

Με το διάταγμα αυτό καταργήθηκαν οι λογαριασμοί 64.11, 18.00.19 και 18.01.19 και δημιουργήθηκαν αντίστοιχα οι λογαριασμοί 68.01 “Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών και χρεογράφων”, 18.00.99 “Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις”, 18.01.99 “Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λοιπές επιχειρήσεις” και 34.99 “Προβλέψεις για υποτιμήσεις χρεογράφων”.

Τα χρεόγραφα και οι τίτλοι που έχουν χαρακτήρα προθεσμιακής κατάθεσης και δεν έχουν εισαχθεί στο Χρηματιστήριο, όπως τα έντοκα γραμμάτια του Ελληνικού Δημοσίου, τα ομόλογα του Οργανισμού Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων και άλλα, αποτιμούνται στην κατ'είδος παρούσα αξία τους κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού, η οποία προσδιορίζεται με βάση το ετήσιο επιτόκιο του κάθε χρεογράφου ή τίτλου.

4.4 Αποτίμηση συμμετοχών και χρεογράφων κατά το φορολογικό νόμο

Ο φορολογικός νόμος με το άρθρο 28, παράγραφος 5 του Κ.Β.Σ. παρουσιάζει μια διαφορετική μέθοδο αποτίμησης και ένα διαφορετικό λογιστικό χειρισμό της διαφοράς από αποτίμηση συμμετοχών και χρεογράφων.

Συγκεκριμένα αναφέρει :

«α) Οι μετοχές, οι ομολογίες και τα λοιπά χρεόγραφα που είναι εισαγμένα στο Χρηματιστήριο, καθώς και τα μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων, αποτιμώνται στην κατ'είδος χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσης και της τρέχουσας τιμής τους. Ειδικότερα οι τράπεζες και γενικά πιστωτικά ιδρύματα του Ν.2076/1992 αποτιμούνται τις συμμετοχές και τα χρεόγραφα τους στη συνολική χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσης και της τρέχουσας τιμής τους.

β) για τα χρεόγραφα της πιο πάνω περιπτώσεως α' ως τρέχουσα τιμή θεωρείται ο μέσος όρος της χρηματιστηριακής τιμής τους κατά το τελευταίο μήνα της χρήσης. Ειδικότερα, για αμοιβαία κεφάλαια ως τρέχουσα τιμή θεωρείται ο μέσος όρος της καθαρής τιμής τους κατά το τελευταίο μήνα της χρήσης.

γ) οι μετοχές ανωνύμων εταιρειών που δεν έχουν εισαχθεί στο Χρηματιστήριο και οι συμμετοχές σε επιχειρήσεις που δεν έχουν τη μορφή ανώνυμης εταιρείας αποτιμώνται στην τιμή κτήσης τους και

δ) τα κάθε φύσεως χρεόγραφα και οι τίτλοι, που έχουν χαρακτήρα προθεσμιακής κατάθεσης και δεν έχουν εισαχθεί στο Χρηματιστήριο, όπως είναι τα έντοκα γραμμάτια Δημοσίου, αποτιμώνται στην κατ'είδος παρούσα αξία τους κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού. Η αξία αυτή προσδιορίζεται με βάση το ετήσιο επιτόκιο του κάθε χρεογράφου ή τίτλου».

Συγκρίνοντας τις διατάξεις του φορολογικού νόμου με τον εμπορικό νόμο παρατηρούμε ότι η μόνη διαφορά υπάρχει στην αποτίμηση των μετοχών που δεν έχουν εισαχθεί στο χρηματιστήριο και των συμμετοχών στις λοιπές επιχειρήσεις, που αποτιμώνται στην τιμή κτήσεως τους.

Το Υπουργείο Οικονομικών με την εγκύκλιο 1039650/ποπ.1101/1993 επιτρέπει να συντάσσεται ο ισολογισμός και τα αποτελέσματα χρήσης με βάση την αποτίμηση που διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του εμπορικού νόμου με την προϋπόθεση ότι σε ιδιαίτερο χώρο του τηρούμενου βιβλίου απογραφών θα καταχωρείται διακεκριμένα και η αποτίμηση με βάση τις διατάξεις του άρθρου 28 του Κ.Β.Σ.

Η πρόβλεψη που σχηματίζεται στο τέλος της χρήσεως λόγω αποτιμήσεως των συμμετοχών και χρεογράφων δεν αναγνωρίζεται φορολογικά προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα της χρήσεως εφόσον ο φορολογικός νόμος 2238/94, στο άρθρο 38, παράγραφο 3, ορίζει ότι η ζημία που προκύπτει από την αποτίμηση των συμμετοχών και χρεογράφων δεν μεταφέρεται στα αποτελέσματα χρήσης αλλά μεταφέρεται στη χρέωση του λογαριασμού 41 "Αποθεματικά - Διαφορές Αναπροσαρμογής - Επιχορηγήσεις επενδύσεων". Συγκεκριμένα χρεώνεται ο λογαριασμός 41.06 "Διαφορές από αναπροσαρμογή αξίας συμμετοχών και χρεογράφων", ο οποίος αναπτύσσεται σε υπολογαριασμούς κατά νόμο περί αναπροσαρμογής και ο λογαριασμός 41.08 "Αφορολόγητα αποθεματικά ειδικών διατάξεων νόμων", ο οποίος αναπτύσσεται κατά διάταξη νόμων περί κινήτρων.

Το Ε.Σ.Υ.Α. στην γνωμάτευση 171/1993 αναφέρει ότι για να χρησιμοποιηθεί αποθεματικό για την κάλυψη ζημίας ή για να διανεμηθεί στους μετόχους το ποσό αυτό θα πρέπει να μεταφερθεί από τον λογαριασμό 41 στην πίστωση του λογαριασμού 88.07 "Λογαριασμός αποθεματικών προς διάθεση". Το ίδιο θα πρέπει να συμβεί και στην περίπτωση που θα χρησιμοποιηθεί ένα μέρος του ειδικού αφορολόγητου αποθεματικού από κέρδη πωλήσεων χρεογράφων για να καλυφθούν ζημίες από πωλήσεις χρεογράφων. Στην περίπτωση αυτή, στον Πίνακα Διάθεσης Κερδών, θα γίνει τροποποίηση του τίτλου του λογαριασμού 88.07 από "Λογαριασμός αποθεματικών προς διάθεση" σε "Διάθεση ειδικού αφορολόγητου αποθεματικού από κέρδη εκ πωλήσεως χρεογράφων νόμου ... για την κάλυψη ισόποσης ζημίας από πώληση χρεογράφων".

Επίσης ο φορολογικός νόμος 2238/94, άρθρο 38, αναφέρει ότι εάν τα αποθεματικά δεν επαρκούσαν για να καλύψουν τη ζημία από πώληση χρεογράφων, το ακάλυπτο τμήμα αυτής δεν εκπίπτει φορολογικά, αλλά μεταφέρεται σε λογαριασμό του ενεργητικού ώστε σε επόμενες χρήσεις που θα προκύψουν κέρδη από πώληση χρεογράφων να συμψηφιστούν.

Όμως, αυτό το σημείο του φορολογικού νόμου έρχεται σε αντίθεση με τις διατάξεις της 4ης Οδηγίας της Ε.Ο.Κ., όπου δεν επιτρέπει την καταχώρηση ποσών ζημιών στο ενεργητικό του ισολογισμού.

Αργότερα, με το Ν.2459/97 τροποποιήθηκε η παραπάνω διάταξη και ορίζει ότι τα ποσά ζημιών που προκύπτουν από την αποτίμηση συμμετοχών και χρεογράφων καταχωρούνται σε ειδικό λογαριασμό.

Με την γνωμοδότηση 288/1997, το Ε.Σ.Υ.Α. ορίζει ότι η ακάλυπτη ζημία από πώληση ή αποτίμηση συμμετοχών και χρεογράφων, που προορίζεται να συμψηφιστεί, σύμφωνα και με την φορολογική νομοθεσία, με μελλοντικά κέρδη από πώληση συμμετοχών και χρεογράφων ή με σχηματιζόμενα αποθεματικά από αναπροσαρμογή, καταχωρείται στην χρέωση του λογαριασμού 41.02 “Τακτικό αποθεματικό” και ειδικότερα στους νεοδημιουργημένους υπολογαριασμούς 41.02.90 “Ζημία από πώληση συμμετοχών και χρεογράφων προς συμψηφισμό” και 41.02.95 “Ζημία από υποτίμηση συμμετοχών και χρεογράφων προς συμψηφισμό”.

Να σημειωθεί ότι η καταχώρηση σ’ αυτούς τους λογαριασμούς γίνεται γιατί οι διατάξεις της οδηγίας της Ε.Ο.Κ. απαγορεύουν την καταχώρηση ζημιών στον ισολογισμό. Έτσι εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 44, του Ν.2190/20 που ορίζει ότι το τακτικό αποθεματικό χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την εξίσωση του χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού κερδών και ζημιών, πριν από κάθε διανομή μερίσματος.

4.5. Παράδειγμα εφαρμογής προβλέψεων για υποτιμήσεις συμμετοχών και χρεογράφων

Η επιχείρηση «ΑΕΤΟΣ» ΑΕ συμμετέχει στο κεφάλαιο κάποιων συνδεδεμένων και λοιπών επιχειρήσεων και κατέχει χρεόγραφα κάποιων άλλων. Αναλυτικά οι συμμετοχές και τα χρεόγραφα της καθώς και οι τιμές κτήσης τους είναι οι εξής :

Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις εισαγμένες στο χρηματιστήριο :

«ΑΛΦΑ» ΑΕ	18.00.00.00	(470 μετοχές x 9.500)	4.465.000
-----------	-------------	-----------------------	-----------

Συμμετοχές σε λοιπές επιχειρήσεις εσωτερικού :

«ΒΗΤΑ» ΟΕ	18.01.08.00	(ποσοστό συμμετοχής 25%)	2.125.000
-----------	-------------	--------------------------	-----------

Χρεόγραφα μη εισαγμένα στο χρηματιστήριο :

«ΓΑΜΑ» ΑΕ	34.01.01	(80 μετοχές x 2.300)	184.000
«ΔΕΛΤΑ» ΑΕ	34.01.02	(130 μετοχές x 1.700)	221.000

Την 31/12/96 η τρέχουσα αξία των παραπάνω τίτλων είχε διαμορφωθεί ως εξής :

«ΑΛΦΑ» ΑΕ	18.00.00.00	(470 μετοχές x 9.350)	4.394.500
«ΒΗΤΑ» ΟΕ	18.01.08.00	(ποσοστό συμμετοχής 25%)	2.250.000
«ΓΑΜΑ» ΑΕ	34.01.01	(80 μετοχές x 2.420)	193.600
«ΔΕΛΤΑ» ΑΕ	34.01.02	(130 μετοχές x 1.650)	214.500

Ο λογιστής της επιχείρησης προχώρησε στην αποτίμηση των συμμετοχών και χρεογράφων την 31/12/96 και διενέργησε τις αντίστοιχες προβλέψεις για ενδεχόμενη ζημία από υποτίμηση συμμετοχών και χρεογράφων.

Η αποτίμηση των συμμετοχών και χρεογράφων την 31/12/96 είχε ως εξής :

	Αριθμός μετοχών και ποσοστών	Αξία κτήσεως		Τρέχουσα αξία		Αξία αποτιμήσεως	
		ΤΙΤΛΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ	ΤΙΤΛΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ	ΤΙΤΛΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ
<u>Συμμετοχές</u>							
18.00.00.00 ΑΛΦΑ ΑΕ	470	9.500	4.465.000	9.350	4.394.500	9.350	4.394.500
18.01.08.00 ΒΗΤΑ ΟΕ	25%		2.125.000		2.250.000		2.125.000
<u>Χρεόγραφα</u>							
34.01.01 ΓΑΜΑ ΑΕ	80	2.300	184.000	2.420	193.600	2.300	184.000
34.01.02 ΔΕΛΤΑ ΑΕ	130	1.700	221.000	1.650	214.500	1.650	214.500

Την 31/12/96, κατά την αποτίμηση των συμμετοχών στην «ΑΛΦΑ» ΑΕ σημειώθηκε μείωση στην αξία μετοχής κατά 150δρχ., δηλαδή υποτίμηση αξίας 70.500 δρχ. Άρα, διενεργείται πρόβλεψη για ενδεχόμενη ζημία από υποτίμηση συμμετοχών στην «ΑΛΦΑ» ΑΕ με το ποσό των 70.500δρχ.

Επίσης κατά την αποτίμηση των χρεογράφων της «ΔΕΛΤΑ» ΑΕ σημειώθηκε μείωση στην αξία των χρεογράφων κατά 50δρχ. Δηλαδή υποτίμηση αξίας 6.500 δρχ. Επομένως, διενεργείται πρόβλεψη για ενδεχόμενη ζημία από υποτίμηση χρεογράφων της «ΔΕΛΤΑ» ΑΕ με το ποσό των 6.500 δρχ.

Οι σχετικές εγγραφές πρόβλεψης θα έχουν ως εξής :

31/12/96	
68 Προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	70.500
68.01 Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών και χρεογράφων	<u>70.500</u>
68.01.00 Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών	<u>70.500</u>
68.01.00.00 Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμ/χών σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	<u>70.500</u>

18 Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις		70.500
18.00 Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	<u>70.500</u>	
18.00.99 Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	<u>70.500</u>	
18.00.99.00 Μετοχών εισαγμένων στο Χρηματιστήριο εταιρειών εσωτερικού	<u>70.500</u>	
18.00.99.00.00 «ΑΛΦΑ» ΑΕ	<u>70.500</u>	
Πρόβλεψη για ενδεχόμενη ζημία από υποτίμηση συμμετοχών στην «ΑΛΦΑ» ΑΕ [(9.500 - 9.350) x 470μ.]		
————— 31/12/96 —————		
68 Προβλέψεις εκμεταλλεύσεως		6.500
68.01 Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών και χρεογράφων	<u>6.500</u>	
68.01.01 Προβλέψεις για υποτιμήσεις χρεογράφων	<u>6.500</u>	
34 Χρεόγραφα		6.500
34.99 Προβλέψεις για υποτιμήσεις χρεογράφων	<u>6.500</u>	
34.99.01 Μετοχών μη εισαγμένων στο χρηματιστήριο εταιρειών εσωτερικού	<u>6.500</u>	
34.99.01.02 «ΔΕΛΤΑ» ΑΕ	<u>6.500</u>	
Πρόβλεψη για ενδεχόμενη ζημία από υποτίμηση χρεογράφων [(1.700 - 1.650) x 130 μετοχές]		

Για τις συμμετοχές στο κεφάλαιο της «ΒΗΤΑ» ΟΕ και της «ΔΕΛΤΑ» ΑΕ δεν χρειάζεται να σχηματιστεί πρόβλεψη γιατί η τρέχουσα αξία τους είναι μεγαλύτερη από την αξία κτήσης τους.

Την 31/12/97 ο λογιστής έχοντας τις τρέχουσες τιμές των συμμετοχών και των χρεογράφων διενεργεί την αποτίμηση και τις απαραίτητες προβλέψεις για υποτίμηση συμμετοχών και χρεογράφων.

Οι τρέχουσες τιμές των συμμετοχών και χρεογράφων είναι :

«ΑΛΦΑ» ΑΕ	18.00.00.00	(470 μετοχές x 9.550)	4.488.500
«ΒΗΤΑ» ΟΕ	18.01.08.00	(ποσοστό συμμετοχής 25%)	2.175.000
«ΓΑΜΑ» ΑΕ	34.01.01	(80 μετοχές x 2.100)	168.000
«ΔΕΛΤΑ» ΑΕ	34.01.02	(130 μετοχές x 1.500)	195.000

Αποτίμηση συμμετοχών και χρεογράφων την 31/12/97 :

	Αριθμός μετοχών και ποσοστών	Αξία κτήσεως		Τρέχουσα αξία		Αξία αποτιμήσεως	
		ΠΙΓΛΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΙΓΛΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΙΓΛΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ
<u>Συμμετοχές</u>							
18.00.00.00 ΑΛΦΑ ΑΕ	470	9.500	4.465.000	9.550	4.488.500	9.350	4.465.000
18.01.08.00 ΒΗΤΑ ΟΕ	25%		2.125.000		2.175.000		2.125.000
<u>Χρεόγραφα</u>							
34.01.01 ΓΑΜΑ ΑΕ	80	2.300	184.000	2.100	168.000	2.100	168.000
34.01.02 ΔΕΛΤΑ ΑΕ	130	1.700	221.000	1.500	195.000	1.500	195.000

Κατά την αποτίμηση στις 31/12/97 δε σημειώθηκε υποτίμηση των συμμετοχών στην «ΑΛΦΑ» ΑΕ. Η σχηματισμένη πρόβλεψη στις 31/12/96 δε χρησιμοποιήθηκε κατά τη χρήση 97, άρα το ποσό της θα πρέπει να μεταφερθεί στο λογαριασμό 84.00 “ Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων ”.

Επίσης κατά την αποτίμηση των χρεογράφων της «ΓΑΜΑ» ΑΕ σημειώθηκε μείωση της αξίας των χρεογράφων 200δρχ., δηλαδή υποτίμηση αξίας 16.000δρχ. Επομένως, διενεργείται πρόβλεψη για ενδεχόμενη ζημία από υποτίμηση χρεογράφων της «ΓΑΜΑ» ΑΕ με το ποσό των 16.000δρχ.

Κατά την αποτίμηση των χρεογράφων της «ΔΕΛΤΑ» ΑΕ σημειώθηκε μείωση της αξίας κατά 200δρχ., δηλαδή υποτίμηση αξίας 26.000δρχ. Όμως, την προηγούμενη χρήση έχει σχηματιστεί πρόβλεψη για υποτίμηση με το ποσό των 6.500δρχ. Άρα αυτή τη χρήση θα σχηματιστεί συμπληρωματική πρόβλεψη με το ποσό των 26.000 - 6.500 = 19.500δρχ.

31/12/97

18 Συμ/χές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	70.500
18.00 Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	<u>70.500</u>
18.00.99 Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	<u>70.500</u>
18.00.99.01 «ΑΛΦΑ ΑΕ»	<u>70.500</u>
84 Έσοδα από προβλέψεις προηγ. χρήσεων	70.500
84.00 Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων	<u>70.500</u>
84.00.01 Από προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών και χρεογράφων	<u>70.500</u>
84.00.01.00 Από προβλ. για υποτιμήσεις συμμετοχών σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	<u>70.500</u>
84.00.01.00.01 «ΑΛΦΑ ΑΕ»	<u>70.500</u>

Μη χρησιμοποιηθείσα πρόβλεψη για υποτίμηση συμμετοχών στην «ΑΛΦΑ ΑΕ»

31/12/97		
68 Προβλέψεις εκμετάλλευσης		16.000
68.01 Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών και χρεογράφων	<u>16.000</u>	
68.01.01 Προβλέψεις για υποτιμήσεις χρεογράφων	<u>16.000</u>	
34 Χρεόγραφα		16.000
34.99 Προβλέψεις για υποτιμήσεις χρεογράφων	<u>16.000</u>	
34.99.01 Μετοχές μη εισαγμένες στο χρηματιστήριο εταιρειών εσωτερικού	<u>16.000</u>	
34.99.01.01 «ΓΑΜΑ ΑΕ»	<u>16.000</u>	
Πρόβλεψη για ενδεχόμενη ζημία από υποτίμηση χρεογράφων της [(2.300 - 2.100) x 80 μετοχές]		
31/12/97		
68 Προβλέψεις εκμετάλλευσης		19.500
68.01 Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών και χρεογράφων	<u>19.500</u>	
68.01.01 Προβλέψεις για υποτιμήσεις χρεογράφων	<u>19.500</u>	
34 Χρεόγραφα		19.500
34.99 Προβλέψεις για υποτιμήσεις χρεογράφων	<u>19.500</u>	
34.99.01 Μετοχές μη εισαγμένες στο χρηματιστήριο εταιρειών εσωτερικού	<u>19.500</u>	
34.99.01.02 «ΔΕΛΤΑ ΑΕ»	<u>19.000</u>	
Συμπληρωματική πρόβλεψη για υποτίμηση χρεογράφων .		

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΛΟΙΠΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ

5.1. Σχηματισμός και χρησιμοποίηση του λογαριασμού 44.09 “Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως”

Όπως έχει αναφερθεί και στο κεφάλαιο 2, προβλέψεις εκμεταλλεύσεως είναι εκείνες οι οποίες σχηματίζονται για να καλύψουν πιθανά έξοδα της χρήσεως που δεν έχουν ακόμη οριστικοποιηθεί. Οι προβλέψεις εκμεταλλεύσεως καταχωρούνται στους υπολογαριασμούς του 44 “Προβλέψεις”, από 44.00 έως και 44.09.

Ο λογαριασμός 44.09 “Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως” χρησιμοποιείται από την επιχείρηση για να εμφανίσει πιθανούς κινδύνους εκμεταλλεύσεως. Οι κίνδυνοι αυτοί συνήθως προέρχονται από δικαστικές διεκδικήσεις του προσωπικού κατά της επιχείρησης, όπως για παράδειγμα διεκδίκηση πρόσθετων επιδομάτων και λοιπές εργατικές διαφορές. Να σημειωθεί ότι στον λογαριασμό 44.09 δεν εμφανίζονται οι προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία οι οποίες επιβαρύνουν τον λογαριασμό 44.00.

Επίσης, άλλοι πιθανοί κίνδυνοι εκμεταλλεύσεως είναι οι αγωγές τρίτων κατά της επιχείρησης για διεκδίκηση αποζημιώσεων για διάφορα γεγονότα που συνέβησαν μέσα στη χρήση. Κατά τη σύνταξη του ισολογισμού, η επιχείρηση εξετάζοντας τους πιθανούς κινδύνους θα διενεργήσει πρόβλεψη με το ποσό που είναι περισσότερο πιθανό. Για την εκτίμηση της ενδεχόμενης ζημίας λαμβάνονται υπόψη η εξέλιξη της υποθέσεως μέχρι την ημερομηνία σύνταξης του ισολογισμού, οι γνώμες νομικών ή άλλων συμβούλων, καθώς και η πείρα της επιχειρήσεως από ανάλογες περιπτώσεις σε προηγούμενες χρήσεις.

Ο σχηματισμός των “Λοιπών προβλέψεων εκμεταλλεύσεως” γίνεται με χρέωση υπολογαριασμών του 68.09 “Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως” και πίστωση αντίστοιχων υπολογαριασμών του λογαριασμού 44.09 “Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως”.

Όταν σε επόμενες χρήσεις οριστικοποιηθεί το έξοδο και με δικαστική απόφαση η επιχείρηση υποχρεωθεί να καταβάλλει ένα μέρος ή ολόκληρη τη διεκδικούμενη αποζημίωση θα ακολουθήσουν οι παρακάτω λογιστικές εργασίες. Η επιχείρηση θα καταχωρήσει ολόκληρο το ποσό του καταβαλλόμενου εξόδου στην χρέωση του λογαριασμού 82.00 “Έξοδα προηγούμενων χρήσεων” με πίστωση κάποιου λογαριασμού διαθεσίμων. Στη συνέχεια θα μεταφερθεί ολόκληρο το ποσό της σχηματισμένης πρόβλεψης από τον λογαριασμό 44.09 “Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως” στην πίστωση του λογαριασμού 84.91 “Έσοδα από

χρησιμοποιημένες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων προς κάλυψη εξόδων εκμεταλλεύσεως” και συγκεκριμένα στον τριτοβάθμιο λογαριασμό 84.91.09 “Από λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως”. Η πιο πάνω άνω αντιμετώπιση των χρησιμοποιημένων προβλέψεων έγινε με τον τρίτο λογιστικό χειρισμό που προτείνει το Ε.Σ.Υ.Α. με τη γνωμάτευση 91/1683/1992.

5.2. Παράδειγμα εφαρμογής Λοιπών προβλέψεων εκμεταλλεύσεως

Παράδειγμα 1ο

Οι εργαζόμενοι της επιχείρησης «Ατλάντα» Α.Ε. διεκδικούν δικαστικώς πριμ παραγωγικότητας για τη χρονική περίοδο από 01/01/1995 έως 30/06/97. Συγκεκριμένα οι διεκδικήσεις των εργαζομένων που αφορούν προηγούμενες χρήσεις και αυτές που αφορούν την κλειόμενη χρήση έχουν ως εξής :

<u>Εργαζόμενοι</u>	<u>01/01/95 - 31/12/96</u>	<u>01/01/97 - 30/06/97</u>
Π.Παναγιώτου	4.400.000	1.500.000
Α.Αποστόλου	5.600.000	1.700.000
Δ.Δημητρίου	3.650.000	950.000
ΣΥΝΟΛΑ	13.650.000	4.150.000

Ο νομικός σύμβουλος της επιχείρησης εξετάζοντας προσεκτικά την υπόθεση κρίνει ότι το προσωπικό θα δικαιωθεί για το 70% της απαιτήσεώς του. Ο λογιστής της επιχείρησης συνεπώς θα σχηματίσει πρόβλεψη την 31/12/97 για το πιθανό έξοδο με τα ποσά που προκύπτουν με βάση το ποσοστό που εκτίμησε ο νομικός σύμβουλος. Έτσι υπολογίζει για τον καθένα εργαζόμενο ξεχωριστά το ποσό που ίσως τελικά δικαιωθεί.

<u>Εργαζόμενοι</u>	<u>01/01/95 - 31/12/96</u>	<u>01/01/97 - 30/06/97</u>
Π.Παναγιώτου	4.400.000 x 70% = 3.080.000	1.500.000 x 70% = 1.050.000
Α.Αποστόλου	5.600.000 x 70% = 3.920.000	1.700.000 x 70% = 1.190.000
Δ.Δημητρίου	3.650.000 x 70% = 2.555.000	950.000 x 70% = 665.000
ΣΥΝΟΛΑ	13.650.000 x 70% = 9.555.000	4.150.000 x 70% = 2.905.000

<u>31/12/97</u>	
68 Προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	2.905.000
68.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	<u>2.905.000</u>
68.09.10 Έκτακτες αμοιβές προσωπικού	<u>2.905.000</u>
83 Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	9.555.000
83.13 Προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>9.555.000</u>
83.13.10 Έκτακτες αμοιβές προσωπικού	<u>9.555.000</u>

44 Προβλέψεις		12.460.000
44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	2.905.000	
44.09.00 Σχηματισμένες προβλέψεις	<u>2.905.000</u>	
44.09.00.10 Προβλέψεις για έκτακτες αμοιβές προσωπικού	<u>2.905.000</u>	
44.09.00.10.01 Π.Παναγιώτου	1.050.000	
44.09.00.10.04 Α.Αποστόλου	1.190.000	
44.09.00.10.13 Δ.Δημητρίου	<u>665.000</u>	
44.13 Προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>9.555.000</u>	
44.13.10 Προβλέψεις για έκτακτες αμοιβές προσωπικού	<u>9.555.000</u>	
44.13.10.01 Π.Παναγιώτου	3.080.000	
44.13.10.04 Α.Αποστόλου	3.920.000	
44.13.10.13 Δ.Δημητρίου	<u>2.555.000</u>	

Σχηματισμός πρόβλεψης για διεκδίκηση
εκτάκτων αποδοχών, πριμ, από το προσωπικό

Στις 20/04/98 εκδικάζεται η υπόθεση και δικαιώνονται οι εργαζόμενοι για το 80% των απαιτήσεών τους. Η επιχείρηση στις 30/4/98 καταβάλει στους εργαζομένους της τα ποσά που τελικά δικαιούνται.

Συγκεκριμένα ο κάθε εργαζόμενος δικαιούται :

Εργαζόμενοι	01/01/95 – 31/12/96	01/01/97 – 30/06/97	ΣΥΝΟΛΑ
Π.Παναγιώτου	4.400.000 x 80% = 3.520.000	1.500.000 x 80% = 1.200.000	4.720.000
Α.Αποστόλου	5.600.000 x 80% = 4.480.000	1.700.000 x 80% = 1.360.000	5.840.000
Δ.Δημητρίου	3.650.000 x 80% = 2.920.000	950.000 x 80% = 760.000	3.680.000
ΣΥΝΟΛΑ	13.650.000 x 80% = 10.920.000	4.150.000 x 80% = 3.320.000	14.240.000

20/04/98

82 Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων		14.240.000
82.00 Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>14.240.000</u>	
82.00.60 Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	<u>14.240.000</u>	
82.00.60.00 Αμοιβές έμμισθου προσωπικού	<u>14.240.000</u>	
53 Πιστωτές διάφοροι		14.240.000
53.00 Αποδοχές προσωπικού πληρωτέες	<u>14.240.000</u>	
53.00.00 Αμοιβές έμμισθου προσωπικού	<u>14.240.000</u>	
53.00.00.10 Έκτακτες αμοιβές	<u>14.240.000</u>	
53.00.00.10.01 Π.Παναγιώτου	4.720.000	
53.00.00.10.04 Α.Αποστόλου	5.840.000	
53.00.00.10.13 Δ.Δημητρίου	<u>3.680.000</u>	

Έκτακτες αμοιβές προσωπικού

Δικαστική Απόφαση Νο...

20/04/98		
44 Προβλέψεις		12.460.000
44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	2.905.000	
44.09.00 Σχηματισμένες προβλέψεις	<u>2.905.000</u>	
44.09.00.10 Προβλέψεις για έκτακτες αμοιβές προσωπικού	<u>2.905.000</u>	
44.09.00.10.01 Π.Παναγιώτου	1.050.000	
44.09.00.10.04 Α.Αποστόλου	1.190.000	
44.09.00.10.13 Δ.Δημητρίου	<u>665.000</u>	
44.13 Προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>9.555.000</u>	
44.13.10 Προβλέψεις για έκτακτες αμοιβές προσωπικού	<u>9.555.000</u>	
44.13.10.01 Π.Παναγιώτου	3.080.000	
44.13.10.04 Α.Αποστόλου	3.920.000	
44.13.10.13 Δ.Δημητρίου	<u>2.555.000</u>	
84 Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων		12.460.000
84.01 Έσοδα από χρησιμ/νες προβλ. προηγούμενων χρήσεων για έκτακτους κινδύνους	9.555.000	
84.01.13 Από προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>9.555.000</u>	
84.01.13.10 Από προβλ. για έκτακτες αμοιβές προσωπικού	<u>9.555.000</u>	
84.91 Έσοδα από χρησιμοποιημένες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων προς κάλυψη εξόδων εκμεταλλεύσεως	<u>2.905.000</u>	
84.91.09 Από λοιπές προβλέψεις εκμετάλλευσης	<u>2.905.000</u>	
84.91.09.10 Από προβλ. για έκτακτες αμοιβές προσωπικού	<u>2.905.000</u>	
Μεταφορά των λ/σμών 44.09 και 44.13 στους λ/σμούς 84.91 και 84.01 αντίστοιχα.		
30/04/98		
53 Πιστωτές διάφοροι		14.240.000
53.00 Αποδοχές προσωπικού πληρωτέες	<u>14.240.000</u>	
53.00.00 Αμοιβές έμμισθου προσωπικού	<u>14.240.000</u>	
53.00.00.10 Έκτακτες αμοιβές	<u>14.240.000</u>	
53.00.00.10.01 Π.Παναγιώτου	4.720.000	
53.00.00.10.04 Α.Αποστόλου	5.840.000	
53.00.00.10.13 Δ.Δημητρίου	<u>3.680.000</u>	
38 Χρηματικά διαθέσιμα		14.240.000
38.00 Ταμείο	<u>14.240.000</u>	
Καταβολή εκτάκτων αμοιβών, πριμ, στο προσωπικό		

Παράδειγμα 2ο

Κατά τη χρήση 1997 η ασφαλιστική εταιρεία «ΑΣΦΑ» Α.Ε. διεκδικεί μέσω αγωγής εναντίον της εταιρείας «ΑΜΑΛΘΕΙΑ» Α.Ε., ασφάλιστρα ύψους 2.750.000δρχ. Ο νομικός σύμβουλος της εταιρείας «ΑΜΑΛΘΕΙΑ» Α.Ε. εκτιμά πως ο συμβιβασμός θα γίνει για το ποσό 2.400.000δρχ.

Στις 31/12/97 η επιχείρηση διενεργεί την ακόλουθη εγγραφή για το σχηματισμό πρόβλεψης με το ποσό των 2.400.000δρχ.

31/12/97		
68 Προβλέψεις εκμεταλλεύσεως		2.400.000
68.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	<u>2.400.000</u>	
68.09.62 Προβλέψεις για παροχές τρίτων	<u>2.400.000</u>	
68.09.62.05 Προβλέψεις για ασφάλιστρα	<u>2.400.000</u>	
44 Προβλέψεις		2.400.000
44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	<u>2.400.000</u>	
44.09.00 Σχηματισμένες προβλέψεις	<u>2.400.000</u>	
44.09.00.05 Προβλέψεις για ασφάλιστρα	<u>2.400.000</u>	
Σχηματισμός πρόβλεψης για διεκδικούμενα ασφάλιστρα από την ασφαλιστική «ΑΣΦΑ» Α.Ε.		

Κατά την επόμενη χρήση, και συγκεκριμένα στις 15/9/1998, εκδικάζεται η υπόθεση και σύμφωνα με την δικαστική απόφαση η ασφαλιστική εταιρεία δικαιώνεται για ολόκληρο το ποσό της διεκδίκησής της.

Η εταιρεία «ΑΜΑΛΘΕΙΑ» Α.Ε. καταβάλλει το ποσό.

15/09/98		
82 Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων		2.750.000
82.00 Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>2.750.000</u>	
82.00.62 Παροχές τρίτων	<u>2.750.000</u>	
82.00.62.05 Ασφάλιστρα	<u>2.750.000</u>	
38 Χρηματικά διαθέσιμα		2.750.000
38.00 Ταμείο	<u>2.750.000</u>	
Καταβολή ασφαλιστρών στην εταιρεία «ΑΣΦΑ» Α.Ε.» ως δικαστική απόφαση Νο...		
15/09/98		
44 Προβλέψεις		2.400.000
44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	<u>2.400.000</u>	
44.09.00 Σχηματισμένες προβλέψεις	<u>2.400.000</u>	
44.09.00.05 Προβλέψεις για ασφάλιστρα	<u>2.400.000</u>	
84 Έσοδα από προβλέψεις προηγ. χρήσεων		2.400.000
84.91 Έσοδα από χρησιμ/νες προβλέψεις προηγ. Χρήσεων προς κάλυψη Εξόδων εκμεταλλεύσεως	<u>2.400.000</u>	
84.91.09 Από λοιπές προβλέψεις εκμετάλλευσης	<u>2.400.000</u>	
84.91.09.05 Από προβλ. για ασφάλιστρα	<u>2.400.000</u>	
Μεταφορά του λ. 44.09 στο λ/σμό 84.91.		

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΓΙΑ ΕΚΤΑΚΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ

6.1. Σχηματισμός των προβλέψεων για έκτακτους κινδύνους

Ο σχηματισμός των προβλέψεων για έκτακτους κινδύνους έχει σαν σκοπό την κάλυψη έκτακτων ζημιών ή εξόδων καθώς και υποτιμήσεις παγίων στοιχείων. Οι κίνδυνοι αυτοί προέρχονται από την δραστηριότητα της κλειόμενης χρήσης ή προηγούμενων χρήσεων αλλά δεν έχουν ακόμη οριστικοποιηθεί μέχρι την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού. Εάν είχαν πραγματοποιηθεί μέσα στην κλειόμενη χρήση, θα καταχωρούνταν στους υπολογαριασμούς του 81 “Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα” και του 82 “Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων”.

Οι προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους σχηματίζονται με χρέωση των υπολογαριασμών του 83 “Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους” και πίστωση των αντίστοιχων υπολογαριασμών του 44, από λογαριασμό 44.10 έως και 44.98.

Οι περιπτώσεις για τις οποίες η επιχείρηση διενεργεί προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους είναι οι εξής :

- α) Απαξιώσεις και υποτιμήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων οι οποίες σχηματίζονται για να καλύψουν ενδεχόμενη ζημιά από υποτίμηση των παγίων στοιχείων και καταχωρούνται στον λογαριασμό 44.10.
- β) Απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων, οι οποίες σχηματίζονται για να καλύψουν τυχόν ζημίες, κρίνονται ως επισφαλείς από την επιχείρηση και καταχωρούνται στον λογαριασμό 44.11.
- γ) Εξαιρετικοί κίνδυνοι και έκτακτα έξοδα που πιθανολογείται ότι θα πραγματοποιηθούν σε επόμενες χρήσεις και καταχωρούνται στον λογαριασμό 44.12.
- δ) Έξοδα προηγούμενων χρήσεων που εμφανίστηκαν στην κλειόμενη χρήση αλλά αφορούν προηγούμενες χρήσεις και καταχωρούνται στον λογαριασμό 44.13.
- ε) Συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από την αποτίμηση απαιτήσεων και υποχρεώσεων και καταχωρούνται στον λογαριασμό 44.14.
- στ) Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις παγίων στοιχείων και καταχωρούνται στον λογαριασμό 44.15.

6.2 Χρησιμοποίηση των προβλέψεων για έκτακτους κινδύνους

Όταν, κατά τη διάρκεια μιας χρήσης, πραγματοποιηθούν έξοδα ή ζημιές για τα οποία έχουν σχηματιστεί προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους, σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ., παράγραφος 2.2.405, περίπτωση στ', τα έξοδα ή οι ζημιές αυτές καταχωρούνται σε αντίστοιχους υπολογαριασμούς των λογαριασμών 81 "Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα" και 82 "Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων". Στη συνέχεια, ακολουθούν οι εξής ενέργειες, ανάλογα με το αν η σχηματισμένη πρόβλεψη είναι μικρότερη ή μεγαλύτερη από το ποσό των εξόδων ή των ζημιών. Έτσι λοιπόν, εάν η σχηματισμένη πρόβλεψη είναι μικρότερη από τα έξοδα ή τις ζημιές, τότε μεταφέρεται με χρέωση των ανάλογων υπολογαριασμών του 44, από λογαριασμό 44.10 έως και 44.98, στην πίστωση του λογαριασμού 84.01 "Έσοδα από χρησιμοποιημένες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων για έκτακτους κινδύνους", ολόκληρο το ποσό της πρόβλεψης. Εάν όμως η σχηματισμένη πρόβλεψη είναι μεγαλύτερη από τα έξοδα ή τις ζημιές τότε ποσό ίσο με το έξοδο μεταφέρεται με χρέωση του λογαριασμού 44 στην πίστωση του λογαριασμού 84.01, ενώ το επιπλέον ποσό της σχηματισμένης πρόβλεψης μεταφέρεται στην πίστωση του λογαριασμού 84.00 "Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων".

6.3 Παράδειγμα εφαρμογής προβλέψεων για έκτακτους κινδύνους

Η επιχείρηση «EXTRA» Α.Ε. στέγαζε ένα υποκατάστημά της στο κτίριο της οδού Κύπρου. Κατά τη διάρκεια του 1997, ο ιδιοκτήτης του κτιρίου έκανε αγωγή εναντίον της επιχείρησης για ζημιές που προξενήθηκαν στο κτίριο το έτος 1996 και διεκδικεί 2.000.000δρχ. Ο νομικός σύμβουλος της επιχείρησης εκτιμά πως ο ιδιοκτήτης του κτιρίου θα δικαιωθεί και θα του καταβληθεί αποζημίωση 1.500.000δρχ.

Στις 31/12/97, κατά το κλείσιμο του ισολογισμού, η επιχείρηση διενεργεί πρόβλεψη για τις ζημιές αυτές με το ποσό των 1.500.000δρχ.

Στις 25/9/98, εκδικάζεται η υπόθεση και ο ιδιοκτήτης δικαιώνεται για το ποσό των 1.200.000δρχ. Η επιχείρηση του καταβάλλει το ποσό αυτό.

Λογιστικές Εγγραφές 31/12/97

31/12/97	
83 Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	1.500.000
83.13 Προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>1.500.000</u>
83.13.00 Ενδεχόμενη ζημία κτιρίου από αγωγή τρίτου	<u>1.500.000</u>

44 Προβλέψεις		1.500.000
44.13 Προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>1.500.000</u>	
44.13.00 Προβλέψεις για ενδεχόμενη ζημία κτιρίου	<u>1.500.000</u>	
Σχηματισμός πρόβλεψης για προκληθείσες ζημιές στο κτίριο της οδού Κύπρου.		
————— 25/09/98 —————		
82 Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων		1.200.000
82.00 Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>1.200.000</u>	
82.00.99 Λοιπά έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>1.200.000</u>	
38 Χρηματικά Διαθέσιμα		1.200.000
38.00 Ταμείο	<u>1.200.000</u>	
Καταβολή αποζημιώσεως σε τρίτο Δικαστική απόφαση Νο ...		
————— 25/09/98 —————		
44 Προβλέψεις		1.500.000
44.13 Προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>1.500.000</u>	
44.13.00 Προβλέψεις για ενδεχόμενη ζημία κτιρίου	<u>1.500.000</u>	
84 Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων		1.500.000
84.01 Έσοδα από χρησιμοποιημένες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων για εκτάκτους κινδύνους	<u>1.200.000</u>	
84.01.13 Από προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>1.200.000</u>	
84.00 Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων	<u>300.000</u>	
84.00.13 Από προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>300.000</u>	
Τακτοποίηση του λογαριασμού 44.13		

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΑΠΑΞΙΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΤΙΜΗΣΕΩΝ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

7.1. Σχηματισμός και χρησιμοποίηση των προβλέψεων απαξιώσεων και υποτιμήσεων παγίων στοιχείων

Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης αποτιμώνται κατά το τέλος της χρήσεως στην αξία κτήσης τους προσαυξημένη με τα έξοδα προσθηκών και βελτιώσεων.

Υπάρχουν όμως περιπτώσεις που η αξία ορισμένων παγίων αποδεδειγμένα υπέστη κάποια απαξίωση ακόμα και κάτω του κόστους κτήσης τους. Μερικοί λόγοι που οδηγούν σε απαξίωση ενός παγίου είναι η απαλλοτρίωση υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου, η μετατόπιση δρόμου ή σιδηροδρομικών γραμμών, η απαξίωση μηχανημάτων λόγω εξέλιξης της τεχνολογίας και άλλα. Επίσης στην περίπτωση που κάποια πάγια που μένουν σε αδράνεια απαξιωθούν, η επιχείρηση είναι υποχρεωμένη να σχηματίσει πρόβλεψη απαξιώσεων και αποτιμήσεων παγίων στοιχείων.

Το Ε.Γ.Λ.Σ. στην παράγραφο 2.2.104, περίπτωση 11 ορίζει ότι : «τα γήπεδα-οικόπεδα και άλλες εδαφικές εκτάσεις δεν φθείρονται από τη χρήση τους ή την πάροδο του χρόνου και για το λόγο αυτό δεν αποσβένονται. Όταν όμως για τις εδαφικές εκτάσεις υπάρχει κίνδυνος οικονομικών απαξιώσεων και υποτιμήσεων, για τις ειδικές αυτές περιπτώσεις, σχηματίζεται ειδική πρόβλεψη, η οποία καταχωρείται στο λογαριασμό 44.10 “Προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων παγίων στοιχείων” με χρέωση του λογαριασμού 83.10 “Προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων παγίων στοιχείων”».

Επίσης ο εμπορικός νόμος 2190/1920 στο άρθρο 43, παράγραφος 5ε ορίζει ότι «σε περίπτωση υποτιμήσεως ενσώματου πάγιου περιουσιακού στοιχείου, άσχετα αν αυτό υπόκειται ή όχι σε απόσβεση, εφόσον η υποτίμηση προβλέπεται ότι θα είναι διαρκής, σχηματίζεται ανάλογη πρόβλεψη, ώστε η αποτίμηση του στοιχείου αυτού, κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού, να γίνεται στη χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσεως ή του κόστους ιδιοκατασκευής και της υποτιμημένης τρέχουσας τιμής του. Οι προβλέψεις αυτές βαρύνουν τα αποτελέσματα χρήσεως και το ποσό τους εμφανίζεται χωριστά στο λογαριασμό “αποτελέσματα χρήσεως” ή στο προσάρτημα, όταν είναι αξιόλογο.

Η αποτίμηση στην παραπάνω χαμηλότερη τιμή μπορεί να συνεχισθεί σε περίπτωση που οι λόγοι που επέβαλαν την προσαρμογή της αξίας έπαψαν να υπάρχουν».

Όπως προκύπτει από τις άνω διατάξεις τόσο για τα γήπεδα-οικόπεδα που θεωρείται ότι δεν έχουν φθορά από το χρόνο και άρα δεν υπόκεινται σε απόσβεση όσο και για τα κτίρια, μηχανήματα και έπιπλα που έχουν φθορά από το χρόνο οπότε υπολογίζονται αποσβέσεις, υπάρχει ο κίνδυνος για οικονομική απαξίωση. Όταν η επιχείρηση διαπιστώσει ότι υπάρχει κίνδυνος απαξίωσης κάποιου παγίου στοιχείου της και η υποτίμηση προβλέπεται να είναι διαρκής, πρέπει να διενεργήσει πρόβλεψη απαξιώσεων και υποτιμήσεων παγίων στοιχείων με χρέωση του λογαριασμού 83.10 “Προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων παγίων στοιχείων” και πίστωση του λογαριασμού 44.10 “Προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων παγίων στοιχείων”. Η πρόβλεψη σχηματίζεται με ποσό που καλύπτει την υποτίμηση του παγίου περιουσιακού στοιχείου την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού.

Η αποτίμηση στο τέλος της χρήσεως περιουσιακού στοιχείου που υπέστη οικονομική απαξίωση γίνεται στη χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσης και της τρέχουσας υποτιμημένης τιμής.

Η σχηματισμένη πρόβλεψη για απαξιώσεις και υποτιμήσεις παγίων στοιχείων χρησιμοποιείται μόνο στην περίπτωση εκποίησης του παγίου στοιχείου. Όταν η επιχείρηση προβεί σε εκποίηση του παγίου περιουσιακού στοιχείου για το οποίο έχει σχηματίσει πρόβλεψη απαξιώσεων και υποτιμήσεων, για το συγκεκριμένο πάγιο, σε προηγούμενες χρήσεις, θα μεταφέρει το ποσό της σχηματισμένης πρόβλεψης στην πίστωση του λογαριασμού του παγίου περιουσιακού στοιχείου.

Κατά το φορολογικό νόμο 2238/94, επειδή η υποτίμηση θεωρείται σαν απώλεια κεφαλαίου, έδινε τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να εκπέσουν από τα ακαθάριστα έσοδα το ποσό της πρόβλεψης για απαξιώσεις και υποτιμήσεις παγίων στοιχείων.

Μετά από τροποποίηση του παραπάνω άρθρου με το Ν.2065/1992 που κωδικοποιήθηκε με το άρθρο 31, παράγραφος 1, περίπτωση η΄ του Ν.2238/1994 η πρόβλεψη απαξιώσεων και υποτιμήσεων παγίων στοιχείων δεν αναγνωρίζεται φορολογικά προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα.

Έτσι αφού το ποσό της σχηματισμένης πρόβλεψης φορολογείται μέσα στη χρήση που διενεργήθηκε η πρόβλεψη, θα πρέπει κατά τη χρήση που πραγματοποιείται η εκποίηση του παγίου στοιχείου να ληφθεί υπόψη κατά την κατάρτιση της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος για να μην φορολογηθεί ξανά. Πιο συγκεκριμένα, κατά τη σύνταξη της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος του νομικού προσώπου της επιχείρησης, του έτους εκποίησης του παγίου στοιχείου, το ποσό της σχηματισθείσας πρόβλεψης για την πιθανή υποτίμησή του, θα πρέπει να αφαιρεθεί από το λογιστικό αποτέλεσμα της χρήσης (υπόλοιπο του 86.99), ώστε να μη φορολογηθεί, αφού και κατά την χρήση που είχε σχηματιστεί το σχετικό ποσό της πρόβλεψης για την υποτίμηση, στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος είχε προστεθεί στο υπόλοιπο του 86.99 ως λογιστική διαφορά, αφού δεν αναγνωρίζονταν προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα.

7.2. Παραδείγματα εφαρμογής προβλέψεων απαξιώσεως και υποτιμήσεων παγίων στοιχείων

A. Η επιχείρηση «ΩΜΕΓΑ» Α.Ε. κατά το έτος 1994 αγόρασε έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή αξίας 7.000.000δρχ. Επειδή όμως ο υπολογιστής δεν έχει χρησιμοποιηθεί έως σήμερα, δεν έχουν υπολογισθεί αποσβέσεις. Η επιχείρηση ζήτησε τη γνώμη του τεχνικού συμβούλου της για να εκτιμήσει την αξία του ηλεκτρονικού υπολογιστή στις 31/12/98. Ο τεχνικός σύμβουλος υπολόγισε πως η τρέχουσα αξία του είναι 450.000δρχ. Έτσι, στις 31/12/98, ο λογιστής της επιχείρησης διενεργεί τις απαραίτητες προβλέψεις για απαξιώσεις και υποτιμήσεις παγίων στοιχείων.

Αξία κτήσεως ηλεκτρονικού υπολογιστή	7.000.000 δρχ.
Μείον : Πρόβλεψη υποτιμήσεως	(6.550.000) δρχ.
Αξία αποτιμήσεως 31/12/98	450.000 δρχ.

Λογιστικές Εγγραφές :

_____ 31/12/98 _____	
83 Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	6.550.000
83.10 Προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων παγίων στοιχείων	<u>6.550.000</u>
83.10.14 Προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων επίπλων και λοιπού εξοπλισμού.	<u>6.550.000</u>
44 Προβλέψεις	6.550.000
44.10 Προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων παγίων στοιχείων	<u>6.550.000</u>
44.10.14 Προβλέψεις απαξιώσεων & υποτιμήσεων επίπλων και λοιπού εξοπλισμού	<u>6.550.000</u>
44.10.14.03 Προβλέψεις Η/Υ και ηλεκτρονικών συγκροτημάτων	<u>6.550.000</u>
Σχηματισμός πρόβλεψης για υποτίμηση της αξίας του Η/Υ λόγω απαξιώσεως.	

B. Η επιχείρηση «ΕΣΤΙΑ» Α.Ε. στις 13/12/95 αγόρασε οικόπεδο αξίας 35.000.000δρχ. και πλήρωσε διάφορα έξοδα μεταβίβασης 2.000.000δρχ. Η διοίκηση αποφάσισε να αποσβέσει τα έξοδα κτήσεως του οικοπέδου σε τέσσερα έτη. Στις 31/12/97 μετά από απαξίωση που υπέστη το οικόπεδο, ο λογιστής σχηματίζει αντίστοιχη πρόβλεψη για απαξιώσεις και υποτιμήσεις παγίων στοιχείων 15.000.000δρχ.

Στις 21/9/98 η επιχείρηση πωλεί το συγκεκριμένο οικόπεδο και εισπράττει το ποσό των 17.000.000δρχ.

Λογιστικές Εγγραφές :

————— 13/12/95 —————		
10 Εδαφικές εκτάσεις		35.000.000
10.00 Γήπεδα-οικόπεδα	<u>35.000.000</u>	
10.00.00 Οικόπεδο Α' οδού ...	<u>35.000.000</u>	
38 Χρηματικά διαθέσιμα		35.000.000
38.00 Ταμείο	<u>35.000.000</u>	
Αγορά οικοπέδου οδού ...		
————— 13/12/95 —————		
16 Ανώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς αποσβέσεως		2.000.000
16.14 Έξοδα κτήσεως ακινητοποιήσεων	<u>2.000.000</u>	
16.14.00 Έξοδα κτήσεως οικοπέδων	<u>2.000.000</u>	
16.14.00.00 Οικόπεδου Α' οδού ...	<u>2.000.000</u>	
38 Χρηματικά διαθέσιμα		2.000.000
38.00 Ταμείο	<u>2.000.000</u>	
Έξοδα αγοράς οικοπέδου		
————— 31/12/95 —————		
66 Αποσβέσεις παγίων στοιχείων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος		500.000
66.05 Αποσβέσεις ασώματων ακινητοποιήσεων και εξόδων πολυετούς αποσβέσεως	<u>500.000</u>	
66.05.14 Αποσβέσεις εξόδων κτήσεως ακινητοποιήσεων	<u>500.000</u>	
66.05.14.00 Αποσβέσεις εξόδων κτήσεως οικοπέδων	<u>500.000</u>	
16 Ανώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς αποσβέσεως		500.000
16.99 Αποσβεσμένες ανώματες ακινητοποιήσεις και αποσβεσμένα έξοδα πολυετούς αποσβέσεως	<u>500.000</u>	
16.99.14 Αποσβεσμένα έξοδα κτήσεως ακινητοποιήσεων	<u>500.000</u>	
16.99.14.00 Αποσβεσμένα έξοδα κτήσεως οικοπέδων	<u>500.000</u>	
Απόσβεση : 2.000.000 : 4 έτη		
————— 31/12/96 —————		
66 Αποσβέσεις παγίων στοιχείων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος		500.000
66.05 Αποσβέσεις ασώματων ακινητοποιήσεων και εξόδων πολυετούς αποσβέσεως	<u>500.000</u>	
66.05.14 Αποσβέσεις εξόδων κτήσεως ακινητοποιήσεων	<u>500.000</u>	
66.05.14.00 Αποσβέσεις εξόδων κτήσεως οικοπέδων	<u>500.000</u>	

16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς αποσβέσεως		500.000
16.99 Αποσβεσμένες ασώματες ακινητοποιήσεις και αποσβεσμένα έξοδα πολυετούς αποσβέσεως	<u>500.000</u>	
16.99.14 Αποσβεσμένα έξοδα κτήσεως ακινητοποιήσεων	<u>500.000</u>	
16.99.14.00 Αποσβεσμένα έξοδα κτήσεως οικοπέδων	<u>500.000</u>	
Απόσβεση : 2.000.000 : 4 έτη		
31/12/97		
66 Αποσβέσεις Π.Σ. ενσωματωμένες στο Λ.Κ.		500.000
66.05 Αποσβέσεις ασώματων ακινητοποιήσεων και εξόδων πολυετούς αποσβέσεως	<u>500.000</u>	
66.05.14 Αποσβέσεις εξόδων κτήσεως ακινητοποιήσεων	<u>500.000</u>	
66.05.14.00 Αποσβέσεις εξόδων κτήσεως οικοπέδων	<u>500.000</u>	
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς αποσβέσεως		500.000
16.99 Αποσβεσμένες ασώμ. ακιν/σεις και αποσβ/να έξοδα πολυετ. αποσβέσεως	<u>500.000</u>	
16.99.14 Αποσβεσμένα έξοδα κτήσεως ακινητοποιήσεων	<u>500.000</u>	
16.99.14.00 Αποσβεσμένα έξοδα κτήσεως οικοπέδων	<u>500.000</u>	
Απόσβεση : 2.000.000 : 4 έτη		
31/12/97		
83 Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους		15.000.000
83.10 Προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων παγίων στοιχείων	<u>15.000.000</u>	
83.10.90 Προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων οικοπέδων	<u>15.000.000</u>	
83.10.90.00 Οικόπεδο Α οδού ...	<u>15.000.000</u>	
44 Προβλέψεις		15.000.000
44.10 Προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων παγίων στοιχείων	<u>15.000.000</u>	
44.10.90 Προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων οικοπέδων	<u>15.000.000</u>	
44.10.90.00 Οικόπεδο Α οδού ...	<u>15.000.000</u>	
Σχημ. πρόβλεψης υποτίμησης οικοπέδου Α οδού ...		
21/09/98		
38 Χρηματικά Διαθέσιμα		17.000.000
38.00 Ταμείο	<u>17.000.000</u>	
10 Εδαφικές εκτάσεις		17.000.000
10.00 Γήπεδα-Οικόπεδα	<u>17.000.000</u>	
10.00.00 Οικόπεδο Α οδού ...	<u>17.000.000</u>	
Πώληση οικοπέδου Α οδού ...		

<hr/> <p style="text-align: center;">21/09/98</p> <hr/>		
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς αποσβέσεως		1.500.000
16.99 Αποσβεσμένες ασώματες ακινητοποιήσεις και αποσβεσμένα έξοδα πολυετούς αποσβέσεως	<u>1.500.000</u>	
16.99.14 Αποσβεσμένα έξοδα κτήσεως ακινητοποιήσεων	<u>1.500.000</u>	
16.99.14.00 Αποσβεσμένα έξοδα κτήσεως οικοπέδων	<u>1.500.000</u>	
16 Ασώματες Ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς αποσβέσεως		1.500.000
16.14 Έξοδα κτήσεως ακινητοποιήσεων	<u>1.500.000</u>	
16.14.00 Έξοδα κτήσεως οικοπέδων	<u>1.500.000</u>	
16.14.00.00 Οικοπέδου Α οδού ...	<u>1.500.000</u>	
Μεταφορά του αντιθέτου λογαριασμού στον κύριο		
<hr/> <p style="text-align: center;">21/09/98</p> <hr/>		
10 Εδαφικές εκτάσεις		500.000
10.00 Γήπεδα-Οικόπεδα	<u>500.000</u>	
10.00.00 Οικόπεδο Α οδού ...	<u>500.000</u>	
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς αποσβέσεως		500.000
16.14 Έξοδα κτήσεως ακινητοποιήσεων	<u>500.000</u>	
16.14.00 Έξοδα κτήσεως οικοπέδων	<u>500.000</u>	
16.14.00.00 Οικόπεδου Α οδού ...	<u>500.000</u>	
Μεταφορά λογαριασμού εξόδων στον λογαριασμό παγίων λόγω πώλησης		
<hr/> <p style="text-align: center;">21/09/98</p> <hr/>		
44 Προβλέψεις		15.000.000
44.10 Προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων παγίων στοιχείων	<u>15.000.000</u>	
44.10.90 Προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων οικοπέδων	<u>15.000.000</u>	
44.10.90.00 Οικόπεδο Α οδού ...	<u>15.000.000</u>	
10 Εδαφικές εκτάσεις		15.000.000
10.00 Γήπεδα-Οικόπεδα	<u>15.000.000</u>	
10.00.00 Οικόπεδο Α οδού ...	<u>15.000.000</u>	
Μεταφορά του λ.44.10 στον λ.10 λόγω πώλησης		
<hr/> <p style="text-align: center;">21/09/98</p> <hr/>		
81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		3.500.000
81.02 Έκτακτες ζημιές	<u>3.500.000</u>	
81.02.00 Ζημιές από εκποίηση ακινήτων	<u>3.500.000</u>	
10 Εδαφικές εκτάσεις		3.500.000
10.00 Γήπεδα-Οικόπεδα	<u>3.500.000</u>	
10.00.00 Οικόπεδο Α οδού ...	<u>3.500.000</u>	
Προκύψασα ζημία από εκποίηση οικοπέδου Α οδού ...		

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

8.1. Διάκριση των απαιτήσεων

Οι απαιτήσεις ανάλογα με το βαθμό φερεγγυότητας των πελατών διακρίνονται από τον εμπορικό νόμο 2190/1920, άρθρο 43, παράγραφος 8, περίπτωση α και τις βασικές λογιστικές αρχές ως εξής :

- Απαιτήσεις ασφαλούς εισπράξεως
- Απαιτήσεις επισφαλούς εισπράξεως
- Απαιτήσεις ανεπίδεκτης εισπράξεως

Ασφαλούς εισπράξεως είναι οι απαιτήσεις για τις οποίες, κατά την ημερομηνία σύνταξης του ισολογισμού, δεν υπάρχει αμφιβολία για την πλήρη είσπραξή τους. Η επιχείρηση δηλαδή δεν διαθέτει κανένα στοιχείο που να φανερώνει αβεβαιότητα για την είσπραξή τους.

Επισφαλούς εισπράξεως απαιτήσεις είναι εκείνες για τις οποίες υπάρχει αβεβαιότητα ως προς την πλήρη είσπραξή τους με βάση κάποια στοιχεία που διαθέτει η επιχείρηση. Υπάρχει δηλαδή η πιθανότητα να μην εισπραχθεί ένα μέρος ή ολόκληρο το ποσό της απαίτησης. Πιθανές ενδείξεις αμφιβολίας εισπράξεως των απαιτήσεων είναι η καθυστέρηση εξοφλήσεως των υποχρεώσεων του πελάτη, η άσχημη οικονομική του κατάσταση, η διαμαρτύρηση συναλλαγματικών αποδοχής του πελάτη. Επίσης ο θάνατος ή η πτώχευση του πελάτη, εφόσον δεν υπάρχουν στοιχεία για να χαρακτηριστούν από την αρχή σαν ανεπίδεκτες εισπράξεως. Όταν ένας πελάτης χαρακτηρίζεται σαν επισφαλής λογιστικά παρακολουθείται στο λογαριασμό 30.97 “Πελάτες επισφαλείς”.

Ανεπίδεκτες εισπράξεως απαιτήσεις είναι εκείνες οι οποίες θεωρείται σίγουρη η απώλειά τους. Για να χαρακτηριστεί μια απαίτηση ως ανεπίδεκτη εισπράξεως, η επιχείρηση θα πρέπει να έχει πραγματικά δεδομένα τα οποία να φανερώνουν ότι ο οφειλέτης δεν πρόκειται να εξοφλήσει το χρέος του. Όταν για παράδειγμα, ένας πελάτης κηρυχθεί σε κατάσταση πτώχευσης και από δικαστικές αποφάσεις αποδεικνύεται ότι δεν κατέχει κανένα περιουσιακό στοιχείο, τότε ο πελάτης αυτός μπορεί να χαρακτηριστεί σαν ανεπίδεκτος εισπράξεως. Επίσης στην περίπτωση θανάτου του οφειλέτη που δεν αφήνει περιουσία και δεν υπάρχουν κληρονόμοι για να

αναλάβουν την εξόφληση των υποχρεώσεών του. Και στις δύο παραπάνω περιπτώσεις, πρέπει να γίνει εκκαθάριση της περιουσίας του οφειλέτη και να αποδεικνύεται βάσει έγκυρων εγγράφων ότι ο πελάτης στερείται παντελώς περιουσιακών στοιχείων.

Εάν σε προηγούμενες χρήσεις η επιχείρηση είχε χαρακτηρίσει έναν πελάτη ως επισφαλή και αποδειχθεί κατά την κλειόμενη χρήση ότι η απαίτηση είναι ανεπίδεκτη εισπράξεως, τότε θα πρέπει να κάνει διαγραφή του πελάτη.

8.2. Οι προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις στα πλαίσια του Ε.Γ.Α.Σ και του Ν.2190/20 περί Α.Ε.

8.2.1. Σχηματισμός προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις.

Σχετικά με τις προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις ο Ν.2190/20 προβλέπει τα εξής :

- οι απαιτήσεις που είναι ανεπίδεκτες εισπράξης αποσβένονται ολοσχερώς, ενώ οι επισφαλείς απαιτήσεις απεικονίζονται στον ισολογισμό με την πιθανή τους αξία κατά το χρόνο σύνταξής του (άρθρο 43 § 8 περ. α)
- οι προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα προορίζονται να καλύψουν ζημίες, δαπάνες ή υποχρεώσεις της κλειόμενης και των προηγούμενων χρήσεων, που διαφαίνονται σαν πιθανές κατά την ημέρα σύνταξης του ισολογισμού, αλλά δεν είναι γνωστό το ακριβές μέγεθός τους ή ο χρόνος στον οποίο θα προκύψουν. Οι προβλέψεις αυτές σχηματίζονται κάθε χρόνο σε ύψος που καλύπτει τα αναγκαία όρια. (άρθρο 42ε § 14).
- λογίζονται οι απαραίτητες αποσβέσεις και προβλέψεις, ανεξάρτητα από το αν κατά τη χρήση προκύπτει καθαρό κέρδος ή ζημία (άρθρο 43 § 1, περ. γ)

Από τις παραπάνω διατάξεις του νόμου γίνεται φανερό ότι η επιχείρηση αν έχει αμφιβολίες για την εισπράξη κάποιας απαίτησης οφείλει να χαρακτηρίσει τον πελάτη σαν “Επισφαλή εισπράξεως” και να σχηματίσει πρόβλεψη για να καλύψει την πιθανή απώλεια από τη μερική ή ολική απώλεια της απαίτησης. Ο σχηματισμός της πρόβλεψης αυτής, για την πιθανή απώλεια, έχει υποχρεωτικό χαρακτήρα, δηλαδή πρέπει να διενεργείται η σχετική εγγραφή, ανεξάρτητα αν κατά τη χρήση προκύπτει κέρδος ή ζημία, σε εφαρμογή της αρχής της συντηρητικότητας που αποσκοπεί στη βιωσιμότητα της επιχείρησης.

Το Ε.Γ.Α.Σ. για την παρακολούθηση των επισφαλών πελατών και τη λογιστικοποίηση της πιθανής ζημίας προβλέπει τα εξής : α) « Στο λογαριασμό 30.97 “Πελάτες επισφαλείς” παρακολουθούνται οι απαιτήσεις κατά πελατών που η εισπράξή τους γίνεται επισφαλής (αμφίβολης ρευστοποιήσεως) οι οποίες μεταφέρονται στο λογαριασμό αυτό από τους οικείους υπολογαριασμούς του 30 “Πελάτες” ». (§ 2.2.301, περίπτωση 10). και β) « Οι προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις σχηματίζονται με χρέωση του λογαριασμού 83.11 “Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις” και αντίστοιχη πίστωση του 44.11 “Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις” (§2.2.405 περ. ε)

Συνεπώς ο χαρακτηρισμός ενός πελάτη ως επισφαλούς γίνεται με τη μεταφορά του συγκεκριμένου πελάτη από τον 30.00 “Πελάτες εσωτερικού” ή 30.01 “Πελάτες εξωτερικού”, στη χρέωση του 30.97 “Πελάτες επισφαλείς”. Στο τέλος δε της χρήσης, η επιχείρηση πρέπει, σύμφωνα με τα στοιχεία που διαθέτει να υπολογίσει το πιθανό ποσό απώλειας, και στη συνέχεια να καταχωρήσει στα βιβλία της τη ακόλουθη εγγραφή πρόβλεψης: 83.11 “Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις” σε 44.11 “Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις”.

8.2.2. Διαγραφή των επισφαλών απαιτήσεων

Για τη διαγραφή των επισφαλών απαιτήσεων το Ε.Γ.Λ.Σ. προβλέπει τα ακόλουθα: «Ο λογαριασμός 44.11 χρεώνεται με το ποσό της σχηματισμένης προβλέψεως, με πίστωση του λογαριασμού της οικείας απαιτήσεως, όποτε αυτή χαρακτηρίζεται, για το σύνολο ή μέρος, σαν ανεπίδεκτη εισπράξεως. Το υπόλοιπο της απαιτήσεως, που τυχόν μένει ακάλυπτο, μεταφέρεται στη χρέωση του λογαριασμού 81.02.06 «Ζημίες από ανεπίδεκτες εισπράξεως απαιτήσεις».

Σύμφωνα με τα πιο πάνω η διαγραφή του επισφαλούς πελάτη που χαρακτηρίστηκε ως ανεπίδεκτος εισπράξεως θα καταχωρηθεί στα βιβλία της επιχείρησης με χρέωση του λογαριασμού 44.11 “Προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων” και με τριτοβάθμιο π.χ. 44.11.04 το συγκεκριμένο επισφαλή πελάτη σε πίστωση του αντίστοιχου λογαριασμού του 30.97 “Πελάτες επισφαλείς” και με τριτοβάθμιο π.χ. 30.97.04 το συγκεκριμένο επισφαλή πελάτη. Εξυπακούεται ότι αν πριν την εγγραφή της διαγραφής δεν είχε προηγηθεί η εγγραφή του χαρακτηρισμού του πελάτη ως επισφαλούς, τότε στη πιο πάνω εγγραφή ο πιστούμενος λογαριασμός θα ήταν ο 30.00 «Πελάτες εσωτερικού» με τριτοβάθμιο π.χ. 30.00.04 το συγκεκριμένο πελάτη.

Σε περίπτωση που το ποσό της σχηματισμένης πρόβλεψης είναι μικρότερο από το ποσό της απαίτησης, για το οποίο αυτή χαρακτηρίζεται σαν ανεπίδεκτη εισπράξεως, τότε το ακάλυπτο ποσό μεταφέρεται στη χρέωση του λογαριασμού 81.02.06 “Ζημίες από ανεπίδεκτες εισπράξεως απαιτήσεις” με πίστωση του λογαριασμού της ανεπίδεκτης απαίτησης, δηλαδή του λογαριασμού 30.97. Να σημειώσουμε ακόμα ότι εάν σε προηγούμενες χρήσεις δεν είχε σχηματιστεί πρόβλεψη, ολόκληρο το ποσό της ζημίας από τη μη εισπράξη της απαίτησης θα καταχωρηθεί στη χρέωση του λογαριασμού 81.02.06 “Ζημίες από ανεπίδεκτες εισπράξεως απαιτήσεις” με πίστωση του λογαριασμού της ανεπίδεκτης απαίτησης.

8.2.3. Εισπραξη αποσβεσμένων απαιτήσεων και μη χρησιμοποίηση σχηματισμένων προβλέψεων.

Στην περίπτωση που κάποιος πελάτης, έχει κριθεί από την επιχείρηση ως ανεπίδεκτος εισπράξεως και έχει γίνει η διαγραφή του, εξοφλήσει ένα μέρος ή ολόκληρο το ποσό της υποχρέωσής του, η επιχείρηση πρέπει να μεταφέρει το ποσό αυτό στα αποτελέσματα χρήσης και συγκεκριμένα στον λογαριασμό 82.01.03 “Εισπράξεις αποσβεσμένων απαιτήσεων”. Επίσης, αν σε κάποια χρήση εκτιμηθεί ότι, μετά από εξέταση των νέων δεδομένων που έχουν δημιουργηθεί, για κάποιον επισφαλή πελάτη είχε σχηματιστεί στο παρελθόν πρόβλεψη μεγαλύτερη από την πιθανή απώλεια, το επιπλέον ποσό της πρόβλεψης μεταφέρεται στον 84.00 «έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων».

8.2.4. Παράδειγμα σχηματισμού προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις και συναφή θέματα με τις προβλέψεις.

Για την καλύτερη κατανόηση των πιο πάνω θεμάτων που σχετίζονται με τις προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις έστω για την «ΚΡΟΝΟΣ» Α.Ε. τα εξής δεδομένα :

Τέλος χρήσης 1990

1. Ο πελάτης 30.00.06 «Δ.Δήμου» που οφείλει δρχ. 1.000.000 χαρακτηρίζεται επισφαλής με πιθανή ζημία δρχ. 400.000.
2. Ο πελάτης 30.00.14 «Ε.Ελευθερίου» που οφείλει δρχ. 600.000 χαρακτηρίζεται επισφαλής με πιθανή ζημία δρχ. 200.000.
3. Ο δε πελάτης 30.00.20 «Α.Ζήσης» που οφείλει δρχ. 700.000 χαρακτηρίζεται επισφαλής με πιθανή ζημία ολόκληρο το ποσό της οφειλής του.
4. Ο πελάτης 30.00.16 «Γ.Ευθυμίου» που οφείλει δρχ. 2.000.000 χαρακτηρίζεται ανεπίδεκτος είσπραξης για ολόκληρο το ποσό.
5. Ο επισφαλής πελάτης 30.97.08 «Σ.Δρόσος» δρχ. 800.000 για τον οποίο είχε σχηματιστεί πρόβλεψη δρχ. 500.000 χαρακτηρίζεται ανεπίδεκτος είσπραξης για ολόκληρο το ποσό της οφειλής.

Διάρκεια χρήσης 1991

6. Εισπράττει από τον ανεπίδεκτο είσπραξης πελάτη Γ.Ευθυμίου δρχ. 1.000.000.
7. Εισπράττει για οριστικό διακανονισμό από τους επισφαλείς πελάτες Δ.Δήμου δρχ. 700.000 και Ε.Ελευθερίου δρχ. 250.000

Τέλος χρήσης 1991

8. Ο επισφαλής πελάτης 30.97.45 «Κ.Μαρούλης» δρχ. 1.500.000 για τον οποίο είχε σχηματιστεί πρόβλεψη δρχ. 1.000.000 χαρακτηρίζεται ανεπίδεκτος είσπραξης για το ποσό των δρχ. 1.200.000.
9. Ο επισφαλής πελάτης 30.97.35 «Λ.Ξενικάκης» δρχ. 3.000.000 για τον οποίο είχε σχηματιστεί πρόβλεψη δρχ. 2.000.000, μετά από εξέταση του φακέλου του εκτιμάται ότι η πιθανή απώλεια θα ανέλθει σε δρχ. 1.500.000

Εγγραφές τέλους χρήσης 1990 :

1-2-3			
30 Πελάτες			2.300.000
30.97 Πελάτες επισφαλείς		<u>2.300.000</u>	
30.97.06 Δ.Δήμου		1.000.000	
30.97.14 Ε.Ελευθερίου		600.000	
30.97.20 Α.Ζήσης		<u>700.000</u>	
30 Πελάτες			2.300.000
30.00 Πελάτες εσωτερικού		<u>2.300.000</u>	
30.00.06 Δ.Δήμου		1.000.000	
30.00.14 Ε.Ελευθερίου		600.000	
30.00.20 Α.Ζήσης		<u>700.000</u>	

Χαρακτηρισμός πελατών ως επισφαλούς είσπραξης

Do		
83 Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους		1.300.000
83.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>1.300.000</u>	
83.11.00 Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες	<u>1.300.000</u>	
44 Προβλέψεις		1.300.000
44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>1.300.000</u>	
44.11.06 Δ.Δήμου	400.000	
44.11.14 Ε.Ελευθερίου	200.000	
44.11.20 Α.Ζήσης	<u>700.000</u>	
Σχηματισμός πρόβλεψης για επισφαλείς πελάτες		
4		
81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		1.999.999
81.02 Έκτακτες ζημίες	<u>1.999.999</u>	
81.02.06 Ζημίες από ανεπίδεκτες εισπράξεως απαιτήσεις	<u>1.999.999</u>	
30 Πελάτες		1.999.999
30.00 Πελάτες εσωτερικού	<u>1.999.999</u>	
30.00.16 Γ.Ευθυμίου	<u>1.999.999</u>	
Ζημία από ανεπίδεκτο εισπραξής πελάτη		
5		
44 Προβλέψεις		500.000
44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>500.000</u>	
44.11.00 Προβλ. για απόσβεση επισφαλών πελατών	<u>500.000</u>	
44.11.00.08 Σ.Δρόσος	<u>500.000</u>	
81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		299.999
81.02 Έκτακτες ζημίες	<u>299.999</u>	
81.02.06 Ζημίες από ανεπίδ. Εισπρ. απαιτήσεις	<u>299.999</u>	
30 Πελάτες		799.999
30.97 Πελάτες επισφαλείς	<u>799.999</u>	
30.97.08 Σ.Δρόσος	<u>799.999</u>	
Ζημία από χαρακτηρισμό επισφαλούς πελάτη Σ.Δρόσου ως ανεπίδεκτου εισπραξής.		
Εγγραφές κατά τη διάρκεια της χρήσης 1991 :		
6		
38 Χρηματικά διαθέσιμα		1.000.000
38.00 Ταμείο	<u>1.000.000</u>	
30 Πελάτες		1
30.97 Πελάτες επισφαλείς	<u>1</u>	
30.97.16 Γ.Ευθυμίου	<u>1</u>	
82 Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων		999.999
82.01 Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>999.999</u>	
82.01.03 Εισπράξεις αποσβεσμένων απαιτήσεων	<u>999.999</u>	
Είσπραξη από αποσβεσμένο πελάτη Γ.Ευθυμίου		

7			
38 Χρηματικά διαθέσιμα			700.000
38.00 Ταμείο	<u>700.000</u>		
44 Προβλέψεις			400.000
44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>400.000</u>		
44.11.00 Προβλ. για απόσβεση επισφαλών πελατών	<u>400.000</u>		
44.11.00.06 Δ.Δήμου	<u>400.000</u>		
30 Πελάτες			1.000.000
30.97 Πελάτες επισφαλείς	<u>1.000.000</u>		
30.97.06 Δ.Δήμου	<u>1.000.000</u>		
82 Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων			100.000
82.01 Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>100.000</u>		
82.01.03 Εισπράξεις αποσβεσμένων απαιτήσεων	<u>100.000</u>		
Είσπραξη για οριστικό διακανονισμό από Επισφαλή πελάτη πελάτη Δ.Δήμου.			
Do			
38 Χρηματικά διαθέσιμα			250.000
38.00 Ταμείο	<u>250.000</u>		
44 Προβλέψεις			200.000
44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>200.000</u>		
44.11.00 Προβλ. για απόσβεση επισφαλών πελατών	<u>200.000</u>		
44.11.00.14 Ε.Ελευθερίου	<u>200.000</u>		
81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα			150.000
81.02 Έκτακτες ζημίες	<u>150.000</u>		
81.02.06 Ζημίες από ανεπίδ. Εισπρ. απαιτήσεις	<u>150.000</u>		
30 Πελάτες			600.000
30.97 Πελάτες επισφαλείς	<u>600.000</u>		
30.97.14 Ε.Ελευθερίου	<u>600.000</u>		
Είσπραξη για οριστικό διακανονισμό από Επισφαλή πελάτη πελάτη Ε.Ευθυμίου.			

Εγγραφές τέλους χρήσης 1991 :

8			
44 Προβλέψεις			1.000.000
44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>1.000.000</u>		
44.11.00 Προβλ. για απόσβεση επισφαλών πελατών	<u>1.000.000</u>		
44.11.00.14 Κ.Μαρούλης	<u>1.000.000</u>		
81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα			499.999
81.02 Έκτακτες ζημίες	<u>499.999</u>		
81.02.06 Ζημίες από ανεπίδ. Εισπρ. απαιτήσεις	<u>499.999</u>		
30 Πελάτες			1.499.999
30.97 Πελάτες επισφαλείς	<u>1.499.999</u>		
30.97.14 Κ.Μαρούλης	<u>1.499.999</u>		
Χαρακτηρισμός επισφαλούς πελάτη Κ.Μαρούλη ως ανεπίδεκτου είσπραξης			

9

44 Προβλέψεις		500.000
44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>500.000</u>	
44.11.00 Προβλ. για απόσβεση επισφαλών πελατών	<u>500.000</u>	
44.11.00.35 Λ.Ξενικάκης	<u>500.000</u>	
84 Εσοδα από προβλέψεις προηγ. Χρήσεων		<u>500.000</u>
84.00 Εσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων	<u>500.000</u>	
84.00.11 Από προβλέψεις για επισφ. Απαιτήσεις	<u>500.000</u>	
Προσαρμογή πρόβλεψης για πιθανή απώλεια από επισφαλή πελάτη Λ.Ξενικάκη		

Παρατηρήσεις :

Όλες οι πιο πάνω εγγραφές διενεργήθηκαν σύμφωνα με τα όσα ίσχυαν μέχρι την 29/6/92, δηλαδή πριν την εφαρμογή του νόμου 2065/92 με τον οποίο για πρώτη φορά επιτρέπεται ο σχηματισμός προβλέψεων για επισφαλείς πελάτες, όχι για συγκεκριμένους πελάτες, αλλά για το σύνολο των πελατών και οι οποίες κάτω υπό ορισμένες προϋποθέσεις αναγνωρίζονται για έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα.

Συνεπώς ο λογαριασμός 44.11 «Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις» αναλύεται σε τριτοβάθμιους για την παρακολούθηση των σχηματισμένων προβλέψεων για καθένα επισφαλή πελάτη χωριστά, χωρίς να επιτρέπεται ο συμψηφισμός της ακάλυπτης ζημίας από έναν επισφαλή πελάτη με την αχρησιμοποίητη πρόβλεψη άλλου επισφαλή πελάτη, επειδή αφορά συγκεκριμένους πελάτες και όχι το σύνολο των απαιτήσεων ή πιστωτικών πωλήσεων.

Στις εγγραφές 4, 5 και 6 οι επισφαλείς πελάτες πιστώθηκαν με ένα ποσό μικρότερο κατά 1 δρχ. από το υπόλοιπο του λογαριασμού του καθενός επισφαλή πελάτη. Η παρουσίαση της απαίτησης στη χρέωση του αναλυτικού λογαριασμού π.χ. 30.00.16 με χρεωστικό υπόλοιπο 1 δραχμής αποτρέπει τη διαγραφή της και συμβάλλει στον άμεσο εντοπισμό της απαίτησης στη σπάνια περίπτωση που ο πελάτης, μετά την πάροδο των ετών, θελήσει να εξοφλήσει την οφειλή του.

Η πρόβλεψη (πιθανή ζημία) για επισφαλείς απαιτήσεις που καταχωρούνται στον 83.11 δεν αναγνωρίζονταν ως εκπεστέες από τα ακαθάριστα έσοδα της χρήσης, επειδή κατά το χρόνο της σύνταξης του ισολογισμού, δεν ήταν βεβαία και εκκαθαρισμένη, και κατά συνέπεια στη δήλωση φόρου εισοδήματος δηλωνόταν ως «Λογιστική διαφορά». Έπρεπε, δηλαδή η απαίτηση να καταστεί πράγματι επισφαλής με την έννοια του όρου σύμφωνα με τη φορολογική νομολογία, δηλαδή «να καταστεί σφόδρα απίθανη η είσπραξή της», και να διαγραφεί « δι' οριστικής εγγραφής» από το ενεργητικό του ισολογισμού με επιβάρυνση των αποτελεσμάτων χρήσης, για να αναγνωριστεί η έκπτωσή της από το φορολογητέο εισόδημα (άρθρο 35 § 1 περ. στ' του Ν.Δ. 3323/1955). Όταν δε σε μία από τις επόμενες χρήσεις η απαίτηση κρινόταν ως ανεπίδεκτη είσπραξης, τότε η επιχείρηση αποκτούσε το δικαίωμα να την εκπέσει από τα ακαθάριστα έσοδα για τον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος. Για έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα γινόταν δεκτό το ποσό της οριστικής απώλειας από συγκεκριμένο πελάτη, το οποίο ήταν καταχωρημένο είτε στο λογαριασμό 81.02.06 εφόσον ο πελάτης χαρακτηριζόταν εξαρχής ως ανεπίδεκτος είσπραξης, είτε

στο λογαριασμό 81.02.06 και συμπληρωματικά στον λογαριασμό π.χ. 44.11.00.14 «Κ.Μαρούλης» όπως στην εγγραφή 8, στην περίπτωση που ο πελάτης που χαρακτηρίζεται ως ανεπίδεκτος εισπραξης είχε χαρακτηριστεί σε προηγούμενη χρήση ως επισφαλής και είχε σχηματιστεί σχετική πρόβλεψη για την πιθανή απώλεια.για ένα μόνο μέρος της οφειλής του πελάτη.

Από τις 30/6/92 και μετά, η πιο πάνω πρόβλεψη (83.11.00) αναγνωρίζεται φορολογικά υπό προϋποθέσεις όπως αναπτύσσουμε στην επόμενη παράγραφο.

8.3. Η απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων με βάση τη φορολογική νομοθεσία

Η απόσβεση των επισφαλών απαιτήσεων απασχόλησε αρκετά την φορολογική νομοθεσία. Συγκεκριμένα ορίζει όλα τα σχετικά με την αναγνώριση των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα, τα ακαθάριστα έσοδα και το ποσοστό επί των οποίων υπολογίζονται οι προβλέψεις καθώς και το ανώτατο όριο σχηματισμού των προβλέψεων.

Σύμφωνα, λοιπόν με το άρθρο 35, παράγραφος 1, περίπτωση στ' του Ν.Δ.3323/1955, οι προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις δεν αναγνωρίζονται προς έκπτωση από το φορολογητέο εισόδημα της οικονομικής μονάδας. Συγκεκριμένα, ο νόμος όριζε ότι εκπίπτουν από το ακαθάριστο εισόδημα της επιχείρησης «οι δι' οριστικών εγγραφών αποσβέσεις επισφαλών απαιτήσεων». Έπρεπε δηλαδή να γίνει διαγραφή της επισφαλούς απαίτησης με οριστική εγγραφή, με την οποία θα πιστωνόταν ο λογαριασμός της απαίτησης με το ποσό της ζημίας και θα επιβαρυνόταν κάποιος λογαριασμός των αποτελεσμάτων χρήσεως.

Το άρθρο 10, παράγραφος 12 του Ν.2065/1992, που αντικατέστησε το άρθρο 35 του Ν.Δ.3323/1955, ορίζει ότι από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης εκπίπτουν «τα ποσά των προβλέψεων για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων». Επίσης ορίζει ότι η πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις υπολογίζεται σε ποσοστό 1% επί της αναγραφόμενης στα τιμολόγια πώλησης ή παροχής υπηρεσιών αξίας, αφού προηγουμένως αφαιρεθούν οι επιστροφές ή οι εκπτώσεις που προκύπτουν από τα βιβλία. Για τον υπολογισμό της πρόβλεψης δεν λαμβάνονται υπόψη οι χονδρικές πωλήσεις για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί τιμολόγιο πώλησης, καθώς και τα έσοδα από λιανικές πωλήσεις ή παροχή υπηρεσιών προς ιδιώτες. Επιπλέον δεν λαμβάνονται υπόψη τα έσοδα που έχουν πραγματοποιηθεί από πωλήσεις ή παροχή υπηρεσιών προς το δημόσιο ή τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, λόγω της φερεγγυότητας των πελατών αυτών. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας, με τον οποίο επιβαρύνονται οι πωλήσεις ή οι υπηρεσίες, επειδή δεν αποτελεί ακαθάριστο έσοδο της επιχείρησης, δεν πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στην αξία των τιμολογίων επί της οποίας υπολογίζεται η πρόβλεψη.

Για κάθε διαχειριστική χρήση, το ποσό της πρόβλεψης δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50% του συνολικού χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού "Πελάτες", όπως αυτός εμφανίζεται στην απογραφή τέλους χρήσεως. Στην περίπτωση αυτή, από το λογαριασμό "Πελάτες" πρέπει να αφαιρεθούν οι απαιτήσεις κατά του Δημοσίου και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

Τέλος, αναφέρεται ότι η διενέργεια της πρόβλεψης μέχρι του ποσοστού 1% είναι προαιρετική.

Με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 31, του Ν.2214/94 αντικαταστάθηκε η περίπτωση θ' της παραγράφου 1, του άρθρου 35 του Ν.Δ.3323/55 σχετικά με την έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων της πρόβλεψης για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων. Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις το ποσοστό με το οποίο υπολογίζεται η πρόβλεψη μειώνεται από 1% σε 0,5%. Το ποσοστό αυτό υπολογίζεται επί της αναγραφόμενης αξίας στα τιμολόγια πώλησης ή παροχής υπηρεσιών που έχουν εκδοθεί αποκλειστικά προς επιτηδευματίες. Από τα ακαθάριστα έσοδα αφαιρούνται : α) οι επιστροφές ή εκπτώσεις β) η αξία των πωλήσεων ή παροχής υπηρεσιών προς το δημόσιο, δήμους και κοινότητες, δημόσιες επιχειρήσεις, οργανισμούς ή επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου γ) τα ποσά του ειδικού φόρου κατανάλωσης πετρελαιοειδών, του φόρου κατανάλωσης καπνού και των λοιπών ειδικών φόρων που εμπεριέχονται στην τιμή πώλησης.

Όπως αναφέρει και το άρθρο 10 του Ν.2065/92, το ύψος των σχηματισθεισών προβλέψεων για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων δεν μπορεί να υπερβεί το 50% του χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού "Πελάτες", και κατά συνέπεια η επιχείρηση δεν μπορεί να σχηματίσει επιπλέον πρόβλεψη σε κάποια χρήση όπου έχει καλυφθεί το παραπάνω. Εάν σε μια χρήση μειωθεί το χρεωστικό υπόλοιπο των πελατών, η επιχείρηση θα πρέπει να μεταφέρει στα αποτελέσματα χρήσεως το επιπλέον ποσό των σχηματισθεισών προβλέψεων για να φορολογηθεί.

Τέλος, με τις διατάξεις αυτές προβλέπεται, όπως και με τις προϊσχύουσες διατάξεις, ότι πέρα της ανωτέρω πρόβλεψης, ουδέν άλλο ποσό αναγνωρίζεται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων.

Η μεταβατική διάταξη του άρθρου 14, παράγραφος 3, του Ν.2459/97 αντικατέστησε ορισμένες διατάξεις των προηγούμενων νόμων. Η διάταξη αυτή ορίζει ότι τα ποσά των προβλέψεων για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων εκπίπτουν ως γενικά έξοδα διαχείρισης. Το ποσό της πρόβλεψης αυτής υπολογίζεται σε ποσοστό 0,5% επί της αναγραφόμενης στα τιμολόγια πώλησης ή παροχής υπηρεσιών αξίας προς επιτηδευματίες. Ομοίως, υπολογίζεται πρόβλεψη σε ποσοστό 1% επί της αναγραφόμενης στις αποδείξεις λιανικής πώλησης αξίας, η οποία προκύπτει από λιανικές πωλήσεις με πίστωση διαρκών καταναλωτικών αγαθών. Το ποσό των παραπάνω προβλέψεων για κάθε διαχειριστική χρήση συναθροιζόμενο με το ποσό της πρόβλεψης των προηγούμενων χρήσεων, δεν μπορεί να υπερβεί το 35% του χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού "Πελάτες", όπως αυτό εμφανίζεται στην απογραφή τέλους χρήσεως.

Να σημειωθεί ακόμα η υποχρέωση της επιχείρησης να γνωστοποιεί στον πελάτη, για τον οποίο δεν αποδεικνύεται ένδικα η επισφάλειά του και εφόσον το ποσό της επισφαλούς απαίτησης υπερβαίνει τις 200.000δρχ., ότι διέγραψε το ποσό της απαίτησής του, προκειμένου να είναι δυνατή η επαλήθευση από τα βιβλία του διαγραφέντος πελάτη.

Τέλος καταγράφουμε την άποψη του κ. Θ.Γρηγοράκου ότι αφού οι προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών πελατών υπολογίζονται επί των πωλήσεων της χρήσης, αυτομάτως καθίστανται προβλέψεις εκμεταλλεύσεως και πρέπει να σχηματίζονται με χρέωση του λογαριασμού 68.09 και όχι του λογαριασμού 83 "Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους" και του δευτεροβάθμιού του 83.11 "Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις" όπως εσφαλμένα υπέδειξε το Υπ. Οικονομικών με την Ερμηνευτική Εγκύκλιό του επί του Ν.2065/1962. Επίσης αναφέρει ότι οι πωλήσεις κάθε χρήσεως αντιπροσωπεύουν κατεξοχήν οργανικά έσοδα και καταχωρούνται στους οικείους λογαριασμούς της

ομάδας 7, οι οποίοι μεταφέρονται στο τέλος της χρήσης στο λογαριασμό Γενικής Εκμεταλλεύσεως για να συσχετισθούν με τα οργανικά έξοδα και να προσδιορισθεί το οργανικό αποτέλεσμα. Με τις πωλήσεις επί πιστώσει αυξάνεται ο κύκλος εργασιών και τα αντίστοιχα έσοδα, αλλά συγχρόνως αυξάνονται και οι κίνδυνοι ζημιών από επισφάλειες πελατών, συνεπώς οι ζημιές αυτές προϋπολογιζόμενες με τη μορφή προβλέψεως, πρέπει να συσχετισθούν και να επιβαρύνουν τα έσοδα από τις πωλήσεις επί πιστώσει, από τις οποίες προήλθαν και όχι να μεταφέρονται απευθείας στα αποτελέσματα χρήσεως.

8.4. Ακαθάριστα έσοδα επί των οποίων υπολογίζονται οι προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις

Όπως αναφέρεται και στις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου η πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις υπολογίζεται σε ποσοστό 0,5% επί της αναγραφόμενης αξίας στα τιμολόγια πώλησης ή παροχής υπηρεσιών που έχουν εκδοθεί αποκλειστικά σε επιτηδευματίες.

Από τη συνολική αξία των τιμολογίων αφαιρούνται :

- Οι εκπτώσεις & οι επιστροφές πωλήσεων που έχουν πραγματοποιηθεί μέσα στη χρήση.
- Οι πωλήσεις ή η παροχή υπηρεσιών που έχουν πραγματοποιηθεί προς το δημόσιο, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς κοινής ωφέλειας, λόγω φερεγγυότητας αυτών.
- Ο ειδικός φόρος κατανάλωσης πετρελαιοειδών, ο φόρος κατανάλωσης καπνού και οι λοιποί φόροι που εμπεριέχονται στην τιμή πώλησης.
- Οι λιανικές πωλήσεις ή παροχή υπηρεσιών προς ιδιώτες έστω και εάν είναι επί πιστώσει.
- Οι λιανικές πωλήσεις ή παροχή υπηρεσιών προς ιδιώτες για τις οποίες έχει εκδοθεί τιμολόγιο πώλησης ή παροχής.
- Οι χονδρικές πωλήσεις για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί τιμολόγιο πώλησης ή παροχής υπηρεσιών (π.χ. πώληση αυτοκινήτου με συμβόλαιο).
- Ο φόρος προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.), ο οποίος αναγράφεται στα τιμολόγια πώλησης ή παροχής υπηρεσιών, επειδή δεν θεωρείται έσοδο της επιχείρησης.

Για να μπορέσει η επιχείρηση να υπολογίσει την αξία των τιμολογίων επί της οποίας θα σχηματίσει πρόβλεψη, θα πρέπει να έχει δημιουργήσει τους κατάλληλους υπολογαριασμούς του λογαριασμού 70 "Πωλήσεις εμπορευμάτων".

Για παράδειγμα για την κάλυψη των αναγκών μιας επιχείρησης θα μπορούσε ο λογαριασμός των πωλήσεων να αναπτυχθεί ως εξής :

- 70.00 Πωλήσεις εσωτερικού
 - 70.00.00 Πωλήσεις εσωτερικού χονδρικές
 - 70.00.01 Πωλήσεις εσωτερικού λιανικές
 - 70.00.02 Πωλήσεις εσωτερικού λιανικές καταναλωτικών αγαθών
 - 70.01 Πωλήσεις εξωτερικού
 - 70.01.00 Πωλήσεις εξωτερικού χονδρικές
 - 70.01.01 Πωλήσεις εξωτερικού λιανικές
 - 70.01.02 Πωλήσεις εξωτερικού λιανικές καταναλωτικών αγαθών
 - 70.02 Πωλήσεις προς το Ελληνικό Δημόσιο
 - 70.03 Πωλήσεις προς Ν.Π.Δ.Δ. και Δημόσιες Επιχειρήσεις
 - 70.95 Επιστροφές πωλήσεων
 - 70.98 Εκπτώσεις πωλήσεων

Για τις επιχειρήσεις που τηρούν πρόσθετα βιβλία, τους ελεύθερους επαγγελματίες και τις επιχειρήσεις ενοικιάσεως αυτοκινήτων το Υπουργείο Οικονομικών με την εγκύκλιο 1018050/Π.Ο.Λ.1042/8-2-93 ορίζει ότι για τις υπηρεσίες που παρέχουν σε επιτηδευματίες και εκδίδουν Αποδείξεις Παροχής Υπηρεσιών, σύμφωνα με τον Κ.Β.Σ., μπορούν να σχηματίσουν πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις. Το ποσοστό της πρόβλεψης αυτής είναι 1% επί των παρεχόμενων υπηρεσιών προς επιτηδευματίες. Απαραίτητη προϋπόθεση σ' αυτήν την περίπτωση είναι να προκύπτουν από τα βιβλία της επιχείρησης οι παρεχόμενες υπηρεσίες προς επιτηδευματίες (χονδρικές) οι οποίες λαμβάνονται υπόψη και προς ιδιώτες (λιανικές) οι οποίες δεν λαμβάνονται υπόψη για το σχηματισμό της πρόβλεψης.

Τέλος να σημειώσουμε ότι η διενέργεια πρόβλεψης έως το ποσοστό 0,5% είναι προαιρετική. Δίνεται, δηλαδή, η δυνατότητα στις επιχειρήσεις είτε να μη σχηματίσουν καθόλου πρόβλεψη, είτε να σχηματίσουν πρόβλεψη άνω του ποσοστού αυτού, εάν το κρίνουν σκόπιμο. Στη δεύτερη περίπτωση, όμως, το επιπλέον ποσό της πρόβλεψης δεν θα εκπέσει από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης.

8.5. Ανώτατο όριο σχηματισμού πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις

Το ύψος της σχηματιζόμενης σε κάθε χρήση πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις συναθροιζόμενο με το Π.Υ. του λογαριασμού 44.11 "Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις", δεν πρέπει να υπερβαίνει το 35% του χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού "Πελάτες".

Εφόσον αναφέρεται ρητά από το νόμο ότι λαμβάνεται υπόψη μόνο το χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού "Πελάτες", η επιχείρηση δεν μπορεί να συμπεριλάβει κανέναν άλλον λογαριασμό απαιτήσεων, όπως π.χ. Γραμμάτια εισπρακτέα.

Σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε επιχείρησης ο λογαριασμός 30 "Πελάτες" μπορεί να περιλαμβάνει τους παρακάτω υπολογαριασμούς :

- 30.00 Πελάτες εσωτερικού
- 30.00.00 Επιτηδευματίες
- 30.00.01 Ιδιώτες
- 30.00.02 Ιδιώτες καταναλωτικών αγαθών
- 30.01 Πελάτες εξωτερικού
- 30.01.00 Επιτηδευματίες
- 30.01.01 Ιδιώτες
- 30.01.02 Ιδιώτες καταναλωτικών αγαθών
- 30.02 Ελληνικό Δημόσιο
- 30.03 Ν.Π.Δ.Δ. και Δημόσιες επιχειρήσεις
- 30.97 Πελάτες επισφαλείς
- 30.98 Ελληνικό Δημόσιο - Λογαριασμός επίδικων απαιτήσεων
- 30.99 Λοιποί Πελάτες - Λογαριασμός επίδικων απαιτήσεων

Από τους παραπάνω λογαριασμούς η επιχείρηση θα πρέπει να έχει αφαιρέσει τις επιστροφές και τις εκπτώσεις προς τους πελάτες της.

Για να προκύψει το χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού "Πελάτες" βάσει του οποίου θα σχηματιστεί πρόβλεψη, θα πρέπει από το σύνολο των παραπάνω υπολογαριασμών να αφαιρεθούν οι απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και των δημοσίων επιχειρήσεων καθώς επίσης και οι πελάτες ιδιώτες.

8.6. Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις από λιανικές πωλήσεις διαρκών καταναλωτικών αγαθών

Η διάταξη του άρθρου 31, παράγραφος 1, περίπτωση θ' του Ν.2238/1994, συμπληρώνοντας τον Ν.2214/94 και όπως ισχύει με το άρθρο 14, παράγραφος 3 του Ν.2459/1997, αναγνωρίζει και πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις από λιανικές πωλήσεις διαρκών καταναλωτικών αγαθών. Η διάταξη αυτή ισχύει για τους ισολογισμούς που κλείνουν με 31-12-96 και ύστερα. Η πρόβλεψη αυτή υπολογίζεται σε ποσοστό 1% επί της αναγραφόμενης αξίας στις αποδείξεις λιανικής πώλησης για τα διαρκή καταναλωτικά αγαθά που πωλήθηκαν επί πιστώσει. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι στις αποδείξεις αυτές να αναγράφεται το είδος, η ποσότητα και η αξία του συγκεκριμένου αγαθού.

Οι επιχειρήσεις που ασχολούνται με χονδρικές και λιανικές πωλήσεις, κατά τη διενέργεια προβλέσεων για επισφαλείς απαιτήσεις θα πρέπει να υπολογίσουν το 0,5% των χονδρικών τους πωλήσεων και το 1% των λιανικών πωλήσεων διαρκών καταναλωτικών αγαθών. Το σύνολο δε των πωλήσεων αυτών δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 35% του χρεωστικού υπολοίπου των πελατών.

Τα διαρκή καταναλωτικά αγαθά είναι όσα αναφέρονται περιοριστικά στους κωδικούς 501-503, 521-528 και 721-726 της έρευνας οικογενειακών προϋπολογισμών των ετών 1993-1994 της Ε.Σ.Υ.Ε., δηλαδή τα εξής :

Κωδικός Ε.Σ.Υ.Ε.	Είδος αγαθού	Κωδικός Ε.Ο.Κ.
501	Έπιπλα ξύλινα και μεταλλικά	41011
502	Φωτιστικά και είδη διακόσμησης	41011
503	Καλύμματα δαπέδου	41012
521	Κουζίνες ηλεκτρικές	43014
522	Πλυντήρια ρούχων, στεγνωτήρια, σιδερωτήρια	43012
523	Ψυγεία και καταψύκτες	43011
524	Πλυντήρια πιάτων	43013
525	Συσκευές θέρμανσης χώρου ή νερού	43015
526	Ηλεκτρικές σκούπες και παρκετέζες	43016
527	Ραπτομηχανές και ηλεκτρομηχανές	43017
528	Λοιπές οικιακές συσκευές	43018
721	Ραδιόφωνα, κασετόφωνα, στερεοφωνικά συγκ/τα	71013
722	Τηλεοράσεις, βίντεο	71012
723	Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και εκτυπωτές	71022
724	Ηλεκτρονικά παιχνίδια, συσκευές τηλεφώνου, κλπ.	71013
725	Φωτογραφικές και κινηματογραφικές μηχανές	71021
726	Μουσικά όργανα	71022

8.7. Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις από πωλήσεις μέσω αντιπροσώπου

Για τις επιχειρήσεις που πραγματοποιούσαν πωλήσεις μέσω αντιπροσώπου υπήρχε κενό όσον αφορά τη διενέργεια πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις. Συγκεκριμένα ο νόμος δεν διευκρίνιζε ποιος είχε το δικαίωμα σχηματισμού πρόβλεψης, ο εντολέας (αντιπροσωπευόμενος) ή ο αντιπρόσωπος.

Στην ερμηνευτική εγκύκλιο του Ν.2214/94 διευκρινίζεται ότι για τις επιχειρήσεις που πραγματοποιούν πωλήσεις μέσω αντιπροσώπων, στους οποίους στέλνουν τα εμπορεύματά τους με Δελτία Αποστολής και στη συνέχεια εκδίδονται εκκαθαρίσεις, το δικαίωμα διενέργειας πρόβλεψης επισφαλών απαιτήσεων το έχει ο αντιπρόσωπος. Αυτό δικαιολογείται από το γεγονός ότι δεν εκδίδεται τιμολόγιο πώλησης από τον εντολέα αλλά από τον αντιπρόσωπο και από το γεγονός ότι ο αντιπρόσωπος είναι αυτός που συναλλάσσεται με τους πελάτες και έχει να αντιμετωπίσει τον κίνδυνο μη εξόφλησης των υποχρεώσεών τους.

Αργότερα, με την απόφαση 17450/1996 του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών δόθηκε μια διαφορετική λύση για το ποιος τελικά έχει το δικαίωμα διενέργειας πρόβλεψης μεταξύ εντολέα και αντιπροσώπου. Συγκεκριμένα η απόφαση ορίζει ότι : «Σε περίπτωση που απαίτηση από πώληση αγαθών μέσω αντιπροσώπου είναι επισφαλής, δικαίωμα σχηματισμού πρόβλεψης με σκοπό να αναγνωριστεί προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα το νόμιμο ποσοστό, σύμφωνα με το άρθρο 31 παρ.1 περ.θ' του Ν.2238/1994, έχει ο εντολέας (αντιπροσωπευόμενος), αφού πρόκειται για δική του επισφαλή απαίτηση και όχι ο αντιπρόσωπος που εξέδωσε το τιμολόγιο πώλησης, του οποίου η απαίτηση από τέτοιου είδους πώληση, συνίσταται μόνο στο ποσό της προμήθειας που συμφώνησε με τον εντολέα. Το ποσό της πρόβλεψης στην περίπτωση αυτή, θα υπολογιστεί σε ποσοστό 0,5% επί της αξίας που αναγράφεται στην εκκαθάριση, του άρθρου 12 παρ.7 του Κ.Β.Σ., χωρίς το γεγονός αυτό να προσκρούει στη διάταξη του άρθρου 31 παρ.1, περ.θ' του Ν.2238/94 (που ορίζει να υπολογίζεται στην αξία που αναγράφεται στο τιμολόγιο πώλησης) δεδομένου ότι αυτή πρέπει να ερμηνευθεί σε συνδυασμό με εκείνη του άρθρου 12 παρ.7 του Κ.Β.Σ., όπου ρητά ορίζεται ότι η εκκαθάριση στις περιπτώσεις πωλήσεων για λογαριασμό τρίτου, υποκαθιστά το στοιχείο πώλησης που έπρεπε να εκδώσει ο εντολέας (δηλαδή τιμολόγιο πώλησης)».

Παρατηρούμε ότι στην παραπάνω απόφαση δίνεται το δικαίωμα σχηματισμού πρόβλεψης στον εντολέα αφού στην πραγματικότητα πρόκειται για δική του επισφάλεια. Η απαίτηση του αντιπροσώπου από αυτές τις πωλήσεις περιορίζεται στο ποσό της προμήθειάς του. Για τον υπολογισμό του ποσού της πρόβλεψης χρησιμοποιείται η αξία που αναγράφεται στις εκκαθαρίσεις αφού ο Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων αναφέρει ξεκάθαρα ότι σ'αυτές τις περιπτώσεις η εκκαθάριση υποκαθιστά το τιμολόγιο πώλησης που θα έπρεπε να εκδώσει ο εντολέας.

8.8. Παράδειγμα εφαρμογής σχηματισμού προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις

Η επιχείρηση «ΧΙΩΝ» Α.Ε για τα έτη 1994-1997 παρουσίαζε τα παρακάτω υπόλοιπα στους λογαριασμούς πωλήσεων και πελατών της :

	<u>1994</u>	<u>1995</u>	<u>1996</u>	<u>1997</u>
70 Πωλήσεις εμπορευμάτων	920.000.000	830.000.000	840.000.000	950.000.000
70.00.00 Πωλήσεις εσωτερικού χονδρικές	835.000.000	785.000.000	800.000.000	870.000.000
70.00.01 Πωλήσεις εσωτερικού λιανικές	150.000.000	120.000.000	115.000.000	130.000.000
70.02 Πωλήσεις προς το Ελληνικό Δημόσιο	30.000.000	50.000.000	25.000.000	40.000.000
70.95 Επιστροφές πωλήσεων *	25.000.000	40.000.000	35.000.000	30.000.000
70.98 Εκπτώσεις πωλήσεων *	70.000.000	85.000.000	65.000.000	60.000.000
30 Πελάτες	34.000.000	41.500.000	37.000.000	28.000.000
30.00.00 Επιτηδευματίες	23.000.000	27.500.000	24.700.000	17.700.000
30.00.01 Ιδιώτες	2.000.000	3.000.000	5.000.000	4.500.000
30.97 Επισφαλείς πελάτες	2.000.000	2.500.000	3.300.000	2.300.000
30.02 Ελληνικό Δημόσιο	7.000.000	8.500.000	2.000.000	3.500.000
Αποσβέσεις Αν. Είσπρ. Πελατών	-----	200.000	700.000	1.000.000

* Οι επιστροφές και οι εκπτώσεις αφορούν μόνο τις χονδρικές πωλήσεις

Το Π.Υ. του 44.11.00 "Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες" την 1/1/94 είναι 4.000.000.

Στη συνέχεια ακολουθούν ο υπολογισμός του ανωτάτου ορίου των προβλέψεων για κάθε χρήση και οι σχετικές λογιστικές εγγραφές.

31/12/94

Υπολογισμός ακαθάριστων εσόδων για τον υπολογισμό των προβλέψεων

70 Πωλήσεις εμπορευμάτων	920.000.000
Μείον : 70.00.01 Πωλήσεις εσωτερικού λιανικές	150.000.000
Μείον : 70.02 Πωλήσεις προς το Ελληνικό Δημόσιο	30.000.000
ΥΠΟΛΟΙΠΟ	740.000.000

Ενδεχόμενη πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις :

$$740.000.000 \times 0,5\% = 3.700.000$$

Ανώτατο όριο προβλέψεων :

30 Πελάτες	34.000.000
Μείον : 30.00.01 Ιδιώτες	2.000.000
Μείον : 30.02 Ελληνικό Δημόσιο	7.000.000
ΥΠΟΛΟΙΠΟ	25.000.000

35% Χ.Υ. "Πελατών" : $25.000.000 \times 35\% = 8.750.000$

Π.Υ. 44.11.00 "Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες" : 4.000.000 1/1/94

Περιθώριο για πρόβλεψη : $8.750.000 - 4.000.000 = 4.750.000$

Επειδή $4.750.000 > 3.700.000$

Σχηματίζεται πρόβλεψη δρχ. 3.700.000. Το Π.Υ. του 44.11.00 γίνεται **7.700.000**

31/12/95

Υπολογισμός ακαθάριστων εσόδων για τον υπολογισμό των προβλέψεων

70 Πωλήσεις	830.000.000
Μείον : 70.00.01 Πωλήσεις εσωτερικού λιανικές	120.000.000
Μείον : 70.02 Πωλήσεις προς το Ελληνικό Δημόσιο	<u>50.000.000</u>
ΥΠΟΛΟΙΠΟ	660.000.000

Ενδεχόμενη πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις :

$660.000.000 \times 0,5\% = 3.300.000$

Ανώτατο όριο προβλέψεων

30 Πελάτες	43.750.000
Μείον : 30.00.01 Ιδιώτες	3.000.000
Μείον : 30.02 Ελληνικό Δημόσιο	<u>8.500.000</u>
ΥΠΟΛΟΙΠΟ	30.000.000

35% Χ.Υ. "Πελατών" : $30.000.000 \times 35\% = 10.500.000$

Π.Υ. 44.11.00 "Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες": 7.700.000 Π.Υ. 01/01/95

Μείον	<u>200.000</u>	Απόσβεση Α.Ε.Π.
	7.500.000	

Περιθώριο για πρόβλεψη : $10.500.000 - 7.500.000 = 3.000.000$

Επειδή $3.000.000 < 3.300.000$

Σχηματίζεται πρόβλεψη δρχ. 3.000.000. Το Π.Υ. του 44.11.00 γίνεται **10.500.000**

31/12/96

Υπολογισμός ακαθάριστων εσόδων για τον υπολογισμό των προβλέψεων

70 Πωλήσεις εμπορευμάτων	840.000.000
Μείον : 70.00.01 Πωλήσεις εσωτερικού λιανικές	115.000.000
Μείον : 70.02 Πωλήσεις προς το Ελληνικό Δημόσιο	<u>25.000.000</u>
ΥΠΟΛΟΙΠΟ	700.000.000

Ενδεχόμενη πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις :

$700.000.000 \times 0,5\% = 3.700.000.000$

Ανώτατο όριο προβλέψεων

30 Πελάτες	37.000.000
Μείον : 30.00.01 Ιδιώτες	5.000.000
Μείον : 30.02 Ελληνικό Δημόσιο	2.000.000
ΥΠΟΛΟΙΠΟ	<u>30.000.000</u>

35% Χ.Υ. “Πελατών” : $28.000.000 \times 35\% = 9.800.000$

Π.Υ. 44.11.00 “Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες” : 10.500.000 Π.Υ. 01/01/96
 Μείον 700.000 Απόσβεση Α.Ε.Π.
 9.800.000

Περιθώριο για πρόβλεψη : $9.800.000 - 9.800.000 = 0$

Δεν σχηματίζεται πρόβλεψη. Το Π.Υ. του 44.11.00 γίνεται **9.800.000**

31/12/97

Υπολογισμός ακαθάριστων εσόδων για τον υπολογισμό των προβλέψεων

70 Πωλήσεις	950.000.000
Μείον : 70.00.01 Πωλήσεις εσωτερικού λιανικής	130.000.000
Μείον : 70.02 Πωλήσεις προς το Ελληνικό Δημόσιο	40.000.000
ΥΠΟΛΟΙΠΟ	<u>780.000.000</u>

Ενδεχόμενη πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις :
 $780.000.000 \times 0,5\% = 3.900.000$

Ανώτατο όριο προβλέψεων

30 Πελάτες	28.000.000
Μείον : 30.00.01 Ιδιώτες	4.500.000
Μείον : 30.02 Ελληνικό Δημόσιο	3.500.000
ΥΠΟΛΟΙΠΟ	<u>20.000.000</u>

35% Χ.Υ. “Πελατών” : $20.000.000 \times 35\% = 7.000.000$

Π.Υ. 44.11 “Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις” : 9.800.000 Π.Υ. 01/01/97
 Μείον 1.000.000 Απόσβεση Α.Ε.Π.
 8.800.000

Επειδή $7.000.000 < 8.800.000$ δεν υπάρχει περιθώριο για πρόβλεψη. Αντιθέτως θα πρέπει να μειωθεί το Π.Υ. 44.11.00 μέχρι τα 7.000.000, θα γίνει δηλαδή μεταφορά 1.800.000 δρχ. στο λογ. 84.00 “ Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων ”.

Λογιστικές εγγραφές :

_____ 31/12/94 _____	
83 Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	3.700.000
83.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>3.700.000</u>
83.11.00 Προβλέψεις επισφαλείς πελάτες	<u>3.700.000</u>
44 Προβλέψεις	3.700.000
44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>3.700.000</u>
44.11.00 Προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών πελατών	<u>3.700.000</u>
Σχηματισμός πρόβλεψης για απόσβεση επισφαλών πελατών	
_____ 31/12/95 _____	
83 Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	3.000.000
83.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>3.000.000</u>
83.11.00 Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες	<u>3.000.000</u>
44 Προβλέψεις	3.000.000
44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>3.000.000</u>
44.11.00 Προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών πελατών	<u>3.000.000</u>
Σχηματισμός πρόβλεψης για απόσβεση Επισφαλών πελατών.	
_____ 31/12/96 _____	
Δεν γίνεται πρόβλεψη	
_____ 31/12/97 _____	
44 Προβλέψεις	1.800.000
44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>1.800.000</u>
44.11.00 Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες	<u>1.800.000</u>
84 Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων	1.800.000
84.00 Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων	<u>1.800.000</u>
84.00.11 Από προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>1.800.000</u>
Προσαρμογή προβλέψεων	

8.9. Παράδειγμα Εφαρμογής Απόσβεσης Επισφαλών Απαιτήσεων

Το λογιστήριο της επιχείρησης «ΚΑΡΝΙΚΑ» ΑΒΕΕ έχει να αντιμετωπίσει τα παρακάτω λογιστικά γεγονότα κατά τη διάρκεια της χρήσης του έτους 1997 :

1. Ο πελάτης Σωτηρίου Κ. που όφειλε 900.000δρχ. στην επιχείρηση και την προηγούμενη χρήση είχε χαρακτηριστεί ως ανεπίδεκτος είσπραξης και εμφανίζεται από τότε στα βιβλία της επιχείρησης με 1 δρχ., ήρθε στις 10/9/97 και πλήρωσε ποσό ίσο με 900.000δρχ.
2. Στις 3/10/97 ο πελάτης Νίκου Ν. που όφειλε 600.000δρχ και είχε χαρακτηριστεί στην προηγούμενη χρήση σαν επισφαλής είσπραξέως, απεβίωσε χωρίς να αφήσει κανένα περιουσιακό στοιχείο και χωρίς κληρονόμους για να αναλάβουν την πληρωμή των υποχρεώσεών του.
3. Την 15/10/97 ο λογιστής αποφασίζει να χαρακτηρίσει τον πελάτη Π.Παναγόπουλο σαν επισφαλής είσπραξέως αφού διαπιστώνει ότι πτώχευσε χωρίς να αφήσει κανένα περιουσιακό στοιχείο. Την 31/12/97 ο λογιστής έχοντας στα χέρια του και την δικαστική απόφαση για την πτώχευση του Π.Παναγόπουλου αποφάσισε να τον χαρακτηρίσει ως ανεπίδεκτο είσπραξης και να μεταφέρει το ποσό της οφειλής του στις έκτακτες ζημίες της χρήσεως. Ο πελάτης χρωστάει 500.000δρχ.
4. Επίσης την 31/12/97 ο λογιστής παρατηρεί ότι ο πελάτης Γ.Γεωργίου έχει σταματήσει τις πληρωμές για έξι μήνες ενώ υπάρχει συμφωνία να πληρώνει κάθε μήνα. Ο Γ.Γεωργίου χρωστάει συνολικά στην επιχείρηση 1.500.000δρχ. και χαρακτηρίζεται ως επισφαλής είσπραξέως πελάτης.

Ο λογιστής, στις 31/12/97, διενεργεί τις νόμιμες προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων.

Τα υπόλοιπα των λογαριασμών που είναι απαραίτητα για τη διενέργεια των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις της 31/12/97 έχουν ως εξής :

30 Πελάτες	67.000.000
30.00 Πελάτες εσωτερικού	57.750.000
30.00.00 Επιτηδευματίες	47.750.000
30.00.01 Ιδιώτες	<u>10.000.000</u>
30.02 Ελληνικό Δημόσιο	7.000.000
30.97 Πελάτες Επισφαλείς	2.250.000
70 Πωλήσεις Εμπορευμάτων	835.000.000
70.00 Πωλήσεις εσωτερικού	805.000.000
70.00.00 Πωλήσεις εσωτερικού χονδρικές	770.000.000
70.00.01 Πωλήσεις εσωτερικού λιανικές	<u>35.000.000</u>
70.02 Πωλήσεις προς το Ελληνικό Δημόσιο	50.000.000
70.95 Επιστροφές πωλήσεων	5.000.000
70.98 Εκπτώσεις πωλήσεων	15.000.000

Τέλος το Π.Υ. του λογαριασμού 44.11 “Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις” την 31/12/96 είναι 8.480.000

Λογιστικές εγγραφές :

_____ 10/09/97 _____		
38 Χρηματικά διαθέσιμα		900.000
38.00 Ταμείο	<u>900.000</u>	
30 Πελάτες		1
30.97 Πελάτες επισφαλείς	<u>1</u>	
30.97.03 Κ.Σωτηρίου	<u>1</u>	
82 Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων		899.999
82.01 Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>899.999</u>	
82.01.03 Εισπράξεις αποσβεσμένων απαιτήσεων	<u>899.999</u>	
Είσπραξη από αποσβεσμένο πελάτη Κ.Σωτηρίου		
_____ 3/10/97 _____		
44 Προβλέψεις		600.000
44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>600.000</u>	
44.11.00 Προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών πελατών	<u>600.000</u>	
30 Πελάτες		600.000
30.97 Πελάτες επισφαλείς	<u>600.000</u>	
30.97.41 Ν.Νίκου	<u>600.000</u>	
Διαγραφή ανεπίδεκτου εισπραξης πελάτη		
_____ 15/10/97 _____		
30 Πελάτες		500.000
30.97 Πελάτες επισφαλείς	<u>500.000</u>	
30.97.13 Π.Παναγόπουλος	<u>500.000</u>	
30 Πελάτες		500.000
30.00 Πελάτες εσωτερικού	<u>500.000</u>	
30.00.13 Π.Παναγόπουλος	<u>500.000</u>	
Χαρακτηρισμός πελάτη ως επισφαλή		
_____ 31/12/97 _____		
44 Προβλέψεις		499.999
44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>499.999</u>	
44.11.00 Προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών πελατών	<u>499.999</u>	
30 Πελάτες		499.999
30.97 Πελάτες επισφαλείς	<u>499.999</u>	
30.97.13 Π.Παναγόπουλος	<u>499.999</u>	
Ζημία από ανεπίδεκτο εισπραξης πελάτη		

31/12/97		
30 Πελάτες		1.500.000
30.97 Πελάτες επισφαλείς	<u>1.500.000</u>	
30.97.16 Γ.Γεωργίου	<u>1.500.000</u>	
30 Πελάτες		1.500.000
30.00 Πελάτες εσωτερικού	<u>1.500.000</u>	
30.00.16 Γ.Γεωργίου	<u>1.500.000</u>	
Χαρακτηρισμός πελάτη σαν επισφαλή εισπράξεως		

Υπολογισμός πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις

Κύκλος εργασιών χρήσεως		
70 Πωλήσεις εμπορευμάτων		835.000.000
Μείον : 70.00.01 Πωλήσεις λιανικές		35.000.000
Μείον : 70.02 Πωλήσεις προς το Ελληνικό Δημόσιο		<u>50.000.000</u>
Υπόλοιπο για σχηματισμό πρόβλεψης		750.000.000

Ενδεχόμενη πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις :

$$750.000.000 \times 0,5\% = 3.750.000$$

X.Y. "Πελατών" για να καθοριστεί το ανώτατο όριο πρόβλεψης.

30 Πελάτες		67.000.000
Μείον : 30.00.01 Ιδιώτες		10.000.000
Μείον : 30.02 Ελληνικό Δημόσιο		<u>7.000.000</u>
Υπόλοιπο		50.000.000

$$X.Y. \text{ "Πελατών"} \times 35\% = 50.000.000 \times 35\% = 17.500.000$$

$$Π.Y. 44.11.00 = 8.480.000 - 1.099.998 = 7.380.002$$

$$35\% X.Y. \text{ "Πελατών"} - Π.Y. 44.11 \text{ "Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις"} =$$

$$17.500.000 - 7.380.002 = 10.119.998$$

Οπότε υπάρχει περιθώριο να σχηματιστεί ολόκληρη η πρόβλεψη, δηλαδή 3.750.000δρχ.

31/12/97		
83 Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους		3.750.000
83.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>3.750.000</u>	
83.11.00 Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες	<u>3.750.000</u>	
44 Προβλέψεις		3.750.000
44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>3.750.000</u>	
44.11.00 Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες	<u>3.750.000</u>	
Σχηματισμός νόμιμης πρόβλεψης για απόσβεση		
Επισφαλών πελατών		

8.10. Παράδειγμα εφαρμογής των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις από πωλήσεις καταναλωτικών αγαθών

Η επιχείρηση «ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ» Α.Ε. που ασχολείται με την παραγωγή και διάθεση καταναλωτικών και μη αγαθών την 31/12/97 παρουσίαζε τα παρακάτω υπόλοιπα στους λογαριασμούς πελατών και πωλήσεων :

30 Πελάτες		45.000.000
30.00 Πελάτες εσωτερικού		40.000.000
30.00.00 Επιτηδευματίες	20.000.000	
30.00.01 Ιδιώτες	5.000.000	
30.00.02 Ιδιώτες καταναλωτικών αγαθών	<u>15.000.000</u>	
30.02 Ελληνικό Δημόσιο		5.000.000
70 Πωλήσεις εμπορευμάτων		1.160.000.000
70.00 Πωλήσεις εσωτερικού		1.195.000.000
70.00.00 Πωλήσεις εσωτερικού χονδρικές	665.000.000	
70.00.01 Πωλήσεις εσωτερικού λιανικές	180.000.000	
70.00.02 Πωλήσεις εσωτερικού λιανικές καταναλωτικών αγαθών	350.000.000	
70.02 Πωλήσεις προς το Ελληνικό Δημόσιο		30.000.000
70.95 Επιστροφές πωλήσεων		(20.000.000) *
70.98 Εκπτώσεις πωλήσεων		(45.000.000) *
44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις		5.000.000

* Οι επιστροφές και οι εκπτώσεις αφορούν μόνο τις χονδρικές πωλήσεις

Ο λογιστής χρησιμοποιώντας τα παραπάνω υπόλοιπα υπολογίζει την πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις.

Υπολογισμός ακαθάριστων εσόδων από χονδρικές πωλήσεις :

70 Πωλήσεις εμπορευμάτων	1.160.000.000
Μείον : 70.00.01 Πωλήσεις εσωτερικού λιανικές	180.000.000
Μείον : 70.00.02 Πωλήσεις εσωτερικού λιανικές κατα/κών αγαθών	350.000.000
Μείον : 70.02 Πωλήσεις προς το Ελληνικό Δημόσιο	<u>30.000.000</u>
Υπόλοιπο για σχηματισμό πρόβλεψης	600.000.000

Ενδεχόμενη πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις :

$$600.000.000 \times 0,5\% = 3.000.000$$

Υπολογισμός ακαθάριστων εσόδων από λιανικές πωλήσεις καταναλωτικών αγαθών

70.00.02 “Πωλήσεις εσωτερικού λιανικές καταναλωτικών αγαθών” : 350.000.000

Ενδεχόμενη πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις :

$$350.000.000 \times 1\% = 3.500.000$$

Συνολική ενδεχόμενη πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις :

$$3.000.000 + 3.500.000 = 6.500.000$$

Χ.Υ. “Πελατών” για να καθορισθεί το ανώτατο όριο της πρόβλεψης

30 Πελάτες	45.000.000
Μείον : 30.00.01 Ιδιώτες	5.000.000
Μείον : 30.02 Ελληνικό Δημόσιο	5.000.000
Υπόλοιπο	<u>35.000.000</u>

$$35\% \text{ ΧΥ “Πελατών”} : 35.000.000 \times 35\% = 12.250.000$$

$$\text{Π.Υ. 44.11 “Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις”} : 5.000.000$$

$$\text{Περιθώριο για πρόβλεψη} : 12.250.000 - 5.000.000 = 7.250.000$$

Επειδή $6.500.000 < 7.250.000$, υπάρχει περιθώριο να σχηματιστεί ολόκληρη η πρόβλεψη δηλαδή 6.500.000δρχ.

Εγγραφή πρόβλεψης 31/12/97

_____ 31/12/97 _____	
83 Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	6.500.000
83.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>6.500.000</u>
83.11.00 Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες	<u>6.500.000</u>
44 Προβλέψεις	6.500.000
44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις	<u>6.500.000</u>
44.11.00 Προβλέψεις για απόσβεση επισφαλών πελατών	<u>6.500.000</u>
Σχηματισμός πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις	
600.000.000 x 0,5%	
350.000.000 x 1%	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΛΟΙΠΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

9.1. Σχηματισμός και χρησιμοποίηση των προβλέψεων για εξαιρετικούς κινδύνους, έκτακτα έξοδα και έξοδα προηγούμενων χρήσεων

Οι λοιπές προβλέψεις περιλαμβάνουν τις προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα, τις προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων και τις λοιπές έκτακτες προβλέψεις.

Οι προβλέψεις αυτές σχηματίζονται, κατά το κλείσιμο του ισολογισμού, για να παρουσιάσουν ενδεχόμενα ζημιογόνα γεγονότα που προκαλούνται από έκτακτους κινδύνους που εμφανίστηκαν στην κλειόμενη χρήση, αφορούν αυτήν ή προηγούμενες χρήσεις που δεν έχουν ακόμη οριστικοποιηθεί.

Ο σχηματισμός των λοιπών προβλέψεων διενεργείται με χρέωση των λογαριασμών 83.12 “Προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα”, 83.13 “Προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων” και 83.98 “Λοιπές έκτακτες προβλέψεις” και με πίστωση αντίστοιχα των λογαριασμών 44.12 “Προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα”, 44.13 “Προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων” και 44.98 “Λοιπές έκτακτες προβλέψεις”.

Όταν σε επόμενες χρήσεις πραγματοποιηθούν τα έκτακτα έξοδα ή ζημίες για τα οποία έχουν σχηματιστεί προβλέψεις τότε ολόκληρο το ποσό του πραγματοποιημένου εξόδου καταχωρείται στην χρέωση των υπολογαριασμών των λογαριασμών 81 “Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα” και 82 “Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων”.

Αν η σχηματισμένη πρόβλεψη είναι μικρότερη ή ίση του πραγματοποιημένου εξόδου τότε μεταφέρεται ολόκληρη στην πίστωση του λογαριασμού 84.01 “Έσοδα από χρησιμοποιημένες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων για έκτακτους κινδύνους” και ειδικότερα στην πίστωση των λογαριασμών 84.01.12 “Από προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα”, 84.01.13 “Από προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων” και 84.01.98 “Από λοιπές έκτακτες προβλέψεις”.

Στην περίπτωση που η σχηματισμένη πρόβλεψη είναι μεγαλύτερη από το έξοδο που πραγματοποιήθηκε, το επιπλέον ποσό της πρόβλεψης μεταφέρεται από τους λογαριασμούς 44.12 “Προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα”, 44.13 “Προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων” και 44.98 “Λοιπές έκτακτες προβλέψεις” στην πίστωση του λογαριασμού 84.00 “Έσοδα από χρησιμοποιητές προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων” και συγκεκριμένα στους λογαριασμούς 84.00.12 “Από προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα”, 84.00.13 “Από προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων” και 84.00.98 “Από λοιπές έκτακτες προβλέψεις”.

9.2. Παράδειγμα εφαρμογής προβλέψεων για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα

Αυτοκίνητο της εταιρείας μας αφού ξέφυγε από την πορεία του προκάλεσε ζημιές σε εγκαταστάσεις της εταιρείας «ΖΗΤΑ» Α.Ε. Η «ΖΗΤΑ» Α.Ε. ήγειρε δικαστική αγωγή εναντίον της εταιρείας μας και διεκδικεί 10.000.000δρχ. για ζημιές που προκλήθηκαν. Στις 31/12/98 η διοίκηση της επιχείρησης αφού συμβουλευτήκε και τον νομικό σύμβουλο αποφάσισε να διενεργήσει πρόβλεψη για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα με το ποσό των 8.000.000δρχ. Τελικά στις 10/8/99 το δικαστήριο δικάωσε την «ΖΗΤΑ» Α.Ε. για το ποσό των 5.000.000δρχ. Η επιχείρηση κατέβαλε αμέσως τη χρηματική αποζημίωση.

31/12/98		
83	Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	8.000.000
83.12	Προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα	<u>8.000.000</u>
83.12.00	Προβλέψεις για προκληθείσες ζημιές σε εγκαταστάσεις τρίτου	<u>8.000.000</u>
44	Προβλέψεις	8.000.000
44.12	Προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα	<u>8.000.000</u>
44.12.00	Προβλέψεις για προκληθείσες ζημιές σε εγκαταστάσεις τρίτου	<u>8.000.000</u>
Σχηματισμός πρόβλεψης για εξαιρετικούς κινδύνους		
10/08/99		
81	Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα	5.000.000
81.00	Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	<u>5.000.000</u>
81.00.99	Λοιπά έκτακτα και ανόργανα έξοδα	<u>5.000.000</u>
81.00.99.00	Έξοδα για προκληθείσες ζημιές σε εγκαταστάσεις τρίτου	<u>5.000.000</u>
38	Χρηματικά διαθέσιμα	5.000.000
38.00	Ταμείο	<u>5.000.000</u>
Καταβολή αποζημίωσης για προκληθείσες ζημιές στην «ΖΗΤΑ» Α.Ε.		
10/08/99		
44	Προβλέψεις	8.000.000
44.12	Προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα	<u>8.000.000</u>
44.12.00	Προβλέψεις για προκληθείσες ζημιές σε εγκαταστάσεις τρίτου	<u>8.000.000</u>
84	Έσοδα από προβλέψεις προηγ. χρήσεων	8.000.000
84.00	Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων	<u>3.000.000</u>
84.00.12	Από προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα	<u>3.000.000</u>
84.00.12.00	Από προβλέψεις για προκληθείσες ζημιές σε εγκαταστάσεις τρίτου	<u>3.000.000</u>

84.01 Έσοδα από χρησιμοποιημένες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων για έκτακτους κινδύνους	<u>5.000.000</u>
84.01.12 Από προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα	<u>5.000.000</u>
84.01.12.00 Από προβλέψεις για προκληθείσες ζημιές σε εγκαταστάσεις τρίτου	<u>5.000.000</u>
Μεταφορά του λ. 44.12 στο λ/σμό 84	

9.3. Παράδειγμα εφαρμογής προβλέψεων για έξοδα προηγούμενων χρήσεων

Κατά τη χρήση 1996, το μεταφορικό γραφείο «ΜΩΡΕΑΣ» Ο.Ε. είχε αναλάβει την μεταφορά ορισμένων προϊόντων της επιχείρησης «ΓΑΛΑΞΙΑΣ» Α.Ε.. Μέσα στη χρήση 1997 η μεταφορική εταιρεία διεκδικεί μέσω δικαστικής αγωγής επιπλέον αμοιβές αξίας 2.800.000δρχ. Την 31/12/97 ο λογιστής της επιχείρησης «ΓΑΛΑΞΙΑΣ» Α.Ε. λαμβάνοντας υπόψη και τη γνώμη του νομικού συμβούλου της επιχείρησης, διενεργεί πρόβλεψη για το ποσό των 2.500.000δρχ.

Στις 10/3/98 εκδικάζεται η υπόθεση και η επιχείρηση υποχρεώνεται να καταβάλλει στο μεταφορικό γραφείο «ΜΩΡΕΑΣ» Ο.Ε. το ποσό των 2.100.000δρχ. Η καταβολή γίνεται την ίδια μέρα.

Λογιστικές εγγραφές :

_____ 31/12/97 _____	
83 Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	2.500.000
83.13 Προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>2.500.000</u>
83.13.00 Προβλέψεις για έξοδα μεταφορών	<u>2.500.000</u>
44 Προβλέψεις	2.500.000
44.13 Προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>2.500.000</u>
44.13.00 Προβλέψεις για έξοδα μεταφορών	<u>2.500.000</u>
44.13.00.00 «ΜΩΡΕΑΣ» Ο.Ε.	<u>2.500.000</u>
Σχηματισμός πρόβλεψης για έξοδα μεταφορών	
_____ 10/03/98 _____	
82 Έξοδα και Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	2.100.000
82.00 Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	2.100.000
82.00.64 Διάφορα έξοδα	<u>2.100.000</u>
82.00.64.00 Έξοδα μεταφορών	<u>2.100.000</u>
38 Χρηματικά Διαθέσιμα	2.100.000
38.00 Ταμείο	<u>2.100.000</u>
Καταβολή αποζημίωσης στο μεταφορικό γραφείο «ΜΩΡΕΑΣ» Ο.Ε.	

10/03/98	
44 Προβλέψεις	2.500.000
44.13 Προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>2.500.000</u>
44.13.00 Προβλέψεις για έξοδα μεταφορών	<u>2.500.000</u>
44.13.00.00 «ΜΩΡΕΑΣ» Α.Ε.	<u>2.500.000</u>
84 Έσοδα από προβλέψεις προηγ. χρήσεων	2.500.000
84.00 Έσοδα από αχρησιμοποίητες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων	400.000
84.00.13 Από προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>400.000</u>
84.00.13.00 Από προβλέψεις για έξοδα μεταφορών	<u>400.000</u>
84.01 Έσοδα από χρησιμοποιημένες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων για έκτ. κινδύνους	<u>2.100.000</u>
84.01.13 Από προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>2.100.000</u>
84.01.13.00 Από προβλέψεις για έξοδα μεταφορών	<u>2.100.000</u>
Μεταφορά του λογαριασμού 44.13	

9.4. Παράδειγμα εφαρμογής λοιπών έκτακτων προβλέψεων

Μετά από εργατικό ατύχημα που συνέβη στην επιχείρηση «ΦΥΣΗ» ΑΒΕΕ κατά το έτος 1997, εκκρεμεί δικαστική αγωγή εναντίον της επιχείρησης με την οποία οι συγγενείς του αποβιώσαντος εργαζομένου διεκδικούν 25.000.000δρχ. Ο νομικός σύμβουλος της επιχείρησης υποστηρίζει ότι η απόφαση του δικαστηρίου θα δικαιώσει τους συγγενείς του θύματος για ποσό ίσο με 20.000.000δρχ. Ο λογιστής διενεργεί στις 31/12/97 την αντίστοιχη πρόβλεψη για το ποσό αυτό.

Στις 28/6/98 με δικαστική απόφαση δικαιώνονται οι συγγενείς για ολόκληρο το ποσό των 25.000.000δρχ. το οποίο και τους καταβάλλεται από την επιχείρηση.

31/12/97	
83 Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	20.000.000
83.98 Λοιπές έκτακτες προβλέψεις	<u>20.000.000</u>
83.98.00 Πρόβλεψη για αποζημίωση κληρο- νόμων αποβιώσαντος εργάτη	<u>20.000.000</u>
44 Προβλέψεις	20.000.000
44.98 Λοιπές έκτακτες προβλέψεις	<u>20.000.000</u>
44.98.00 Πρόβλεψη για αποζημίωση κληρο- νόμων αποβιώσαντος εργάτη	<u>20.000.000</u>
Σχηματισμοί πρόβλεψης για αποζημίωση συγγενών αποβιώσαντος εργάτη σε εργατικό ατύχημα	

28/06/98		
81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		25.000.000
81.00 Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	<u>25.000.000</u>	
81.00.99 Λοιπά έκτακτα και ανόργανα έξοδα	<u>25.000.000</u>	
81.00.99.00 Αποζημίωση κληρονόμων αποβιώσαντος εργάτη	<u>25.000.000</u>	
38 Χρηματικά Διαθέσιμα		25.000.000
38.00 Ταμείο	<u>25.000.000</u>	
Καταβολή αποζημίωσης στους κληρονόμους αποβιώσαντος εργάτη		
28/06/98		
44 Προβλέψεις		20.000.000
44.98 Λοιπές έκτακτες προβλέψεις	<u>20.000.000</u>	
44.98.00 Πρόβλεψη για αποζημίωση κληρο- νόμων αποβιώσαντος εργάτη	<u>20.000.000</u>	
84 Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων		20.000.000
84.01 Έσοδα από χρησιμοποιημένες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων για έκτακτους κινδύνους	<u>20.000.000</u>	
84.01.98 Από λοιπές έκτακτες προβλέψεις	<u>20.000.000</u>	
84.01.98.00 Από πρόβλεψη για αποζημίωση κληρονόμων αποβιώσαντος εργάτη	<u>20.000.000</u>	
Μεταφορά του λογαριασμού 44.98 στον λογαριασμό 84.01		

Παρατήρηση : Αν το εργατικό ατύχημα είχε συμβεί το 1996 και η δικαστική αγωγή εκκρεμούσε την 31/12/97, τότε οι εγγραφές θα ήταν οι ίδιες και με τα ίδια ποσά με εξαίρεση τη δεύτερη που θα είχε ως εξής :

28/06/98		
82 Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων		25.000.000
82.00 Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>25.000.000</u>	
82.00.99 Λοιπά έξοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>25.000.000</u>	
82.00.99.00 Αποζημιώσεις εργατικών ατυχημάτων	<u>25.000.000</u>	
38 Χρηματικά Διαθέσιμα		25.000.000
38.00 Ταμείο	<u>25.000.000</u>	
Καταβολή αποζημίωσης στους κληρονόμους αποβιώσαντος εργάτη		

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

10.1. Η αποτίμηση των απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα

Πολλές επιχειρήσεις εκτός από τις εγχώριες συναλλαγές τους, έχουν και συναλλαγές με το εξωτερικό. Από τις συναλλαγές αυτές δημιουργούνται απαιτήσεις και υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα. Οι επιχειρήσεις δημιουργούν αντίστοιχους λογαριασμούς απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα για την καταχώρηση αυτών των συναλλαγών η οποία γίνεται με βάση την επίσημη τρέχουσα τιμή την ημέρα εκείνη. Σαν επίσημη τιμή λαμβάνεται η τιμή του ξένου νομίσματος, του δελτίου της Τράπεζας Ελλάδος. Κατά την είσπραξη των απαιτήσεων σε ξένο νόμισμα ή την πληρωμή υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα, προκύπτουν συναλλαγματικές διαφορές οι οποίες εξαρτώνται από τις διακυμάνσεις των νομισμάτων.

Το Ε.Γ.Α.Σ. διακρίνει τις συναλλαγματικές διαφορές σε δύο κατηγορίες :

- Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήση παγίων στοιχείων
- Συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων

Οι πρώτες αφορούν συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν κατά την αποτίμηση πιστώσεων ή δανείων που χρησιμοποιήθηκαν αποκλειστικά για την απόκτηση παγίων περιουσιακών στοιχείων και εξετάζονται αναλυτικά στο κεφάλαιο 11. Οι δεύτερες αφορούν συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από την αποτίμηση των απαιτήσεων σε ξένο νόμισμα και των λοιπών υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα, εκτός των υποχρεώσεων από πιστώσεις και δάνεια που χρησιμοποιήθηκαν αποκλειστικά για την απόκτηση παγίων στοιχείων, και αποτελούν αντικείμενο του κεφαλαίου αυτού.

Το Ε.Γ.Α.Σ. για την αποτίμηση των απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα και την τακτοποίηση των συναλλαγματικών διαφορών που προκύπτουν από αυτή στην παράγραφο 2.3.2 ορίζει τα εξής :

«1. Οι λογαριασμοί των απαιτήσεων και των υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα, οι λογαριασμοί των γραμματίων ή συναλλαγματικών (εισπρακτέων και πληρωτέων) σε ξένο νόμισμα, καθώς και τα τυχόν διαθέσιμα σε ξένο νόμισμα, κατά το κλείσιμο του ισολογισμού, αποτιμούνται με βάση την επίσημη τιμή του ξένου νομίσματος της ημέρας κλεισίματος του ισολογισμού, η οποία προκύπτει από σχετικό δελτίο της Τράπεζας της Ελλάδος.

2. Οι απαιτήσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται και τα γραμμάτια εισπρακτέα, αποτιμούνται στην τιμή αγοράς του ξένου νομίσματος.

3. Οι υποχρεώσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται και τα γραμμάτια πληρωτέα, αποτιμούνται στην τιμή πώλησεως του ξένου νομίσματος».

Ο εμπορικός Νόμος 2190/1920 στο άρθρο 43, παράγραφος 8, περίπτωση β' παραπέμπει στην ίδια διάταξη του Ε.Γ.Α.Σ. Συγκεκριμένα αναφέρει ότι :

«Οι απαιτήσεις και οι υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα, καθώς και τα τυχόν διαθέσιμα σε ξένο νόμισμα, εμφανίζονται στον ισολογισμό με το ποσό των δραχμών που προκύπτει από τη μετατροπή του κάθε ξένου νομίσματος με βάση την επίσημη τιμή του κατά την ημέρα κλεισίματος του ισολογισμού».

Τα ίδια προβλέπει και ο Κ.Β.Σ. στο άρθρο 28, παράγραφος 6 :

«Οι απαιτήσεις, οι υποχρεώσεις, τα διαθέσιμα και τα λοιπά περιουσιακά στοιχεία που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα, οπουδήποτε και αν βρίσκονται όλα αυτά τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης, αποτιμώνται σε δραχμές με το ποσό που προκύπτει από τη μετατροπή του ξένου νομίσματος :

α) με βάση την επίσημη τιμή του κατά την ημέρα της απογραφής, για τις απαιτήσεις, τις υποχρεώσεις και τα διαθέσιμα, και

β) με βάση την επίσημη τιμή του κατά την ημέρα κτήσης (αγοράς ή ιδιοκατασκευής ή παραγωγής) των χρεογράφων και τίτλων γενικά, των στοιχείων του πάγιου ενεργητικού, εκτός των μακροπρόθεσμων απαιτήσεων και των αποθεμάτων αγαθών γενικά».

Το Ε.Γ.Α.Σ., ο Ν.2190/1920 και ο Κ.Β.Σ. διακρίνουν τις απαιτήσεις και υποχρεώσεις με βάση το χρόνο λήξης ως εξής :

α) Σε βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις και υποχρεώσεις που η προθεσμία εξόφλησης ή είσπραξής τους λήγει μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσης και

β) Σε μακροπρόθεσμες απαιτήσεις και υποχρεώσεις που η προθεσμία εξόφλησης ή είσπραξής τους λήγει μετά το τέλος της επόμενης χρήσης.

Επίσης από τις παραπάνω διατάξεις προκύπτει ότι η αποτίμηση των απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων γίνεται στην τρέχουσα επίσημη τιμή του συναλλάγματος κατά την ημέρα σύνταξης του ισολογισμού. Η αποτίμηση των λογαριασμών απαιτήσεων γίνεται στην επίσημη τιμή αγοράς του συναλλάγματος ενώ η αποτίμηση των υποχρεώσεων γίνεται στην τιμή πώλησης του συναλλάγματος.

10.2. Συναλλαγματικές διαφορές αποτίμησης βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων και υποχρεώσεων

Οι συναλλαγματικές διαφορές προκύπτουν είτε κατά την είσπραξη ή πληρωμή των απαιτήσεων ή υποχρεώσεων είτε κατά την αποτίμηση αυτών.

Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν κατά την είσπραξη ή πληρωμή των λοιπών απαιτήσεων και υποχρεώσεων καταχωρούνται απευθείας σε αποτελεσματικούς λογαριασμούς, αφού πρόκειται για πραγματοποιημένα έσοδα ή έξοδα. Συγκεκριμένα αν οι συναλλαγματικές διαφορές είναι χρεωστικές καταχωρούνται στη χρέωση του υπολογαριασμού 81.00.04 “Συναλλαγματικές Διαφορές” ενώ αν είναι πιστωτικές καταχωρούνται στην πίστωση του υπολογαριασμού 81.01.04 “Συναλλαγματικές διαφορές”.

Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν κατά την αποτίμηση των βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα καταχωρούνται σε λογαριασμό προβλέψεων επειδή πρόκειται για πιθανά έσοδα ή έξοδα και δεν μπορούν να μεταφερθούν απευθείας στα αποτελέσματα χρήσης. Ο λογαριασμός προβλέψεων είναι ο 44.14 “Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων” και αναπτύσσεται σε τριτοβάθμιους υπολογαριασμούς κατά ξένο νόμισμα.

Στο τέλος της χρήσης όταν γίνεται και η αποτίμηση των βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα μπορεί να προκύψουν χρεωστικά ή πιστωτικά υπόλοιπα στους υπολογαριασμούς του 44.14 “Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων”.

Τα χρεωστικά υπόλοιπα μεταφέρονται από τους υπολογαριασμούς του 44.14 στη χρέωση του λογαριασμού 81.00 “Έκτακτα και ανόργανα έξοδα ” και συγκεκριμένα στον υπολογαριασμό 81.00.04 “Συναλλαγματικές διαφορές”.

Τα πιστωτικά υπόλοιπα επειδή είναι πιθανά έσοδα και απαγορεύεται να μεταφερθούν στα αποτελέσματα χρήσης, παραμένουν στους υπολογαριασμούς του 44.14 και μέσα στην επόμενη χρήση (αυτά τα συγκεκριμένα υπόλοιπα) μεταφέρονται στην πίστωση του λογαριασμού 81.01 “Έκτακτα και ανόργανα έσοδα ” και συγκεκριμένα στον υπολογαριασμό 81.01.04 “Συναλλαγματικές διαφορές”.

Για τον σχηματισμό και τη χρησιμοποίηση των προβλέψεων για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων το Ε.Γ.Λ.Σ. στην παράγραφο 2.3.2 περίπτ. 4 αναφέρει τα εξής :

«Όταν προέρχονται από βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις και υποχρεώσεις παρακολουθούνται σε κατηγορίες κατά ξένο νόμισμα, ως εξής :

- Καταχωρούνται σε ιδιαίτερους υπολογαριασμούς κατά ξένο νόμισμα, που έχουν τον τίτλο “Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων και υποχρεώσεων” του λογαριασμού 44.14 “Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων”.
- Στο τέλος κάθε χρήσεως, τα υπόλοιπα των παραπάνω ειδικών υπολογαριασμών κατά ξένο νόμισμα αν είναι χρεωστικά μεταφέρονται στη χρέωση του λογαριασμού 81.00.04 “Συναλλαγματικές διαφορές”, ενώ αν είναι πιστωτικά παραμένουν και, μέσα στην επόμενη χρήση, μεταφέρονται στην πίστωση του λογαριασμού 81.01.04 “Συναλλαγματικές διαφορές”».

Επίσης ο Κ.Β.Σ. με το άρθρο 28, παράγρ. 7 εμμένει στις ίδιες απόψεις ορίζοντας ότι :

«Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν κατά την αποτίμηση σε δραχμές των απαιτήσεων και των λοιπών υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα καταχωρούνται σε ιδιαίτερους λογαριασμούς προβλέψεων κατά ξένο νόμισμα, με παραπέρα διάκριση σε προερχόμενες από βραχυπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες απαιτήσεις και υποχρεώσεις και μεταφέρονται σε αποτελεσματικούς λογαριασμούς ως εξής :

α) Όταν προέρχονται από βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις και υποχρεώσεις, τα χρεωστικά υπόλοιπα των πιο πάνω λογαριασμών προβλέψεων στο τέλος κάθε χρήσης μεταφέρονται σε αποτελεσματικό λογαριασμό της κλειόμενης χρήσης, τα δε πιστωτικά σε αποτελεσματικό λογαριασμό της επόμενης χρήσης ».

10.3. Συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση μακροπρόθεσμων απαιτήσεων και υποχρεώσεων

Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από την αποτίμηση μακροπρόθεσμων απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα, καταχωρούνται στον λογαριασμό 44.14 “Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων” ο οποίος αναπτύσσεται σε τριτοβάθμιους υπολογαριασμούς κατά ξένο νόμισμα.

Στο τέλος κάθε χρήσης, αν τα υπόλοιπα των υπολογαριασμών του 44.14 είναι :

- Χρεωστικά, μεταφέρονται στην χρέωση του λογαριασμού 81.00 “ Έκτακτα και ανόργανα έξοδα ” και συγκεκριμένα στον υπολογαριασμό του 81.00.04 “Συναλλαγματικές διαφορές”.
- Πιστωτικά, μεταφέρεται στην πίστωση του λογαριασμού 81.01 “ Έκτακτα και ανόργανα έσοδα ” και συγκεκριμένα στον 81.01.04 “Συναλλαγματικές διαφορές”, το ποσό εκείνο που αντιστοιχεί στις απαιτήσεις που εισπράχθηκαν ή τις υποχρεώσεις που πληρώθηκαν μέσα στη χρήση εφόσον δεν έχει προηγηθεί κατά την είσπραξη ή πληρωμή η μεταφορά του ποσού αυτού. Εάν έχουν προηγηθεί συμφηφισμοί των πιστωτικών υπολοίπων των υπολογαριασμών του 44.14 με χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές που προέκυψαν μέσα στη χρήση, στον λογαριασμό 81.01.04 μεταφέρεται ποσό που προσδιορίζεται κατ’αναλογία με βάση τα αρχικά πιστωτικά υπόλοιπα των υπολογαριασμών του 44.14 “Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων”. και τα μετά τους συμφηφισμούς αντίστοιχα πιστωτικά υπόλοιπα των ιδίων υπολογαριασμών.

Για τον σχηματισμό και τη χρησιμοποίηση των προβλέψεων για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση μακροπρόθεσμων απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων το Ε.Γ.Α.Σ. προβλέπει ότι οι συναλλαγματικές διαφορές :

«Όταν προέρχονται από μακροπρόθεσμες απαιτήσεις και υποχρεώσεις παρακολουθούνται σε κατηγορίες κατά ξένο νόμισμα, ως εξής :

- Καταχωρούνται σε ιδιαίτερους υπολογαριασμούς κατά ξένο νόμισμα που έχουν τον τίτλο “Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση μακροπρόθεσμων απαιτήσεων και υποχρεώσεων”, του λογαριασμού 44.14.
- Στο τέλος κάθε χρήσεως, τα χρεωστικά υπόλοιπα των παραπάνω ειδικών υπολογαριασμών κατά ξένο νόμισμα, μεταφέρονται στη χρέωση του λογαριασμού 81.00.04, από δε τα πιστωτικά υπόλοιπα των υπολογαριασμών αυτών μεταφέρεται στην πίστωση του λογαριασμού 81.01.04 το μέρος εκείνο που αντιστοιχεί στις απαιτήσεις και στις υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα που εισπράχθηκαν ή πληρώθηκαν μέσα στη χρήση, εφόσον δεν προηγήθηκε η μεταφορά του μέρους αυτού κατά την είσπραξη ή πληρωμή των σχετικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων. Σε περίπτωση που προηγήθηκαν μερικοί συμψηφισμοί των πιστωτικών υπολοίπων των υπολογαριασμών του 44.14 με χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές, το μέρος που μεταφέρεται στην πίστωση του λογαριασμού 81.01.04 προσδιορίζεται κατ’αναλογία με βάση τα αρχικά πιστωτικά υπόλοιπα και τα μετά τους συμψηφισμούς αντίστοιχα πιστωτικά υπόλοιπα των υπολογαριασμών του 44.14.

Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν κατά την είσπραξη ή πληρωμή των απαιτήσεων και υποχρεώσεων [των παραπάνω περιπτώσεων 1-3] καταχωρούνται απευθείας, οι χρεωστικές στη χρέωση του λογαριασμού 81.00.04 και οι πιστωτικές στην πίστωση του λογαριασμού 81.01.04».

Παρόμοιο χειρισμό προβλέπει και ο Κ.Β.Σ. ο οποίος στο άρθρο 28, παράγραφος 7 περίπτ. ββ αναφέρει για τις συναλλαγματικές διαφορές ότι :

«Όταν προέρχονται από μακροπρόθεσμες απαιτήσεις και υποχρεώσεις, στο τέλος κάθε χρήσης τα χρεωστικά υπόλοιπα των πιο πάνω λογαριασμών προβλέψεων μεταφέρονται σε αποτελεσματικό λογαριασμό της κλειόμενης χρήσης, από δε τα πιστωτικά υπόλοιπα αυτών μεταφέρεται σε αποτελεσματικό λογαριασμό κάθε χρήσης το μέρος εκείνο που αντιστοιχεί στις απαιτήσεις και τις υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα που εισπράχθηκαν ή πληρώθηκαν μέσα στη χρήση.

Στην περίπτωση που προηγήθηκαν μερικοί συμψηφισμοί των πιστωτικών υπολοίπων των λογαριασμών προβλέψεων με χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές, το μέρος των πιστωτικών υπολοίπων που μεταφέρεται σε αποτελεσματικό λογαριασμό κάθε χρήσης προσδιορίζεται κατ’αναλογία, με βάση τα αρχικά υπόλοιπα και τα μετά τους συμψηφισμούς αντίστοιχα πιστωτικά υπόλοιπα των πιο πάνω λογαριασμών προβλέψεων κατά ξένο νόμισμα».

Να σημειωθεί ότι το Ε.Γ.Α.Σ. δεν προβλέπει ιδιαίτερους υπολογαριασμούς του λογαριασμού 44.14 “Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων”, ξεχωριστούς για τις βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις και λοιπές υποχρεώσεις και ξεχωριστούς για τις μακροπρόθεσμες απαιτήσεις και λοιπές υποχρεώσεις. Η κάθε επιχείρηση ανάλογα με τις ανάγκες της θα δημιουργήσει τους κατάλληλους τριτοβάθμιους.

10.4. Παράδειγμα εφαρμογής προβλέψεων για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων και υποχρεώσεων

Κατά το έτος 1998 η επιχείρηση «ΕΛΦΙΚΟ» Α.Ε. πραγματοποίησε και τις πιο κάτω επί πιστώσει συναλλαγές με το εξωτερικό, οι οποίες δημιούργησαν τις βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις και υποχρεώσεις σε Ξένο Νόμισμα :

1. Στις 21-3-98 πώλησε εμπορεύματα στον S.Tomas, Καναδά, έλαβε δε για διακανονισμό γραμμάτιο εισπρακτέο αξίας \$20.000 που λήγει στις 21-1-99.
2. Στις 30-4-98 αγόρασε εμπορεύματα από τον P.Peterson, Η.Π.Α., και αποδέχτηκε γραμμάτιο πληρωτέο αξίας \$10.000, λήξης 30-1-99.
3. Στις 15-5-98 έλαβε από τον πελάτη G.Schmidt, Γερμανίας, γραμμάτιο εισπρακτέο αξίας DM 45.000, λήξης 15-3-99.
4. Στις 27-7-98 αγόρασε εμπορεύματα από τον K.Lotz , Πολωνίας, και αποδέχτηκε γραμμάτιο πληρωτέο αξίας DM 29.000, λήξης 27-4-99.

Την 31/12/98 ο λογιστής της επιχείρησης πραγματοποιεί την αποτίμηση των βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων και υποχρεώσεων που δημιουργήθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας (Ε.Γ.Α.Σ., Κ.Β.Σ., Ν.2190/20)

Κατά το έτος 1999 γίνονται οι ακόλουθες πράξεις :

1. Στις 21/1/99 εισπράχθηκαν \$20.000.
2. Στις 30/1/99 πληρώθηκαν \$10.000.
3. Στις 15/3/99 εισπράχθηκαν DM 45.000.
4. Στις 27/4/99 πληρώθηκαν DM 29.000.

	\$		DM	
	Τιμή αγοράς	Τιμή πώλησης	Τιμή αγοράς	Τιμή πώλησης
21/03/98	287	289		
30/04/98	285	288		
15/05/98			163	165
27/07/98			162	164
31/12/98	281	282	168	169
21/01/99	277	279		
30/01/99	275	278		
15/03/99			171	173
27/04/99			168	170

Λογιστικές εγγραφές στη διάρκεια της χρήσης 1998 :

————— 21/03/98 —————		
31 Γραμμάτια Εισπρακτέα		5.740.000
31.07 Γραμμάτια σε ξένο νόμισμα στο χαρτοφυλάκιο	<u>5.740.000</u>	
31.07.00 Γραμμάτια σε \$	<u>5.740.000</u>	
31.07.00.06 S.Tomas	<u>5.740.000</u>	
70 Πωλήσεις		5.740.000
70.01 Πωλήσεις εξωτερικού	<u>5.740.000</u>	
Γραμμάτιο αξίας \$ 20.000 x 287 λήξης 21-1-99		
————— 30/04/98 —————		
20 Εμπορεύματα		2.880.000
20.01 Αγορές χρήσης	<u>2.880.000</u>	
20.01.01 Αγορές εξωτερικού	<u>2.880.000</u>	
51 Γραμμάτια Πληρωτέα		2.880.000
51.01 Γραμμάτια πληρωτέα σε ξένο νόμισμα	<u>2.880.000</u>	
51.01.00 Γραμμάτια σε \$	<u>2.880.000</u>	
51.01.00.02 P.Peterson	<u>2.880.000</u>	
Γραμμάτιο αξίας \$ 10.000 x 288 λήξης 30-1-99		
————— 15/05/98 —————		
31 Γραμμάτια Εισπρακτέα		7.335.000
31.07 Γραμμάτια σε ξένο νόμισμα στο χαρτοφυλάκιο	<u>7.335.000</u>	
31.07.01 Γραμμάτια σε DM	<u>7.335.000</u>	
31.07.01.04 G.Schmidt	<u>7.335.000</u>	
30 Πελάτες		7.335.000
30.10 Πελάτες ενδοκοινοτικοί	<u>7.335.000</u>	
30.10.01 Πελάτες σε DM	<u>7.335.000</u>	
30.10.01.04 G.Schmidt	<u>7.335.000</u>	
Γραμμάτιο αξίας DM 45.000 x 163 λήξης 15-3-99		
————— 27/07/98 —————		
20 Εμπορεύματα		4.756.000
20.01 Αγορές χρήσης	<u>4.756.000</u>	
20.01.01 Αγορές εξωτερικού	<u>4.756.000</u>	
51 Γραμμάτια Πληρωτέα		4.756.000
51.01 Γραμμάτια πληρωτέα σε ξένο νόμισμα	<u>4.756.000</u>	
51.01.01 Γραμμάτια σε DM	<u>4.756.000</u>	
51.01.01.05 L.Lotz	<u>4.756.000</u>	
Γραμμάτιο αξίας DM 29.000 x 164 λήξης 27-4-99		

Αποτίμηση της 31/12/98, λογιστικές εγγραφές που απορρέουν από αυτή και εγγραφές τακτοποίησης των συναλλαγματικών διαφορών που προκύπτουν.

Απαιτήσεις/ Υποχρεώσεις	Υπόλοιπα			Αποτίμηση		Συν/κή Διαφορά
	Ποσό	Τιμή	Αξία	Τιμή	Αξία	
\$						
Γραμμάτια Εισπρακτέα	20.000	287	5.740.000	281	5.620.000	120.000 ΧΣΔ
Γραμμάτια Πληρωτέα	10.000	288	2.880.000	282	2.820.000	60.000 ΠΣΔ
DM						
Γραμμάτια Εισπρακτέα	45.000	163	7.335.000	168	7.560.000	225.000 ΠΣΔ
Γραμμάτια Πληρωτέα	29.000	164	4.756.000	169	4.901.000	145.000 ΧΣΔ

31/12/98

44 Προβλέψεις	120.000	
44.14 Προβλέψεις για Σ.Δ. από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων	<u>120.000</u>	
44.14.00 Προβλέψεις για Σ.Δ. από αποτίμηση βραχυπρ. απαιτήσεων και λ. υποχρεώσεων σε \$	<u>120.000</u>	
31 Γραμμάτια εισπρακτέα		120.000
31.07 Γραμμάτια σε ξένο νόμισμα στο χαρτοφυλάκιο	<u>120.000</u>	
31.07.00 Γραμμάτια σε \$	<u>120.000</u>	
31.07.00.06 S.Tomas	<u>120.000</u>	
Χ.Σ.Δ. αποτιμήσεως \$ 20.000 x (287 - 281)		

31/12/98

51 Γραμμάτια Πληρωτέα	60.000	
51.01 Γραμμάτια πληρωτέα σε ξένο νόμισμα	<u>60.000</u>	
51.01.00 Γραμμάτια σε \$	<u>60.000</u>	
51.01.00.02 P.Peterson	<u>60.000</u>	
44 Προβλέψεις		60.000
44.14 Προβλέψεις για Σ.Δ. από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων	<u>60.000</u>	
44.14.00 Προβλ. για Σ.Δ. από αποτίμ. βραχ/σμων απαιτήσεων και λ. υποχρεώσεων σε \$	<u>60.000</u>	
Π.Σ.Δ. αποτίμησης \$ 10.000 x (288 - 282)		

31/12/98

31 Γραμμάτια Εισπρακτέα	225.000	
31.07 Γραμμάτια σε ξένο νόμισμα στο χαρτοφυλάκιο	<u>225.000</u>	
31.07.01 Γραμμάτια σε DM	<u>225.000</u>	
31.07.01.04 G.Schmidt	<u>225.000</u>	

44 Προβλέψεις		225.000
44.14 Προβλέψεις για Σ.Δ. από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων	<u>225.000</u>	
44.14.01 Προβλ. για Σ.Δ. από αποτίμηση βραχυπρ. απαιτήσεων και λ. υποχρεώσεων σε DM	<u>225.000</u>	
Π.Σ.Δ. αποτιμήσεως DM 45.000 x (168 - 163)		
31/12/98		
44 Προβλέψεις		145.000
44.14 Προβλέψεις για Σ.Δ. από αποτίμηση Απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων	<u>145.000</u>	
44.14.01 Προβλ. για Σ.Δ. από αποτίμηση βραχ/σμων απαιτήσεων και λ. υποχρεώσεων σε DM	<u>145.000</u>	
51 Γραμμάτια Πληρωτέα		145.000
51.01 Γραμμάτια πληρωτέα σε ξένο νόμισμα	<u>145.000</u>	
51.01.01 Γραμμάτια σε DM	<u>145.000</u>	
51.01.01.05 K.Lotz	<u>145.000</u>	
Χ.Σ.Δ. αποτιμήσεως DM 29.000 x (169 - 164)		
31/12/98		
81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		60.000
81.00 Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	<u>60.000</u>	
81.00.04 Συναλλαγματικές διαφορές	<u>60.000</u>	
44 Προβλέψεις		60.000
44.14 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων	<u>60.000</u>	
44.14.00 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση βραχυ- πρόθεσμων απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων σε \$	<u>60.000</u>	
Μεταφορά χρεωστικών συναλλαγματικών Διαφορών στον λογαριασμό 81.00.04		

Λογιστικές εγγραφές στη διάρκεια της χρήσης 1999 και εγγραφή τακτοποίησης του πιστωτικού υπολοίπου της 31/12/98 του λ. 44.14.01 “Προβλέψεις για Σ.Δ. από αποτ. βραχ. απαιτ. & λ. υποχρεώσεων σε DM”

Κατά τη διάρκεια της χρήσης του 1999 πραγματοποιούνται οι εισπράξεις και οι πληρωμές των γραμματίων με τις αντίστοιχες τιμές του συναλλάγματος τις ημέρες των συναλλαγών. Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν καταχωρούνται απευθείας σε αποτελεσματικούς λογαριασμούς. Τέλος την 31/12/99 τακτοποιείται το πιστωτικό υπόλοιπο (δρχ. 80.000) της 31/12/98 του λογ. 44.14.01 “Προβλέψεις για Σ.Δ. από αποτίμηση βραχ/σμων απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων σε DM”, με τη μεταφορά του στο λογ. 81.01.01 “Συναλλαγματικές διαφορές”.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΣΔ ΑΠΟ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΠΑΓΙΤΗΣΕΩΝ & ΛΟΙΠΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

21/01/99		
38 Χρηματικά Διαθέσιμα		5.540.000
38.00 Ταμείο	<u>5.540.000</u>	
81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		80.000
81.00 Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	<u>80.000</u>	
81.00.04 Συναλλαγματικές διαφορές	<u>80.000</u>	
31 Γραμμάτια Εισπρακτέα		5.620.000
31.07 Γραμ/τια σε Ξ.Ν. στο χαρτοφυλάκιο	<u>5.620.000</u>	
31.07.00 Γραμμάτια σε \$	<u>5.620.000</u>	
31.07.00.06 S.Tomas	<u>5.620.000</u>	
Είσπραξη \$ 20.000 x 277		
30/01/99		
51 Γραμμάτια Πληρωτέα		2.820.000
51.01 Γραμμάτια πληρωτέα σε ξένο νόμισμα	<u>2.820.000</u>	
51.01.00 Γραμμάτια σε \$	<u>2.820.000</u>	
51.01.00.02 P.Peterson	<u>2.820.000</u>	
38 Χρηματικά Διαθέσιμα		2.780.000
38.00 Ταμείο	<u>2.780.000</u>	
81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		40.000
81.01 Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	<u>40.000</u>	
81.01.04 Συναλλαγματικές διαφορές	<u>40.000</u>	
Πληρωμή \$ 10.000 x 278		
15/03/99		
38 Χρηματικά Διαθέσιμα		7.695.000
38.00 Ταμείο	<u>7.695.000</u>	
31 Γραμμάτια Εισπρακτέα		7.560.000
31.07 Γραμμάτια σε Ξ.Ν. στο χαρτοφυλάκιο	<u>7.560.000</u>	
31.07.01 Γραμμάτια σε DM	<u>7.560.000</u>	
31.07.01.04 G.Schmidt	<u>7.560.000</u>	
81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		135.000
81.01 Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	<u>135.000</u>	
81.01.04 Συναλλαγματικές διαφορές	<u>135.000</u>	
Είσπραξη DM 45.000 x 171		
27/04/99		
51 Γραμμάτια Πληρωτέα		4.901.000
51.01 Γραμμάτια πληρωτέα σε ξένο νόμισμα	<u>4.901.000</u>	
51.01.01 Γραμμάτια σε DM	<u>4.901.000</u>	
51.01.01.05 K.Lotz	<u>4.901.000</u>	
81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		29.000
81.00 Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	<u>29.000</u>	
81.00.04 Συναλλαγματικές διαφορές	<u>29.000</u>	
38 Χρηματικά διαθέσιμα		4.930.000
38.00 Ταμείο	<u>4.930.000</u>	
Πληρωμή DM : 29.000 x 170		

31/12/99

44 Προβλέψεις		80.000
44.14 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων	<u>80.000</u>	
44.14.01 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων σε DM	<u>80.000</u>	
81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		80.000
81.01 Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	<u>80.000</u>	
81.01.04 Συναλλαγματικές διαφορές	<u>80.000</u>	
Μεταφορά του πιστωτικού υπολοίπου του λογαριασμού 44.14.01 στον λογαριασμό 81.01.04		

Αναλυτικό καθολικό των λογαριασμών 44.14.00 και 44.14.01

44.14.00 Συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων σε \$

31/12/98 Σ.Δ. αποτίμησης 20.000 x (287-281)	120.000	31/12/98 Σ.Δ. αποτίμησης 10.000 x (288-282)	60.000
	<u>120.000</u>	31/12/98 Μεταφορά στον 81.00.04	<u>60.000</u>
			<u>120.000</u>

44.14.01 Συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων σε DM

31/12/98 Σ.Δ. αποτίμησης 29.000 x (169-164)	145.000	31/12/98 Σ.Δ. αποτίμησης 45.000 x (168-163)	225.000
31/12/98 Υπόλοιπο προς εξίσωση	<u>80.000</u>		<u>225.000</u>
	<u>225.000</u>		
31/12/99 Μεταφορά στον λογαριασμό 81.01.04	<u>80.000</u>	31/12/99 Υπόλοιπο σε νέο	80.000
	<u>80.000</u>		<u>80.000</u>

10.5. Παράδειγμα εφαρμογής προβλέψεων για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση μακροπρόθεσμων απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων

Η επιχείρηση «ΖΗΤΑ» ΑΕ κατά το έτος 1996 διενήργησε και τις πιο κάτω οικονομικές πράξεις :

1. Στις 15/5/96 πώλησε στην Πολωνική εταιρεία AGRO S.A. μηχάνημα «X» αντί του ποσού των \$30.000, το οποίο είναι εισπρακτέο σε τρεις ετήσιες δόσεις λήξης 15/5/97 \$20.000, 15/5/98 \$5.000 και 15/5/99 \$5.000.
2. Επίσης στις 20/9/96 έλαβε δάνειο από Ε.Τ.Β.Α. ύψους \$12.000 το οποίο πρέπει να εξοφληθεί σε τέσσερις ετήσιες δόσεις, πληρωτέες στις 20/9/97 \$6.000, 20/9/98, 20/9/99 και 20/9/2000 από \$2.000. Να σημειωθεί ότι το δάνειο δεν θα χρησιμοποιηθεί για κτήση παγίου περιουσιακού στοιχείου.

Στις 31/12/96 πραγματοποιείται η αποτίμηση των απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων στην τρέχουσα τιμή.

Στις 15/5/97 και 20/9/97 πραγματοποιούνται η είσπραξη και η πληρωμή των δόσεων.

Στις 31/12/97 πραγματοποιείται η αποτίμηση των υπολοίπων απλήρωτων δόσεων.

Οι τιμές του συναλλάγματος για τις ημερομηνίες που πραγματοποιήθηκαν συναλλαγές με το εξωτερικό ήταν :

\$	Τιμή Αγοράς	Τιμή πώλησης
15/05/96	271	272
20/09/96	269	270
31/12/96	275	276
15/05/97	277	278
20/09/97	278	279
31/12/97	281	282

	15/05/96	
18 Συμμετοχές και λοιπές μακροπρ. Απατήσεις		8.130.000
18.14 Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις σε ξένο νόμισμα		<u>8.130.000</u>
18.14.00 AGRO S.A σε \$		<u>8.130.000</u>
12 Μηχανήματα – Τ.Ε. – Λοιπός Μ.Ε.		8.130.000
12.00 Μηχάνηματα		<u>8.130.000</u>
12.00.04 Μηχάνημα «X»		<u>8.130.000</u>
\$ 30.000 x 271		

20/09/96

38 Χρηματικά διαθέσιμα		3.240.000	
38.00 Ταμείο		<u>3.240.000</u>	
45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις			3.240.000
45.12 Τράπεζες - λογαριασμοί μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα		<u>3.240.000</u>	
45.12.00 Ε.Τ.Β.Α.-Δάνειο σε \$		<u>3.240.000</u>	
\$ 12.000 x 270			

Αποτίμηση 31/12/96

Μακροπρόθεσμες Απαιτήσεις/Υποχρεώσεις	Υπόλοιπα			Αποτίμηση		Συν/κή Διαφορά
	\$	Τιμή	Αξία	Τιμή	Αξία	
AGRO S.A. Απαίτηση σε \$	30.000	271	8.130.000	275	8.250.000	120.000 Π.Σ.Δ.
Ε.Τ.Β.Α - Δάνειο σε \$	12.000	270	3.240.000	276	3.312.000	72.000 Χ.Σ.Δ.

31/12/96

18 Συμμετοχές και λοιπές μακροπρ. απαιτήσεις		120.000	
18.04 Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις σε ξένο νόμισμα		<u>120.000</u>	
18.04.00 AGRO S.A. απαίτηση σε \$		<u>120.000</u>	
44 Προβλέψεις			120.000
44.14 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων		<u>120.000</u>	
44.14.10 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση μακροπρόθεσμων απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων σε \$		<u>120.000</u>	
Π. Σ. Δ. από αποτίμηση \$ 30.000 x (275 - 271)			
44 Προβλέψεις			72.000
44.14 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων		<u>72.000</u>	
44.14.10 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση μακροπρόθεσμων απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων σε \$		<u>72.000</u>	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΣΔ ΑΠΟ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ & ΛΟΙΠΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		72.000
45.12 Τράπεζες-λογαριασμοί μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα	<u>72.000</u>	
45.12.00 Ε.Τ.Β.Α.-Δάνειο σε \$	<u>72.000</u>	
Χρεωστική Συναλλαγματική Διαφορά αποτίμησης \$ 12.000 x (276 - 270)		
	15/05/97	
38 Χρηματικά διαθέσιμα		5.540.000
38.00 Ταμείο	<u>5.540.000</u>	
18 Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις		5.500.000
18.04 Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις σε ξένο νόμισμα	<u>5.500.000</u>	
18.04.00 AGRO S.A απαίτηση σε \$	<u>5.500.000</u>	
81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		40.000
81.01 Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	<u>40.000</u>	
81.01.04 Συναλλαγματικές διαφορές	<u>40.000</u>	
Είσπραξη 1ης δόσης Γραμματίου Εισπρακτέου \$ 20.000 x 277		
	20/09/97	
45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		1.656.000
45.12 Τράπεζες-λογαριασμοί μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα	<u>1.656.000</u>	
45.12.00 Ε.Τ.Β.Α.- Δάνειο σε \$	<u>1.656.000</u>	
81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		18.000
81.00 Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	<u>18.000</u>	
81.00.04 Συναλλαγματικές διαφορές	<u>18.000</u>	
38 Χρηματικά διαθέσιμα		1.674.000
38.00 Ταμείο	<u>1.674.000</u>	
Πληρωμή 1ης δόσης Δανείου \$ 6.000 x 279		

Αποτίμηση 31/12/97

Μακροπρόθεσμες Απαιτήσεις/Υποχρεώσεις	Υπόλοιπα			Αποτίμηση		Συν/κή Διαφορά
	\$	Τιμή	Αξία	Τιμή	Αξία	
AGRO S.A. Απαίτηση σε \$	10.000	275	2.750.000	281	2.810.000	60.000 Π.Σ.Δ.
Ε.Τ.Β.Α – Δάνειο σε \$	6.000	276	1.656.000	2282	1.692.000	36.000 Χ.Σ.Δ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ Σ.Δ. ΑΠΟ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ & ΛΟΙΠΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

31/12/97		
18 Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις		60.000
18.04 Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις σε ξένο νόμισμα	<u>60.000</u>	
18.04.00 AGRO S.A. απαίτηση σε \$	<u>60.000</u>	
44 Προβλέψεις		60.000
44.14 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων	<u>60.000</u>	
44.14.10 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση μακρο- πρόθεσμων απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων σε \$	<u>60.000</u>	
Π.Σ.Δ. αποτίμησης \$ 10.000 x (281 - 275)		
31/12/97		
44 Προβλέψεις		36.000
44.14 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων	<u>36.000</u>	
44.14.10 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση μακρο- πρόθεσμων απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων σε \$	<u>36.000</u>	
45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		36.000
45.12 Τράπεζες-λογαριασμοί μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα	<u>36.000</u>	
45.12.00 Ε.Τ.Β.Α.-Δάνειο σε \$	<u>36.000</u>	
Χ.Σ.Δ. αποτίμησης \$ 6.000 x (282 - 276)		

Σύμφωνα με όσα προβλέπει και το Ε.Γ.Λ.Σ. και ο Κ.Β.Σ. εάν δεν προηγηθεί μερικός συμψηφισμός του πιστωτικού υπολοίπου του 44.14.00 της προηγούμενης χρήσης με τις χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές που προέκυψαν κατά τη χρήση, τότε θα γίνει μεταφορά στον λογαριασμό 81.01.04 "Συναλλαγματικές διαφορές" το μέρος που αντιστοιχεί στις μακροπρόθεσμες απαιτήσεις που εισπράχθηκαν και στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις που πληρώθηκαν μέσα στη χρήση.

Στο παράδειγμά μας το ποσό αυτό σύμφωνα με την εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών Σ.3162/788 ΠΟΛ.315/29-10-1986 θα είναι :

- Από είσπραξη δόσης γρ/τίου εισπρακτέου	: \$ 20.000 x (275-271) = 80.000 Π.Σ.Δ.
- Από πληρωμή δόσης δανείου	: \$ 6.000 x (276-270) = 36.000 Χ.Σ.Δ.
	<u>116.000</u>

Οι τιμές του συναλλάγματος από τις οποίες προκύπτουν οι παραπάνω συναλλαγματικές διαφορές έχουν ως εξής :

- Τιμή καταχώρησης : 271, 270 αντίστοιχα
- Τιμή αποτιμήσεως 31/12/96 : 275, 276 αντίστοιχα

Στην περίπτωση αυτή παρατηρούμε ότι πρόκειται για μια πιστωτική συναλλαγματική διαφορά και για μια χρεωστική συναλλαγματική διαφορά. Η μεν πιστωτική Σ.Δ. συνέβαλε θετικά στη δημιουργία του τελικού πιστωτικού υπολοίπου του λ. 44.14.10 στις 31/12/96, η δε χρεωστική συνέβαλε αρνητικά στη διαμόρφωση του ίδιου υπολοίπου. Έτσι, κατά την άποψή μας τα παραπάνω ποσά θα έπρεπε να αφαιρούνται και όχι να προστίθενται.

Εάν προηγηθούν μερικοί συμψηφισμοί, δηλαδή συμψηφισμός του πιστωτικού υπολοίπου του λογαριασμού 44.14.10 της 1/1/97 με τις Χ.Σ.Δ. που προέκυψαν μέσα στη χρήση, τότε το μέρος που θα μεταφερθεί στον λογαριασμό 81.01.01 “Συναλλαγματικές διαφορές”, σύμφωνα με την πιο πάνω εγκύκλιο του Κ.Β.Σ. , μειώνεται κατ’ αναλογία με βάση το πιστωτικό υπόλοιπο του λ. 44.14.10 “Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση μακροπρόθεσμων απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων” πριν το μερικό συμψηφισμό και το αντίστοιχο πιστωτικό υπόλοιπο του λ. 44.14.10 μετά το μερικό συμψηφισμό. Δηλαδή στην περίπτωση αυτή, πρώτα προσδιορίζονται οι Π.Σ.Δ. που αντιστοιχούν στις απαιτήσεις και στις υποχρεώσεις του ίδιου νομίσματος , που εισπράχθηκαν ή πληρώθηκαν μέσα στην κλειόμενη χρήση, έπειτα προσδιορίζονται οι μερικοί συμψηφισμοί, με χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές που προηγήθηκαν, σε ποσοστό τοις εκατό (%), με βάση τα αρχικά πιστωτικά υπόλοιπα, και στη συνέχεια μεταφέρεται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης το μειωμένο, με βάση τους πιο πάνω προηγηθέντες μερικούς συμψηφισμούς, μέρος των πιστωτικών συναλλαγματικών διαφορών που προσδιορίστηκαν στην αρχή. Στο παράδειγμά μας το Π.Υ. του λ. 44.14.10 πριν από το μερικό συμψηφισμό είναι 48.000δρχ., οι χρεωστικές Σ.Δ. που συμψηφίζονται είναι 36.000δρχ. Άρα, το πιστωτικό υπόλοιπο του λ.44.14.10 μετά το μερικό συμψηφισμό είναι : $48.000 - 36.000 = 12.000\deltaρχ.$

Επομένως, το μέρος του πιστωτικού υπολοίπου που θα μεταφερθεί στον λ. 44.14.10 προσδιορίζεται με τις ως εξής δύο τρόπους :

- α) $12.000 / 48.000 \times 116.000 = 0,25 \times 116.000 = 25\% \chi 116.000 = 29.000 \deltaρχ.$
 β) $(1 - 36.000 / 48.000) \times 116.000 = (1 - 0,75) \chi 116.000 = 0,25 \chi 116.000 = 29.000 \deltaρχ.$

Να σημειώσουμε ότι η επίλυση του παραδείγματός μας έγινε σύμφωνα με την πιο πάνω εγκύκλιο του Κ.Β.Σ.

_____ 31/12/97 _____	
44 Προβλέψεις	29.000
44.14 Προβλέψεις για Σ.Δ. από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων	<u>29.000</u>
44.14.01 Προβλέψεις για Σ.Δ. από αποτίμηση Βραχ. απαιτήσεων και λ. υποχρ. σε \$	<u>29.000</u>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΣΔ ΑΠΟ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ & ΛΟΙΠΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		29.000
81.01 Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	<u>29.000</u>	
81.01.04 Συναλλαγματικές διαφορές	<u>29.000</u>	
Μεταφορά Πιστωτικών Συναλλαγματικών Διαφορών στον 81.01.04		

Αναλυτικό Καθολικό

44.14.10 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση μακροπρόθεσμων απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων σε \$

31/12/96 Χ.Σ.Δ. Αποτίμησης \$12.000 x (276-270)	72.000	31/12/96 Π.Σ.Δ. Αποτίμησης \$30.000 x (275-271)	120.000
31/12/96 Υπόλοιπο προς εξίσωση	<u>48.000</u>		
	<u>120.000</u>		<u>120.000</u>
31/12/97 Χ.Σ.Δ. Αποτίμησης \$6.000 x (282-276)	36.000	1/1/97 Υπόλοιπο σε νέο	48.000
31/12/97 Μεταφορά στον 81.01.04	29.000	31/12/97 Π.Σ.Δ. Αποτίμησης \$10.000 x (281-275)	60.000
31/12/97 Υπόλοιπο προς εξίσωση	<u>53.000</u>		
	<u>108.000</u>		<u>108.000</u>

18.04.00 AGRO S.A απαίτηση σε \$

15/5/96 Απόκτηση γραμματίου \$ 30.000 x 271	8.130.000	31/12/96 Υπόλοιπο προς εξίσωση	8.250.000
31/12/96 Π.Σ.Δ. αποτίμησης \$ 30.000 x (275-271)	<u>120.000</u>		
	<u>8.250.000</u>		<u>8.250.000</u>
1/1/97 Υπόλοιπο σε νέο	8.250.000	15/5/97 Είσπραξη 1ης δόσης \$ 20.000 x 277	5.500.000
31/12/97 Π.Σ.Δ. αποτίμησης \$ 10.000 x (281-275)	<u>60.000</u>	31/12/97 Υπόλοιπο προς εξίσωση	2.810.000
	<u>8.310.000</u>		<u>8.310.000</u>

45.12.00 Ε.Τ.Β.Α. - Δάνειο σε \$

31/12/96 Υπόλοιπο προς εξίσωση	3.312.000	20/9/96 Απόκτηση δανείου \$ 12.000 x 270	3.240.000
		31/12/96 Χ.Σ.Δ. αποτίμησης \$ 12.000 x (276-270)	72.000
	<u>3.312.000</u>		<u>3.312.000</u>
20/9/97 Πληρωμή 1ης δόσης \$ 6.000 x 279	1.656.000	1/1/97 Υπόλοιπο σε νέο	3.312.000
31/12/97 Υπόλοιπο προς εξίσωση	1.692.000	31/12/97 Χ.Σ.Δ. αποτίμησης \$ 6.000 x (282-276)	36.000
	<u>3.348.000</u>		<u>3.348.000</u>

Τα επόμενα έτη θα πρέπει να ακολουθηθεί η ίδια διαδικασία κατά την εισπραξη ή πληρωμή των δόσεων και κατά την αποτίμηση στο τέλος της χρήσης. Όταν φτάσουμε στο έτος που βρίσκεται πριν από το έτος που θα εισπραχθεί ή θα πληρωθεί η τελευταία δόση τότε θα πρέπει, λογικά, να αντιμετωπίσουμε την τελευταία δόση σαν βραχυπρόθεσμη απαίτηση ή υποχρέωση. Το τμήμα αυτό της μακροπρόθεσμης απαίτησης ή υποχρέωσης μετατρέπεται σε βραχυπρόθεσμο αφού το επόμενο έτος λήγει.

Όσο και αν αναζητήσαμε στη βιβλιογραφία κάποια λύση ή κάποια γνώμη για το παραπάνω πρόβλημα δεν βρήκαμε κάτι σαφές στους συγγραφείς που έχουν ασχοληθεί με τις προβλέψεις. Κανένα από τα παραδείγματα που παραθέτουν στα βιβλία δε φτάνει μέχρι το έτος που πρέπει να αντιμετωπιστεί η τελευταία δόση της απαίτησης ή της υποχρέωσης για να δούμε αν την αντιμετωπίζουν σαν μακροπρόθεσμη ή σαν βραχυπρόθεσμη.

Κατά τη γνώμη μας το τμήμα αυτό καθίσταται βραχυπρόθεσμο και θα πρέπει να αντιμετωπιστεί σαν βραχυπρόθεσμη απαίτηση ή υποχρέωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΑΝΕΙΑ ΓΙΑ ΚΤΗΣΕΙΣ ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

11.1. Γενικά περί συναλλαγματικών διαφορών από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις παγίων στοιχείων

Πολλές φορές οι επιχειρήσεις προσφεύγουν σε πιστώσεις ή δάνεια σε ξένο νόμισμα για να τα χρησιμοποιήσουν αποκλειστικά για την απόκτηση παγίων περιουσιακών στοιχείων. Έτσι δημιουργούνται για την επιχείρηση αντίστοιχες υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα. Με την πάροδο του χρόνου και ανάλογα με τις διακυμάνσεις του συναλλάγματος δημιουργούνται συναλλαγματικές διαφορές κατά την πληρωμή των δόσεων ή κατά την αποτίμηση των υποχρεώσεων στο τέλος της χρήσης. Οι συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήση παγίων στοιχείων παρακολουθούνται στο λογαριασμό 16.15 “Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις παγίων στοιχείων”, ο οποίος αναλύεται σε υποχρεωτικούς τριτοβάθμιους κατά πίστωση ή δάνειο και στο λογαριασμό 44.15 “Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις παγίων στοιχείων”, ο οποίος αναλύεται σε τριτοβάθμιους κατά πίστωση ή δάνειο όπως και ο 16.15.

Το Ε.Γ.Λ.Σ. αναφέρει συγκεκριμένα για τον λογαριασμό 16.15 τα εξής :

«Στο λογαριασμό 16.15 “Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις παγίων στοιχείων” παρακολουθούνται σε υπολογαριασμούς κατά πίστωση ή δάνειο, οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν κατά την πληρωμή ή την αποτίμηση σε δραχμές των πιστώσεων ή δανείων σε ξένο νόμισμα, που συνάπτονται ειδικά και μόνο για την αγορά, κατασκευή ή εγκατάσταση παγίων στοιχείων της οικονομικής μονάδας, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρακάτω περίπτωση 23».

Οι πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές μεταφέρονται από το λογαριασμό 16.15 στον λογαριασμό 44.15 “Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις παγίων στοιχείων”. Η μεταφορά των πιστωτικών συναλλαγματικών διαφορών σε λογαριασμό πρόβλεψης γίνεται γιατί πρόκειται για πιθανά έσοδα και δεν είναι δυνατή η καταχώρησή τους σε λογαριασμό εσόδων ή σε αποτελεσματικό λογαριασμό.

11.2. Ο χειρισμός των χρεωστικών συναλλαγματικών διαφορών του 16.15 “Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις παγίων στοιχείων”

Οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές του λογαριασμού 16.15 που απομένουν μετά από το συμψηφισμό με τις αντίστοιχες πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές της προηγούμενης χρήσης, που μεταφέρονται στο λογαριασμό 16.15 από το λογαριασμό 44.15, αποσβένονται τμηματικά και ανάλογα με την χρονική διάρκεια μέχρι τη λήξη του δανείου. Το ποσό της ετήσιας απόσβεσης προκύπτει από το πηλίκο :

$$\text{Ετήσια απόσβεση} = \frac{\text{Χρεωστικό υπόλοιπο του 16.15 στο τέλος της χρήσης}}{\text{Αριθμός ετών από τη λήξη αυτής της χρήσεως έως τη λήξη του δανείου}}$$

Η χρονική περίοδος που είναι μικρότερη των δώδεκα μηνών λαμβάνεται σαν έτος.

Το ποσό της απόσβεσης μεταφέρεται στη χρέωση του αποτελεσματικού λογαριασμού 81.00.04 “Συναλλαγματικές διαφορές” με πίστωση του αρμόδιου υπολογαριασμού του 16.15 “Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις παγίων στοιχείων”.

Όταν μεσολαβεί κατασκευαστική περίοδος η απόσβεση του χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού 16.15 αρχίζει από τη χρήση που λήγει ή διακόπτεται η κατασκευαστική περίοδος.

Σε περίπτωση ληξιπρόθεσμων πιστώσεων ή δανείων μεταφέρεται ολόκληρο το χρεωστικό υπόλοιπο του 16.15 που αγτιστοιχεί στο ληξιπρόθεσμο μέρος των πιστώσεων ή των δανείων, στον λογαριασμό 81.00.04 “Συναλλαγματικές διαφορές”.

Το Ε.Γ.Α.Σ. αναφέρει για τις χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές του λογαριασμού 16.15 όσα ακολουθούν :

«Οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές του λογαριασμού 16.15, κατά πίστωση ή δάνειο, έπειτα από συμψηφισμό τυχόν πιστωτικών που μεταφέρονται από τον οικείο υπολογαριασμό του 44.15 “Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις παγίων στοιχείων”, αποσβένονται τμηματικά ανάλογα με την υπόλοιπη κανονική χρονική διάρκεια της πιστώσεως ή του δανείου ως εξής :

- Στο τέλος της κλειόμενης χρήσεως μεταφέρεται από τον οικείο κατά πίστωση ή δάνειο υπολογαριασμό του 16.15 στο λογαριασμό 81.00.04 “Συναλλαγματικές διαφορές” ποσό ίσο με το πηλίκο της διαιρέσεως του χρεωστικού υπολοίπου του οικείου υπολογαριασμού του 16.15 με τον αριθμό των ετών από τη λήξη της χρήσεως αυτής μέχρι τη λήξη της αντίστοιχης πιστώσεως ή του αντίστοιχου δανείου. Για τον προσδιορισμό του πηλίκου της παραγράφου αυτής χρονική περίοδος μικρότερη από δώδεκα μήνες λογίζεται ως περίοδος ενός έτους.
- Σε περίπτωση που από την ημερομηνία χορηγήσεως της πιστώσεως ή του δανείου μέχρι την ημερομηνία ενάρξεως της παραγωγικής λειτουργίας των χρηματοδοτούμενων πάγιων στοιχείων μεσολαβεί κατασκευαστική περίοδος, η τμηματική μεταφορά του χρεωστικού υπολοίπου του οικείου υπολογαριασμού του 16.15 αρχίζει από τη χρήση μέσα στην οποία λήγει η κατασκευαστική περίοδος ή διακόπτεται, για οποιοδήποτε λόγο, η κατασκευή του έργου.

- Σε περίπτωση ληξιπρόθεσμων πιστώσεων ή δανείων, κατά το όλο ή μέρος αυτών, τα χρεωστικά υπόλοιπα των οικείων υπολογαριασμών του 16.15, που αντιστοιχούν στο ληξιπρόθεσμο μέρος, μεταφέρονται στο λογαριασμό 81.00.04 στο τέλος της χρήσεως μέσα στην οποία οι αντίστοιχες πιστώσεις ή τα αντίστοιχα δάνεια έγιναν ληξιπρόθεσμα».

Ο εμπορικός νόμος 2190/1920 στην παράγραφο 3 του άρθρου 43 περιλαμβάνει μια διάταξη σύμφωνα με την οποία η αποτίμηση των πιστώσεων ή δανείων που χρησιμοποιήθηκαν για κτήση πάγιων στοιχείων γίνεται με βάση τις διατάξεις του Ε.Γ.Λ.Σ.

Τέλος ο Κ.Β.Σ. στο άρθρο 28, παράγραφος 7 αναφέρει για τις συναλλαγματικές διαφορές ότι :

«Οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν κατά την πληρωμή και την αποτίμηση σε δραχμές των υποχρεώσεων από πιστώσεις ή δάνεια σε ξένο νόμισμα, που χρησιμοποιήθηκαν αποκλειστικά για την απόκτηση πάγιων περιουσιακών στοιχείων (αγορά, κατασκευή, εγκατάσταση), καταχωρούνται σε λογαριασμό πολυετούς απόσβεσης. Η απόσβεση των διαφορών αυτών διενεργείται ως εξής :

Οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές, κατά πίστωση ή δάνειο, μετά από συμψηφισμό τυχόν πιστωτικών συναλλαγματικών διαφορών, σύμφωνα με την πιο κάτω υποπερίπτωση, αποσβένονται ανάλογα με την υπόλοιπη κανονική χρονική διάρκεια της πίστωσης ή του δανείου. Η ετήσια απόσβεση του υπολοίπου του λογαριασμού πολυετούς απόσβεσης, κατά πίστωση ή δάνειο είναι ίση με το πηλίκο της διαίρεσης του υπολοίπου του λογαριασμού αυτού κατά το τέλος της χρήσης με τον αριθμό των ετών από τη λήξη της χρήσης αυτής μέχρι την κανονική λήξη της αντίστοιχης πίστωσης ή του δανείου. Χρονική περίοδος μικρότερη του δωδεκάμηνου λογίζεται ως έτος.

Αν μεσολαβεί κατασκευαστική περίοδος η τμηματική απόσβεση του χρεωστικού υπολοίπου του αντίστοιχου λογαριασμού πολυετούς απόσβεσης αρχίζει από τη χρήση μέσα στην οποία έληξε η κατασκευαστική περίοδος ή διακόπηκε η κατασκευή του πάγιου περιουσιακού στοιχείου, για οποιοδήποτε λόγο.

Σε περίπτωση ληξιπρόθεσμων πιστώσεων ή δανείων, κατά το όλο ή μέρος αυτών, τα υπόλοιπα των αντίστοιχων λογαριασμών πολυετούς απόσβεσης, που αντιστοιχούν στο ληξιπρόθεσμο μέρος, αποσβένονται στο τέλος της χρήσης μέσα στην οποία οι αντίστοιχες πιστώσεις ή τα αντίστοιχα δάνεια έγιναν ληξιπρόθεσμα».

11.3. Ο χειρισμός των πιστωτικών συναλλαγματικών διαφορών του 16.15 “Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων”.

Οι πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές του λογαριασμού 16.15, στο τέλος της χρήσης, προκύπτουν από την πληρωμή των δόσεων των πιστώσεων ή δανείων μέσα στη χρήση και από την αποτίμηση που γίνεται στο τέλος της χρήσεως. Το Ε.Γ.Λ.Σ. προβλέπει διαφορετικό χειρισμό για τις πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της χρήσης από την εξόφληση των δόσεων και διαφορετικό για αυτές που προκύπτουν από την αποτίμηση των πιστώσεων και δανείων στο τέλος της χρήσης.

Οι πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές που προέκυψαν μέσα στη χρήση από την πληρωμή των δόσεων των πιστώσεων και των δανείων μεταφέρονται από τον λογαριασμό 16.15 στην πίστωση του λογαριασμού 81.01.04 “Συναλλαγματικές διαφορές”.

Οι πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν στο τέλος της χρήσεως από την αποτίμηση των πιστώσεων και των δανείων μειώνουν τις χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές που προέκυψαν μέσα στη χρήση ή μεταφέρθηκαν από την προηγούμενη. Αν και μετά το συμψηφισμό το υπόλοιπο του 16.15 παραμένει πιστωτικό μεταφέρεται στο λογαριασμό 44.15 “Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων”. Στο τέλος της επόμενης χρήσης το πιστωτικό υπόλοιπο του λογαριασμού 44.15 μεταφέρεται και πάλι στον λογαριασμό 16.15 για να συμψηφιστεί με τις χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές που προέκυψαν από την πληρωμή των δόσεων ή από την αποτίμηση στο τέλος της χρήσης. Αν και πάλι προκύψουν πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές στον 16.15 τότε μεταφέρεται στην πίστωση του λογαριασμού 81.01.04 “Συναλλαγματικές διαφορές” το μέρος του πιστωτικού υπολοίπου του 44.15 που αντιστοιχεί στις δόσεις που πληρώθηκαν μέσα στη χρήση. Το ποσό αυτό προσδιορίζεται με το πηλίκο των δόσεων που εξοφλήθηκαν μέσα στη χρήση προς το ανεξόφλητο υπόλοιπο στο τέλος της χρήσης.

Το Ε.Γ.Α.Σ. ορίζει για τις πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές στην παράγραφο 2.2.110, περίπτωση 23 τα εξής : «Οι πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές του λογαριασμού 16.15, κατά πίστωση ή δάνειο, στο τέλος της χρήσεως, μειώνουν τις χρεωστικές ή, στο μέτρο που δεν υπάρχουν χρεωστικές, μεταφέρονται σε αντίστοιχο κατά πίστωση ή δάνειο υπολογαριασμό του 44.15. Από τον τελευταίο αυτό λογαριασμό, κατά το κλείσιμο του ισολογισμού, μεταφέρεται στο λογαριασμό 81.01.04 “Συναλλαγματικές διαφορές” το μέρος εκείνο που αντιστοιχεί στο ποσό των πιστώσεων ή δανείων που πληρώθηκε μέσα στην κλειόμενη χρήση».

Ο νόμος 2190/1920 στο άρθρο 43, παράγραφος 3 παραπέμπει στις διατάξεις του Ε.Γ.Α.Σ. για το χειρισμό των συναλλαγματικών διαφορών από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων.

Τις ίδιες απόψεις έχει και ο Κ.Β.Σ. οποίος υποστηρίζει ότι : «Οι πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές, κατά πίστωση ή δάνειο, στο τέλος της χρήσης μειώνουν τις χρεωστικές και σε περίπτωση που δεν υπάρχουν χρεωστικές ή αυτές υπολείπονται των πιστωτικών, κατά το όλο ή το μέρος που δεν συμψηφίζονται, μεταφέρονται σε λογαριασμό πρόβλεψης, κατά πίστωση ή δάνειο.

Στο τέλος της χρήσης το πιστωτικό υπόλοιπο του πιο πάνω λογαριασμού πρόβλεψης κατά πίστωση ή δάνειο, συμψηφίζεται με τυχόν χρεωστικό υπόλοιπο του αντίστοιχου λογαριασμού πολυετούς απόσβεσης. Στην περίπτωση που μετά το συμψηφισμό αυτό παραμείνει πιστωτικό υπόλοιπο στο λογαριασμό πρόβλεψης, από το υπόλοιπο αυτό μεταφέρεται σε αποτελεσματικό λογαριασμό της κλειόμενης χρήσης το μέρος που αντιστοιχεί στο ποσό της πίστωσης ή του δανείου που πληρώθηκε μέσα σ'αυτήν».

11.4. Παράδειγμα εφαρμογής προβλέψεων για συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων

Παράδειγμα 1ο

Η επιχείρηση «ΩΜΕΓΑ» ΑΒΕΕ στις 20/10/95 έλαβε δάνειο από την Ε.Τ.Β.Α. ύψους \$42.000 το οποίο θα χρησιμοποιηθεί ολόκληρο για την αγορά παγίου περιουσιακού στοιχείου. Η εξόφληση του δανείου θα γίνει σε έξι ισόποσες εξαμηνιαίες δόσεις που θα λήγουν κάθε 20/4 και 20/10.

Οι τιμές του συναλλάγματος για τις ημερομηνίες που θα γίνει η πληρωμή των δόσεων και η αποτίμηση του δανείου είναι οι παρακάτω :

\$	Τιμή Αγοράς	Τιμή Πώλησης
20/10/95	277	278
31/12/95	278	279
20/04/96	281	282
20/10/96	277	278
31/12/96	279	280
20/04/97	278	279
20/10/97	277	278
31/12/97	282	283
20/04/98	281	282
20/10/98	284	285

Λύση :

A. Εργασίες Χρήσης 1995: Εγγραφή λήψης του δανείου – Αποτίμηση – Σ.Δ. αποτίμησης και χειρισμός τους.

20/10/95		
38 Χρηματικά διαθέσιμα		11.676.000
38.00 Ταμείο	11.676.000	
45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		11.676.000
45.12 Τράπεζες-Λογαριασμοί μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε Ξ.Ν.	11.676.000	
45.12.00 Ε.Τ.Β.Α.-Δάνειο σε \$	11.676.000	
Λήψη δανείου \$42.000 x 278		

Αποτίμηση 31/12/95

Πιστώσεις και δάνεια	Υπόλοιπα			Αποτίμηση		Συν/κή Διαφορά
	\$	Τιμή	Αξία	Τιμή	Αξία	
Δάνειο σε \$	42.000	278	11.676.000	279 *	11.718.000	42.000 *

* Η αποτίμηση έγινε στην τρέχουσα τιμή της 31/12/95 και πιο συγκεκριμένα στην τιμή πώλησης του Δελτίου της Τράπεζας της Ελλάδας, γιατί πρόκειται για αποτίμηση υποχρέωσης. Η Σ.Δ. που προέκυψε είναι χρεωστική, γιατί πρόκειται για υποχρέωση και υπήρξε ανατίμηση του Ξ.Ν., από 278 σε 279 το 1 \$.

31/12/95		
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης		42.000
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>42.000</u>	
16.15.00 Δάνειο Α	<u>42.000</u>	
45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		42.000
45.12 Τράπεζες-λογαριασμοί μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε Ξ.Ν.	<u>42.000</u>	
45.12.00 Ε.Τ.Β.Α.- Δάνειο σε \$	<u>42.000</u>	
Χ.Σ.Δ. αποτίμησης \$ 42.000 x (279 - 278)		
31/12/95		
81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		14.000
81.00 Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	<u>14.000</u>	
81.00.04 Συναλλαγματικές διαφορές	<u>14.000</u>	
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης		14.000
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>14.000</u>	
16.15.00 Δάνειο Α	<u>14.000</u>	
Απόσβεση Χ.Σ.Δ. \$ 42.000 : 3 έτη		

Β. Εργασίες Χρήσης 1996: Εγγραφές καταβολής δόσεων – Αποτίμηση – Σ.Δ. αποτίμησης και χειρισμός τους.

20/04/96		
45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		1.953.000
45.12 Τράπεζες-λογαριασμοί μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα	<u>1.953.000</u>	
45.12.00 Ε.Τ.Β.Α. - δάνειο σε \$	<u>1.953.000</u>	
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης		21.000
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>21.000</u>	
16.15.00 Δάνειο Α	<u>21.000</u>	
38 Χρηματικά διαθέσιμα		1.974.000
38.00 Ταμείο	<u>1.974.000</u>	
Πληρωμή δόσης \$ 7.000 x 281		
20/10/96		
45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		1.953.000
45.12 Τράπεζες-λογαριασμοί μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα	<u>1.953.000</u>	
45.12.00 Ε.Τ.Β.Α.- δάνειο σε \$	<u>1.953.000</u>	

38 Χρηματικά διαθέσιμα		1.946.000
38.00 Ταμείο	<u>1.946.000</u>	
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης		7.000
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>7.000</u>	
16.15.00 Δάνειο Α	<u>7.000</u>	
Πληρωμή δόσης \$ 7.000 x 278		

Αποτίμηση 31/12/96

Πιστώσεις και δάνεια	Υπόλοιπα			Αποτίμηση		Συν/κή Διαφορά
	\$	Τιμή	Αξία	Τιμή	Αξία	
Δάνειο σε \$	28.000	279	7.812.000	280 *	7.840.000	28.000 *

* Η αποτίμηση έγινε στην τρέχουσα τιμή της 31/12/95 και πιο συγκεκριμένα στην τιμή πώλησης του Δελτίου της Τράπεζας της Ελλάδας, γιατί πρόκειται για αποτίμηση υποχρέωσης. Η Σ.Δ. που προέκυψε είναι χρεωστική, γιατί πρόκειται για υποχρέωση και υπήρξε ανατίμηση του Ξ.Ν., από 279 σε 280 δρχ. το 1 \$.

31/12/96

16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης		28.000
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>28.000</u>	
16.15.00 Δάνειο Α	<u>28.000</u>	
45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		28.000
45.12 Τράπεζες-λογαριασμοί μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε Ξ.Ν.	<u>28.000</u>	
45.12.00 Ε.Τ.Β.Α. - Δάνειο σε \$	<u>28.000</u>	
Χρεωστική Συναλλαγματική διαφορά αποτίμησης \$ 28.000 x (280 - 279)		
		35.000
81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		35.000
81.00 Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	<u>35.000</u>	
81.00.04 Συναλλαγματικές διαφορές	<u>35.000</u>	
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης		35.000
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>35.000</u>	
16.15.00 Δάνειο Α	<u>35.000</u>	
Απόσβεση Χ.Σ.Δ. \$ 70.000 : 2 έτη		

Γ. Εργασίες Χρήσης 1997: Εγγραφές καταβολής δόσεων – Αποτίμηση – Σ.Δ. αποτίμησης και χειρισμός τους.

_____ 20/04/97 _____	
45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	1.960.000
45.12 Τράπεζες-λογαριασμοί μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα	<u>1.960.000</u>
45.12.00 Ε.Τ.Β.Α - δάνειο σε \$	<u>1.960.000</u>
38 Χρηματικά διαθέσιμα	1.953.000
38.00 Ταμείο	<u>1.953.000</u>
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης	7.000
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>7.000</u>
16.15.00 Δάνειο Α	<u>7.000</u>
Πληρωμή δόσης \$ 7.000 x 279	
_____ 20/10/97 _____	
45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	1.960.000
45.12 Τράπεζες-λογαριασμοί μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα	<u>1.960.000</u>
45.12.00 Ε.Τ.Β.Α - δάνειο σε \$	<u>1.960.000</u>
38 Χρηματικά διαθέσιμα	1.946.000
38.00 Ταμείο	<u>1.946.000</u>
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης	14.000
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις Π.Σ.	<u>14.000</u>
16.15.00 Δάνειο Α	<u>14.000</u>
Πληρωμή δόσης \$ 7.000 x 278	

Αποτίμηση 31/12/97

Πιστώσεις Και δάνεια	Υπόλοιπα			Αποτίμηση		Συν/κή Διαφορά
	\$	Τιμή	Αξία	Τιμή	Αξία	
Δάνειο σε \$	14.000	280	3.920.000	283 *	3.962.000	42.000 *

* Η αποτίμηση έγινε στην τρέχουσα τιμή της 31/12/95 και πιο συγκεκριμένα στην τιμή πώλησης του Δελτίου της Τράπεζας της Ελλάδας, γιατί πρόκειται για αποτίμηση υποχρέωσης. Η Σ.Δ. που προέκυψε είναι χρεωστική, γιατί πρόκειται για υποχρέωση και υπήρξε ανατίμηση του Ξ.Ν., από 280 σε 283 το 1 \$.

_____ 31/12/97 _____	
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης	42.000
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>42.000</u>
16.15.00 Δάνειο Α	<u>42.000</u>

45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		42.000
45.12 Τράπεζες - λογαριασμοί μακρο- πρόθεσμων υποχρεώσεων σε Ξ.Ν.	<u>42.000</u>	
45.12.00 Ε.Τ.Β.Α. - Δάνειο σε \$	<u>42.000</u>	
Χρεωστική Συναλλαγματική διαφορά αποτίμησης \$ 14.000 x (283 - 280)		
_____ 31/12/97 _____		
81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		56.000
81.00 Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	<u>56.000</u>	
81.00.04 Συναλλαγματικές διαφορές	<u>56.000</u>	
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης		56.000
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>56.000</u>	
16.15.00 Δάνειο Α	<u>56.000</u>	
Απόσβεση Χ.Σ.Δ. 56.000 : 1 έτος		

Δ. Εργασίες Χρήσης 1998: Εγγραφές καταβολής δόσεων – Τακτοποίηση του υπολοίπου του 16.15.00 με τη μεταφορά του στον 81, επειδή εξοφλήθηκε το δάνειο.

_____ 20/04/98 _____		
45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		1.981.000
45.12 Τράπεζες-λογαριασμοί μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα	<u>1.981.000</u>	
45.12.00 Ε.Τ.Β.Α.- δάνειο σε \$	<u>1.981.000</u>	
38 Χρηματικά διαθέσιμα		1.974.000
38.00 Ταμείο	<u>1.974.000</u>	
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης		7.000
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>7.000</u>	
16.15.00 Δάνειο Α	<u>7.000</u>	
Πληρωμή δόσης \$ 7.000 x 282		
_____ 20/10/98 _____		
45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		1.981.000
45.12 Τράπεζες-λογαριασμοί μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα	<u>1.981.000</u>	
45.12.00 Ε.Τ.Β.Α.- δάνειο σε \$	<u>1.981.000</u>	
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης		14.000
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>14.000</u>	
16.15.00 Δάνειο Α	<u>14.000</u>	

38 Χρηματικά διαθέσιμα		1.995.000
38.00 Ταμείο	<u>1.995.000</u>	
Πληρωμή δόσης \$ 7.000 x 285		
31/12/98		
81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		7.000
81.00 Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	<u>7.000</u>	
81.00.04 Συναλλαγματικές διαφορές	<u>7.000</u>	
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης		7.000
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>7.000</u>	
16.15.00 Δάνειο Α	<u>7.000</u>	
Μεταφορά του 16.15.00 στον 81.00.04		

Το υπόλοιπο του 16.15.00 μεταφέρεται στον 81.00.04 λόγω εξόφλησης του δανείου.

Αναλυτικό καθολικό

16.15.00 Δάνειο Α

31/12/95 Σ.Δ. αποτίμησης \$ 42.000 x (279-278)	42.000	31/12/95 Απόσβεση Χ.Σ.Δ. 42.000 : 3 έτη	14.000
	<u>42.000</u>	31/12/95 Υπόλοιπο προς εξίσωση	<u>28.000</u>
			<u>42.000</u>
1/1/96 Υπόλοιπο σε νέο	28.000	20/10/96 Πληρωμή 2ης δόσης	7.000
20/4/96 Πληρωμή 1ης δόσης	21.000	31/12/96 Απόσβεση Χ.Σ.Δ. 70.000 : 2 έτη	35.000
31/12/96 Σ.Δ. αποτίμησης \$ 28.000 x (280-279)	<u>28.000</u>	31/12/96 Υπόλοιπο προς εξίσωση	<u>35.000</u>
	<u>77.000</u>		<u>77.000</u>
1/1/97 Υπόλοιπο σε νέο	35.000	20/4/97 Πληρωμή 3ης δόσης	7.000
31/12/97 Σ.Δ. αποτίμησης 14.000 x (283-280)	42.000	20/10/97 Πληρωμή 4ης δόσης	14.000
	<u>77.000</u>	31/12/97 Απόσβεση Χ.Σ.Δ. 56.000 : 1 έτος	<u>56.000</u>
			<u>77.000</u>
20/10/98 Πληρωμή 6ης δόσης	14.000	20/4/98 Πληρωμή 5ης δόσης	7.000
	<u>14.000</u>	31/12/98 Μεταφορά στον 81.00.04	<u>7.000</u>
			<u>14.000</u>

45.12.0 Ε.Τ.Β.Α. - Δάνειο σε \$

		20/10/95 Σύναψη δανείου \$ 42.000 x 278	11.676.000
31/12/95 Υπόλοιπο προς εξίσωση	11.718.000	31/12/95 Σ.Δ. αποτίμησης \$ 42.000 x (279-278)	42.000
	<u>11.718.000</u>		<u>11.718.000</u>
20/4/96 Πληρωμή 1ης δόσης \$ 7.000 x 279	1.953.000	1/1/96 Υπόλοιπο σε νέο \$ 42.000 x 279	11.718.000
20/10/96 Πληρωμή 2ης δόσης \$ 7.000 x 279	1.953.000	31/12/96 Σ.Δ. αποτίμησης \$ 28.000 x (280-279)	28.000
31/12/96 Υπόλοιπο προς εξίσωση	7.840.000		
	<u>11.746.000</u>		<u>11.746.000</u>
20/4/97 Πληρωμή 3ης δόσης \$ 7.000 x 280	1.960.000	1/1/97 Υπόλοιπο σε νέο \$ 28.000 x 280	7.840.000
20/10/97 Πληρωμή 4ης δόσης \$ 7.000 x 280	1.960.000	31/12/97 Σ.Δ. αποτίμησης \$ 14.000 x (283-280)	42.000
31/12/97 Υπόλοιπο προς εξίσωση	3.962.000		
	<u>7.882.000</u>		<u>7.882.000</u>
20/4/97 Πληρωμή 5ης δόσης \$ 7.000 x 283	1.981.000	1/1/97 Υπόλοιπο σε νέο \$ 14.000 x 283	3.962.000
20/10/97 Πληρωμή 6ης δόσης \$ 7.000 x 283	1.981.000		
	<u>3.962.000</u>		<u>3.962.000</u>

Παράδειγμα 2ο

Η επιχείρηση «ΖΗΤΑ» Α.Ε. έλαβε την 31/3/1995 δάνειο από την Ε.Τ.Ε. αξίας \$60.000 το οποίο θα χρησιμοποιήσει αποκλειστικά για την αγορά παγίων περιουσιακών στοιχείων. Το δάνειο θα εξοφληθεί σε τέσσερις ισόποσες ετήσιες δόσεις που θα λήγουν κάθε 31/3.

Οι τιμές του συναλλάγματος κατά τις ημέρες πληρωμής των δόσεων και αποτίμησης είναι οι εξής :

\$	Τιμή Αγοράς	Τιμή Πώλησης
31/03/95	282	283
31/12/95	280	281
31/03/96	279	280
31/12/96	277	278
31/03/97	281	282
31/12/97	278	279
31/03/98	279	280
31/12/98	282	283
31/03/99	283	284

Στη συνέχεια παραθέτουμε όλες τις λογιστικές εγγραφές από τη λήψη του δανείου μέχρι και την τελική εξόφλησή του.

31/03/95	
38 Χρηματικά διαθέσιμα	16.980.000
38.00 Ταμείο	<u>16.980.000</u>
45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	16.980.000
45.12 Τράπεζες - λογαριασμός μακρο- πρόθεσμων υποχρεώσεων σε Ξ.Ν.	<u>16.980.000</u>
45.12.00 Ε.Τ.Ε.- δάνειο σε \$	<u>16.980.000</u>
Λήψη δανείου \$ 60.000 x 283	

Αποτίμηση 31/12/95

Πιστώσεις και δάνεια	Υπόλοιπα			Αποτίμηση		Συν/κή Διαφορά
	\$	Τιμή	Αξία	Τιμή	Αξία	
Δάνειο σε \$	60.000	283	16.980.000	281 *	16.860.000	120.000 *

* Η αποτίμηση έγινε στην τρέχουσα τιμή της 31/12/95 και πιο συγκεκριμένα στην τιμή πώλησης του Δελτίου της Τράπεζας της Ελλάδας, γιατί πρόκειται για αποτίμηση υποχρέωσης. Η Σ.Δ. που προέκυψε είναι πιστωτική, γιατί πρόκειται για υποχρέωση και υπήρξε υποτίμηση του Ξ.Ν., από 283 σε 281 το 1 \$.

31/12/95	
45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	120.000
45.12 Τράπεζες-λογαριασμοί μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα	<u>120.000</u>
45.12.00 Ε.Τ.Ε. - δάνειο σε \$	<u>120.000</u>
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης	120.000
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγ. στοιχείων	<u>120.000</u>
16.15.00 Δάνειο Α	<u>120.000</u>
Πιστωτική Συναλλαγματική διαφορά αποτίμησης \$ 60.000 x (283-281)	

31/12/95	
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης	120.000
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>120.000</u>
16.15.00 Δάνειο Α	<u>120.000</u>
44 Προβλέψεις	120.000
44.15 Προβλέψεις για Σ.Δ. από πιστώσεις για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>120.000</u>
44.15.00 Δάνειο Α	<u>120.000</u>
Μεταφορά Πιστωτικού υπολοίπου του 16.15.00 στον λογαριασμό πρόβλεψης 44.15.00	

31/03/96		
45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		4.215.000
45.12 Τράπεζες-λογαριασμοί μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα	<u>4.215.000</u>	
45.12.00 Ε.Τ.Ε. - δάνειο σε \$	<u>4.215.000</u>	
38 Χρηματικά διαθέσιμα		4.200.000
38.00 Ταμείο	<u>4.200.000</u>	
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης		15.000
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>15.000</u>	
16.15.00 Δάνειο Α	<u>15.000</u>	
Πληρωμή 1ης δόσης \$ 15.000 x 280		
31/12/96		
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης		15.000
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>15.000</u>	
16.15.00 Δάνειο Α	<u>15.000</u>	
81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		15.000
81.01 Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	<u>15.000</u>	
81.01.04 Συναλλαγματικές διαφορές	<u>15.000</u>	
Μεταφορά βεβαίας Π.Σ.Δ. από 1η δόση στον 81.01.04		
31/12/96		
44 Προβλέψεις		120.000
44.15 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>120.000</u>	
44.15.00 Δάνειο Α	<u>120.000</u>	
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης		120.000
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>120.000</u>	
16.15.00 Δάνειο Α	<u>120.000</u>	
Μεταφορά του Π.Υ. του 44.15.00 στον 16.15.00		

Το πιστωτικό υπόλοιπο του 44.15.00 μεταφέρεται στον 16.15.00 για να συμψηφιστεί με τυχόν χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές που προέκυψαν μέσα στη χρήση κατά την πληρωμή των δόσεων. Στην άσκησή μας δεν υπάρχουν χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές. Στη συνέχεια μεταφέρεται στον 81.01.04 το ποσό που αντιστοιχεί στις δόσεις που πληρώθηκαν μέσα στη χρήση. Αυτό υπολογίζεται με βάση το ποσό των δόσεων που πληρώθηκαν μέσα στη χρήση προς το ανεξόφλητο μέρος του δανείου στο τέλος της προηγούμενης χρήσης.

Έτσι έχουμε : $\$15.000 / \$60.000 = 25\%$, οπότε $120.000 \times 25\% = 30.000$

31/12/96

16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης		30.000	
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>30.000</u>		
16.15.00 Δάνειο Α	<u>30.000</u>		
81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα			30.000
81.01 Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	<u>30.000</u>		
81.01.04 Συναλλαγματικές διαφορές	<u>30.000</u>		
Μεταφορά των Σ.Δ. που αντιστοιχούν στην 1η δόση στον 81.01.04			

Αποτίμηση 31/12/96

Πιστώσεις και δάνεια	Υπόλοιπα			Αποτίμηση		Συν/κή Διαφορά
	\$	Τιμή	Αξία	Τιμή	Αξία	
Δάνειο σε \$	45.000	281	12.645.000	278 *	12.510.000	135.000 *

* Η αποτίμηση έγινε στην τρέχουσα τιμή της 31/12/96 και πιο συγκεκριμένα στην τιμή πώλησης του Δελτίου της Τράπεζας της Ελλάδας, γιατί πρόκειται για αποτίμηση υποχρέωσης. Η Σ.Δ. που προέκυψε είναι πιστωτική, γιατί πρόκειται για υποχρέωση και υπήρξε υποτίμηση του Ξ.Ν., από 281 σε 278 το 1 \$.

31/12/96

45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		135.000	
45.12 Τράπεζες-λογαριασμοί μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα	<u>135.000</u>		
45.12.00 Ε.Τ.Ε. - δάνειο σε \$	<u>135.000</u>		
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης			135.000
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις & δάνεια για κτήσεις Π.Σ.	<u>135.000</u>		
16.15.00 Δάνειο Α	<u>135.000</u>		
Π.Σ.Δ. αποτίμησης \$ 45.000 x (281-278)			
31/12/96			
16 Ασώματες ακιν. και έξοδα πολυετ. απόσβεσης		225.000	
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>225.000</u>		
16.15.00 Δάνειο Α	<u>225.000</u>		
44 Προβλέψεις			225.000
44.15 Προβλέψεις για Σ.Δ. από πιστώσεις για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>225.000</u>		
44.15.00 Δάνειο Α	<u>225.000</u>		
Μεταφορά του Π.Υ. του 16.15.00 στον 44.15.00			

31/03/97		
45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		4.170.000
45.12 Τράπεζες-λογαριασμοί μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα	<u>4.170.000</u>	
45.12.00 Ε.Τ.Ε. - δάνειο σε \$	<u>4.170.000</u>	
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης		60.000
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>60.000</u>	
16.15.00 Δάνειο Α	<u>60.000</u>	
38 Χρηματικά διαθέσιμα		4.230.000
38.00 Ταμείο	<u>4.230.000</u>	
Πληρωμή 2ης δόσης \$ 15.000 x 282		
31/12/97		
44 Προβλέψεις		225.000
44.15 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>225.000</u>	
44.15.00 Δάνειο Α	<u>225.000</u>	
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης		225.000
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>225.000</u>	
16.15.00 Δάνειο Α	<u>225.000</u>	
Μεταφορά του Π.Υ. του 44.15.00 στον 16.15.00		

Το μέρος του πιστωτικού υπολοίπου του 44.15.00 που μεταφέρεται στον λογαριασμό 81.01.04 είναι : το ποσό που αντιστοιχεί στις δόσεις που πληρώθηκαν μέσα στη χρήση. Αυτό υπολογίζεται με βάση το ποσό των δόσεων που πληρώθηκαν μέσα στη χρήση προς το ανεξόφλητο μέρος του δανείου στο τέλος της προηγούμενης χρήσης.

$$15.000 / 45.000 = 33,33\% , 225.000 \times 33,33\% = 75.000$$

31/12/97		
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης		75.000
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>75.000</u>	
16.15.00 Δάνειο Α	<u>75.000</u>	
81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		75.000
81.01 Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	<u>75.000</u>	
81.01.04 Συναλλαγματικές διαφορές	<u>75.000</u>	
Μεταφορά μέρους του Π.Υ. του 16.15.00 στον 81.01.04		

Αποτίμηση 31/12/97

Πιστώσεις και δάνεια	Υπόλοιπα			Αποτίμηση		Συν/κή Διαφορά
	\$	Τιμή	Αξία	Τιμή	Αξία	
Δάνειο σε \$	30.000	278	8.340.000	279 *	8.370.000	30.000 *

* Η αποτίμηση έγινε στην τρέχουσα τιμή της 31/12/96 και πιο συγκεκριμένα στην τιμή πώλησης του Δελτίου της Τράπεζας της Ελλάδας, γιατί πρόκειται για αποτίμηση υποχρέωσης. Η Σ.Δ. που προέκυψε είναι χρεωστική, γιατί πρόκειται για υποχρέωση και υπήρξε ανατίμηση του Ξ.Ν., από 278 σε 279 το 1 \$.

31/12/97

16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης		30.000	
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>30.000</u>		
16.15.00 Δάνειο Α	<u>30.000</u>		
45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις			30.000
45.12 Τράπεζες-Λογαριασμοί μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα	<u>30.000</u>		
45.12.00 Ε.Τ.Ε. - Δάνειο σε \$	<u>30.000</u>		
Χ.Σ.Δ. αποτίμησης \$ 30.000 x (279-278)			

31/12/97

16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης		60.000	
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>60.000</u>		
16.15.00 Δάνειο Α	<u>60.000</u>		
44 Προβλέψεις			60.000
44.15 Προβλέψεις για Σ.Δ. από πιστώσεις για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>60.000</u>		
44.15.00 Δάνειο Α	<u>60.000</u>		

Μεταφορά του Π.Υ. του 16.15.00 στον 44.15.00

31/03/98

45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		4.185.000	
45.12 Τράπεζες-λογαριασμοί μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα	<u>4.185.000</u>		
45.12.00 Ε.Τ.Ε. - δάνειο σε \$	<u>4.185.000</u>		
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης		15.000	
16.15 Συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>15.000</u>		
16.15.00 Δάνειο Α	<u>15.000</u>		
38 Χρηματικά διαθέσιμα			4.200.000
38.00 Ταμείο	<u>4.200.000</u>		
Πληρωμή 3ης δόσης \$ 15.000 x 280			

31/12/98

44 Προβλέψεις		60.000	
44.15 Προβλέψεις για Σ.Δ. από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις πάγιων στοιχείων	<u>60.000</u>		
44.15.00 Δάνειο Α	<u>60.000</u>		
16 Ασώματες ακινητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς απόσβεσης			60.000
16.15 Σ.Δ. από πιστώσεις & δάνεια για κτήσεις Π.Σ.	<u>60.000</u>		
16.15.00 Δάνειο Α	<u>60.000</u>		

Μεταφορά του Π.Υ. του 44.15.00 στον 16.15.00

Στο λογ. 81.01.04 θα μεταφερθεί το ποσό που αντιστοιχεί στις δόσεις που πληρώθηκαν μέσα στη χρήση, υπολογιζόμενο με βάση το ποσό των δόσεων που πληρώθηκαν μέσα στη χρήση προς το ανεξόφλητο μέρος του δανείου στο τέλος της προηγούμενης χρήσης :

$$15.000 / 30.000 = 50\% , 60.000 \times 50\% = 30.000 \text{ δρχ.}$$

31/12/98

16 Ασώμ. Ακινήτ. και έξοδα πολυετ. απόσβεσης		30.000	
16.15 Σ.Δ. από πιστώσεις & δάνεια για κτήσεις Π.Σ.	<u>30.000</u>		
16.15.00 Δάνειο Α	<u>30.000</u>		
81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα			30.000
81.01 Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	<u>30.000</u>		
81.01.04 Συναλλαγματικές διαφορές	<u>30.000</u>		

Μεταφορά στον 81.01.04 του Π.Υ. του 16.15.00 που αντιστοιχεί στις δόσεις που πληρώθηκαν

Αποτίμηση 31/12/97

Πιστώσεις και δάνεια	Υπόλοιπα			Αποτίμηση		Συν/κή Διαφορά
	\$	Τιμή	Αξία	Τιμή	Αξία	
Δάνειο σε \$	15.000	279	4.185.000	283	4.245.000	60.000

31/12/98

16 Ασώμ. Ακινήτ. και έξοδα πολυετ. απόσβεσης		60.000	
16.15 Σ.Δ. από πιστώσεις & δάνεια για κτήσεις Π.Σ.	<u>60.000</u>		
16.15.00 Δάνειο Α	<u>60.000</u>		
45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις			60.000
45.12 Τράπεζες- Λ/σμοί μακρ. Υποχρ.σε Ξ.Ν.	<u>60.000</u>		
45.12.00 Ε.Τ.Ε.- Δάνειο σε \$	<u>60.000</u>		

Χ.Σ.Δ. αποτίμησης \$ 15.000 x (283-279)

31/12/98

81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		45.000	
81.00 Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	<u>45.000</u>		
81.00.04 Συναλλαγματικές διαφορές	<u>45.000</u>		
16 Ασώμ. ακιν. και έξοδα πολυετ. απόσβεσης			45.000
16.15 Σ.Δ. από πιστώσεις & δάνεια για κτήσεις Π.Σ.	<u>45.000</u>		
16.15.00 Δάνειο Α	<u>45.000</u>		

Απόσβεση Χ.Σ.Δ. 45.000 : 1 έτος

31/03/99		
45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		4.245.000
45.12 Τράπεζες- λογ/σμοί μακρ. Υποχρ. σε Ξ.Ν.	<u>4.245.000</u>	
45.12.00 Ε.Τ.Ε. - δάνειο σε \$	<u>4.245.000</u>	
16 Ασώματες ακιν. και έξοδα πολυετ. Απόσβεσης	15.000	
16.15 Σ.Δ. από πιστώσεις & δάνεια για κτήσεις Π.Σ.	<u>15.000</u>	
16.15.00 Δάνειο Α	<u>15.000</u>	
38 Χρηματικά διαθέσιμα		4.260.000
38.00 Ταμείο	<u>4.260.000</u>	
Πληρωμή 4ης δόσης \$ 15.000 x 284		
31/12/99		
81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα		15.000
81.00 Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	<u>15.000</u>	
81.00.04 Συναλλαγματικές διαφορές	<u>15.000</u>	
16 Ασώμ. ακιν. και έξοδα πολ. απόσβεσης		15.000
16.15 Σ.Δ. από πιστώσεις & δάνεια για κτήσεις Π.Σ.	<u>15.000</u>	
16.15.00 Δάνειο Α	<u>15.000</u>	
Μεταφορά του 16.15.00 στον 81.00.04		

Αναλυτικό καθολικό του λογαριασμού 16.15

16.15.00 Δάνειο Α

31/12/95 Μεταφορά στον 44.15.00	120.000	31/12/95 Π.Σ.Δ. αποτίμησης \$ 60.000 (283-281)	120.000
	<u>120.000</u>		<u>120.000</u>
31/12/96 Μεταφορά στον 81.01.04	15.000	31/3/96 Σ.Δ. από 1η δόση	15.000
31/12/96 Μεταφορά στον 81.01.04	30.000	31/12/96 Μεταφορά από 44.15.00	120.000
31/12/96 Μεταφορά στον 44.15.00	225.000	31/12/96 Π.Σ.Δ. αποτίμησης \$ 45.000 (281-278)	135.000
	<u>270.000</u>		<u>270.000</u>
31/3/97 Πληρωμή 2ης δόσης	60.000	31/12/97 Μεταφορά από 44.15.00	225.000
31/12/97 Μεταφορά στον 81.01.04	75.000		
31/12/97 Χ.Σ.Δ. αποτίμησης \$ 30.000 (279-278)	30.000		
31/12/97 Μεταφορά στον 44.15.00	60.000		
	<u>225.000</u>		<u>225.000</u>
31/3/98 Πληρωμή 3ης δόσης	15.000	31/12/98 Μεταφορά από 44.15.00	60.000
31/12/98 Μεταφορά στον 81.01.04	30.000	31/12/98 Απόσβεση 45.000 : 1 έτος	45.000
31/12/98 Χ.Σ.Δ. αποτίμησης \$ 15.000 (283-279)	60.000		
	<u>105.000</u>		<u>105.000</u>
31/3/99 Πληρωμή 4ης δόσης	15.000	31/12/99 Μεταφορά στον 81.00.04	15.000
	<u>15.000</u>		<u>15.000</u>

Αναλυτικό καθολικό του λογαριασμού 44.15

44.15.00 Δάνειο Α

31/12/95 Υπόλοιπο προς εξίσωση	<u>120.000</u>	31/12/95 Μεταφορά από 16.15.00	<u>120.000</u>
	<u>120.000</u>		<u>120.000</u>
31/12/96 Μεταφορά στον 16.15.00	120.000	1/1/96 Υπόλοιπο σε νέο	120.000
31/12/96 Υπόλοιπο προς εξίσωση	<u>225.000</u>	31/12/96 Μεταφορά από 16.15.00	<u>225.000</u>
	<u>345.000</u>		<u>345.000</u>
31/12/97 Μεταφορά στον 16.15.00	225.000	1/1/97 Υπόλοιπο σε νέο	225.000
31/12/97 Υπόλοιπο προς εξίσωση	<u>60.000</u>	31/12/97 Μεταφορά από 16.15.00	<u>60.000</u>
	<u>285.000</u>		<u>285.000</u>
31/12/98 Μεταφορά στον 16.15.00	60.000	1/1/98 Υπόλοιπο σε νέο	60.000
	<u>60.000</u>		<u>60.000</u>

Αναλυτικό καθολικό του λογαριασμού 45.12

45.12.00 Ε.Τ.Ε. - Δάνειο σε \$

31/12/95 Σ.Δ. αποτίμησης \$ 60.000 x (283-281)	120.000	31/3/95 Σύναψη δανείου \$ 60.000 x 283	16.980.000
31/12/95 Υπόλοιπο προς εξίσωση	<u>16.860.000</u>		<u>16.980.000</u>
	<u>16.980.000</u>		
31/3/96 Πληρωμή 1ης δόσης \$ 15.000 x 280	4.215.000	1/1/96 Υπόλοιπο σε νέο \$ 60.000 x 281	16.860.000
31/12/96 Σ.Δ. αποτίμησης \$ 45.000 x (281-278)	135.000		
31/12/96 Υπόλοιπο προς εξίσωση	<u>12.510.000</u>		
	<u>16.860.000</u>		<u>16.860.000</u>
31/3/97 Πληρωμή 2ης δόσης \$ 15.000 x 282	4.170.000	1/1/97 Υπόλοιπο σε νέο \$ 45.000 x 278	12.510.000
31/12/97 Υπόλοιπο προς εξίσωση	8.370.000	31/12/97 Σ.Δ. αποτίμησης \$ 30.000 x (279-278)	30.000
	<u>12.540.000</u>		<u>12.540.000</u>
31/3/98 Πληρωμή 3ης δόσης \$ 15.000 x 280	4.185.000	1/1/97 Υπόλοιπο σε νέο \$ 30.000 x 279	8.370.000
31/12/98 Υπόλοιπο προς εξίσωση	4.245.000	31/12/98 Σ.Δ. αποτίμησης \$ 15.000 x (283-279)	60.000
	<u>8.430.000</u>		<u>8.430.000</u>
31/3/99 Πληρωμή 4ης δόσης \$ 15.000 x 284	4.245.000	1/1/99 Υπόλοιπο σε νέο	4.245.000
	<u>4.245.000</u>		<u>4.245.000</u>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

12.1. Η εμφάνιση των λογαριασμών των προβλέψεων στον ισολογισμό και τα αποτελέσματα χρήσεως

Το Ε.Γ.Λ.Σ. υποχρεώνει τις επιχειρήσεις στο τέλος της χρήσεως να συντάσσουν ορισμένες οικονομικές καταστάσεις. Μεταξύ αυτών είναι και η κατάσταση του ισολογισμού, η οποία καταρτίζεται σύμφωνα με το υπόδειγμα του Ε.Γ.Λ.Σ. στην παράγραφο 4.1.103. Η κατάσταση του ισολογισμού δημοσιεύεται μαζί με την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως, τον πίνακα διαθέσεως αποτελεσμάτων και το προσάρτημα.

Ο ισολογισμός χωρίζεται σε δυο σκέλη. Στο πρώτο σκέλος απεικονίζονται τα στοιχεία του ενεργητικού και στο δεύτερο σκέλος απεικονίζονται τα στοιχεία του παθητικού. Το ενεργητικό περιλαμβάνει τις εξής κατηγορίες :

- A. Οφειλόμενο κεφάλαιο
- B. Έξοδα Εγκαταστάσεως
- Γ. Πάγιο Ενεργητικό
- Δ. Κυκλοφορούν Ενεργητικό
- Ε. Μεταβατικοί Λογαριασμοί Ενεργητικού

Στο παθητικό περιλαμβάνονται οι εξής κατηγορίες :

- A. Ίδιο κεφάλαιο
- B. Προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα
- Γ. Υποχρεώσεις
- Δ. Μεταβατικοί Λογαριασμοί Παθητικού

Στην κατηγορία του παθητικού “B. Προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα” περιλαμβάνονται τα κονδύλια των λογαριασμών :

44.00 Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	→	<i>εμφανίζεται με τον ίδιο τίτλο</i>
---	---	--------------------------------------

- 44.09 Λοιπές προβλέψεις εκμεταλλεύσεως
- 44.12 Προβλέψεις για εξαιρετικούς κινδύνους και έκτακτα έξοδα
- 44.13 Προβλέψεις για έξοδα προηγούμενων χρήσεων
- 44.14 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων
- 44.15 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις παγίων στοιχείων
- 44.98 Λοιπές έκτακτες προβλέψεις

*εμφανίζονται
με τον τίτλο
“Λοιπές Προβλέψεις”*

Οι υπόλοιποι λογαριασμοί των προβλέψεων εμφανίζονται αφαιρετικά από αντίστοιχους λογαριασμούς του ενεργητικού. Ειδικότερα :

- 44.10 Προβλέψεις απαξιώσεων και υποτιμήσεων παγίων στοιχείων
- 44.11 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις

*Αφαιρετικά των
παγίων
στοιχείων που αφορούν
Αφαιρετικά του
λογαριασμού
30 Πελάτες*

Οι λογαριασμοί 18.00.99 “Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις” και 18.01.99 “Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών σε λοιπές επιχειρήσεις” εμφανίζονται στον ισολογισμό αφαιρετικά των λογαριασμών 18.00 “Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις” και 18.01 “Συμμετοχές σε λοιπές επιχειρήσεις” αντίστοιχα.

Ο λογαριασμός 34.99 “Προβλέψεις για υποτιμήσεις χρεογράφων” εμφανίζεται στον ισολογισμό αφαιρετικά του λογαριασμού 34 “Χρεόγραφα”.

Όπως συμπεραίνουμε από τα παραπάνω, στον ισολογισμό υπάρχει ιδιαίτερη κατηγορία για τις προβλέψεις. Δηλαδή, το Ε.Γ.Λ.Σ. δεν τις εντάσσει ούτε στην κατηγορία των ιδίων κεφαλαίων, ούτε στην κατηγορία των υποχρεώσεων.

Ουσιαστικά, κάποιες από τις προβλέψεις σχηματίζονται για να καλύψουν υποχρεώσεις της επιχείρησης που θα οριστικοποιηθούν στο μέλλον και κάποιες άλλες για να μετατραπούν σε αποθεματικά για την κάλυψη μελλοντικών γεγονότων. Για παράδειγμα, με το σχηματισμό προβλέψεων για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία για συνταξιοδότηση, η επιχείρηση δημιουργεί ένα είδος αποθεματικού που θα χρησιμοποιήσει σε επόμενες χρήσεις για να καλύψει τα έξοδα αποζημιώσεως των εργαζομένων της που θα αποχωρήσουν λόγω λύσεως της συμβάσεως ή λόγω συνταξιοδότησης.

Στην κατάσταση του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως, η οποία καταρτίζεται σύμφωνα με το υπόδειγμα της παραγράφου 4.1.202, μεταφέρονται και κάποιοι λογαριασμοί που εμπλέκονται στον σχηματισμό και τη χρησιμοποίηση των προβλέψεων. Αναλυτικότερα :

- Ο λογαριασμός 68 “Προβλέψεις Εκμεταλλεύσεως” μεταφέρεται στην χρέωση του λογαριασμού 80 “Γενική Εκμετάλλευση”. Στη συνέχεια μέσω του λογαριασμού 80.01 “Μικτά αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως” μεταφέρεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως και ειδικότερα στον λογαριασμό 86.00.00 “Μικτά αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως”.
- Ο λογαριασμός 78.05 “Χρησιμοποιημένες προβλέψεις προς κάλυψη εξόδων εκμεταλλεύσεως” μεταφέρεται στην πίστωση του λογαριασμού 80 “Γενική Εκμετάλλευση”. Αφού όμως ανήκει στα έσοδα μη προσδιοριστικά των μικτών αποτελεσμάτων μεταφέρεται στον λογαριασμό 80.03.00 “ Άλλα έσοδα εκμεταλλεύσεως”. Έπειτα από τον λογαριασμό 80.03.00 μεταφέρεται στα αποτελέσματα χρήσεως και συγκεκριμένα στον λογαριασμό 86.00.01 “ Άλλα έσοδα εκμεταλλεύσεως”.
- Ο λογαριασμός 81.02 “ Έκτακτες ζημίες ” μεταφέρεται στον λογαριασμό 86.02.08 “ Έκτακτες ζημίες”.
- Ο λογαριασμός 82.00 “ Έξοδα προηγούμενων χρήσεων ” μεταφέρεται στον λογαριασμό 86.02.09 “ Έξοδα προηγούμενων χρήσεων”.
- Ο λογαριασμός 82.01 “ Έσοδα προηγούμενων χρήσεων ” μεταφέρεται στον λογαριασμό 86.02.02 “ Έσοδα προηγούμενων χρήσεων ”.
- Ο λογαριασμός 83 “Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους” μεταφέρεται στον λογαριασμό 86.02.10 “Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους”.
- Ο λογαριασμός 84 “ Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων ” μεταφέρεται στον λογαριασμό 86.02.03 “ Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων ”.

Το προσάρτημα είναι ένα συμπλήρωμα των καταστάσεων του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσεως, το οποίο περιέχει ορισμένες πρόσθετες πληροφορίες που έχουν σαν σκοπό την διευκόλυνση αυτών που θα ασχοληθούν με την ανάλυση των παραπάνω οικονομικών καταστάσεων. Σύμφωνα με όσα ορίζει το Ε.Γ.Α.Σ. στην παράγραφο 4.1.501, στο προσάρτημα θα πρέπει να αναφέρονται οι παρακάτω πληροφορίες :

- οι διαφορές που προκύπτουν κατά την αποτίμηση των συμμετοχών και χρεογράφων, όταν δεν αναφέρονται αναλυτικά στην κατάσταση του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως.
- οι συναλλαγματικές διαφορές από απαιτήσεις & υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα και ο λογιστικός χειρισμός τους, δηλαδή εάν μεταφέρθηκαν ή καταχωρήθηκαν στον λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως ή σε οποιοδήποτε λογαριασμό του ισολογισμού.
- στοιχεία σχετικά με τις συμμετοχές της οικονομικής μονάδας σε άλλες επιχειρήσεις, όταν η συμμετοχή υπερβαίνει το 10% του κεφαλαίου τους, τόσο στην περίπτωση που η συμμετοχή γίνεται απευθείας, όσο και στην περίπτωση που αυτή γίνεται μέσω τρίτου, ο οποίος ενεργεί στο όνομά του αλλά για λογαριασμό της οικονομικής μονάδας.
- οι υποχρεώσεις που δεν εμφανίζονται στον ισολογισμό της οικονομικής μονάδας, εφόσον η παράθεσή τους είναι χρήσιμη για την εκτίμηση της οικονομικής τους κατάστασης (π.χ. αποζημιώσεις απολύσεως ή εξόδου από την υπηρεσία του προσωπικού). Τυχόν τέτοιες υποχρεώσεις για συντάξεις, καθώς και τυχόν υποχρεώσεις προς συνδεδεμένες επιχειρήσεις, αναφέρονται χωριστά.
- ανάλυση του λογαριασμού του ισολογισμού “λουπές προβλέψεις” όταν είναι αξιόλογες.

- οι μέθοδοι που εφαρμόστηκαν για την αποτίμηση των διαφόρων στοιχείων των οικονομικών καταστάσεων, για τον υπολογισμό των διορθώσεων αξιών στοιχείων ενεργητικού (αποσβέσεις - προβλέψεις) και για τον υπολογισμό των αναπροσαρμοσμένων αξιών στοιχείων ενεργητικού.

12.2 Γενικά συμπεράσματα για τις προβλέψεις

Εκτιμώντας όσα αναφέρθηκαν σ' αυτήν την εργασία σχετικά με τις προβλέψεις θα θέλαμε να επισημάνουμε ορισμένα βασικά σημεία. Καταρχήν, να τονίσουμε ότι ο σχηματισμός των προβλέψεων είναι απαραίτητος σε κάθε επιχείρηση για να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητά της και να αποφευχθεί η διανομή εικονικών κερδών της.

Το Ε.Γ.Λ.Σ. δίνει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να σχηματίζουν προβλέψεις για να καλύψουν ενδεχόμενους κινδύνους που αφορούν την κλειόμενη ή προηγούμενες χρήσεις και θα οριστικοποιηθούν σε επόμενες χρήσεις. Τέτοιοι κίνδυνοι θεωρούνται οι αποζημιώσεις που καταβάλλονται στο προσωπικό της επιχείρησης κατά την αποχώρησή του από την υπηρεσία λόγω λύσεως της συμβάσεως ή λόγω συνταξιοδότησης, καθώς και διάφορα άλλα έξοδα της χρήσεως που δεν έχουν ακόμη οριστικοποιηθεί. Επίσης, δίνεται η δυνατότητα να σχηματιστούν προβλέψεις για ενδεχόμενες υποτιμήσεις παγίων στοιχείων, για απόσβεση επισφαλών απαιτήσεων, για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων, καθώς και για συναλλαγματικές διαφορές από πιστώσεις και δάνεια για κτήσεις παγίων στοιχείων, και τέλος για διαφόρους άλλους έκτακτους κινδύνους.

Από την άλλη πλευρά, ο φορολογικός νόμος δεν αναγνωρίζει όλες τις προβλέψεις προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα. Σαν εκπεστέα δαπάνη φορολογικώς θεωρείται μόνον αυτή που είναι βεβαία και εκκαθαρισμένη. Έτσι, οι δαπάνες που εμφανίζονται με τη μορφή προβλέψεων δεν αναγνωρίζονται προς έκπτωση εφόσον δεν έχουν ακόμα οριστικοποιηθεί. Παρόλα αυτά ο φορολογικός νόμος αναγνωρίζει προς έκπτωση από τις προβλέψεις που σχηματίζονται για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία για συνταξιοδότηση, μόνο που το ποσό αντιστοιχεί στους εργαζόμενους που θα συνταξιοδοτηθούν μέσα στην επόμενη χρήση. Επίσης, αναγνωρίζονται οι προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις έως το ποσοστό που ορίζει ο νόμος, δηλαδή το 0,5% των πωλήσεων και εφόσον δεν υπερβαίνει το 35% του χρεωστικού υπολοίπου των πελατών.

Ο εμπορικός νόμος, απόλυτα εναρμονισμένος με τις διατάξεις του Ε.Γ.Λ.Σ. υποδεικνύει στις επιχειρήσεις το σχηματισμό και τη χρησιμοποίηση των προβλέψεων.

Όπως παρατηρήθηκε από το σύνολο της εργασίας μας υπάρχουν ορισμένα κενά στην κείμενη νομοθεσία όσον αφορά την αντιμετώπιση των προβλέψεων, παρόλα αυτά η διενέργεια των προβλέψεων θα πρέπει να υιοθετηθεί από όλες τις οικονομικές μονάδες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΑΛΗΦΑΝΤΗ, ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤ, "Λογιστικές Εργασίες Τέλους Χρήσης", Β' Έκδοση, Εκδόσεις "Πάμισος", Αθήνα 1998.
2. ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΥ, ΘΕΟΔΩΡΟΥ Γ., "Ανάλυση-Ερμηνεία του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου", Δ' Έκδοση, Αντωνίου Ν. Σάκκουλα, Αθήνα 1996
3. ΕΛΚΕΠΑ "Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο" Β' Έκδοση
4. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ, ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ι., "Παραδείγματα Εφαρμογής και Ανάλυσης του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου στην Πράξη", Γ' Έκδοση, Θεσ/νίκη, Γραφικές Τέχνες "Αρίων", 1997.
5. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ, ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ι., "Λογιστικά, Κοστολόγηση, Φοροτεχνικά, Γενικό Λογιστικό Σχέδιο στην Πράξη", Ξ' Έκδοση, Θεσ/νίκη, Γραφικές Τέχνες "Αρίων", 1997.
6. ΛΕΟΝΤΑΡΗ, ΜΙΛΤΙΑΔΗ Κ., "Γενική Λογιστική", Εκδ. "Πάμισος", Αθήνα. 1993.
7. ΣΑΚΕΛΛΗ, ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι., "Το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο", Έκδοση Γ', Τόμος Α' & Β', Εκδ. "ΒΡΥΚΟΥΣ" Ε.Ε., ΠΕΙΡΑΙΑΣ 1993
8. ΣΑΚΕΛΛΗ, ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι., "Εγχειρίδιο Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου", Εκδ. "ΒΡΥΚΟΥΣ" Ε.Ε., ΠΕΙΡΑΙΑΣ 1993
9. ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ, Δ. - ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΗ, Α. "Θέματα Λογιστικών Βιβλίων" Εκδόσεις "Αντ. Ν. Σάκκουλα", Αθήνα 1997.
10. ΤΟΤΣΗ, ΧΡΗΣΤΟΥ ΝΙΚ., "Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων", Εκδόσεις "Πάμισος", Αθήνα 1998.
11. ΠΕΤΡΙΔΗ, ΝΙΚΟΛΑΟΥ Π., "Σημειώσεις Γενικής Λογιστικής ΙΙ", Πάτρα 1994.
12. ΠΕΤΡΙΔΗ, ΝΙΚΟΛΑΟΥ Π., "Σημειώσεις Ε.Γ.Λ.Σ.", Πάτρα 1996.
13. ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ "Εγχειρίδιο του Λογιστή", Αθήνα 1999
14. Περιοδικό «ΛΟΓΙΣΤΗΣ» -Τεύχη : Μαρτίου, Απριλίου, Ιουλίου, Νοεμβρίου 1997
Αυγούστου, Σεπτεμβρίου 1998
15. Περιοδικό «Δ.Φ.Ν.» - Τεύχος Σεπτεμβρίου 1997

